

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 189

Poznań, czwartek dnia 24 kwietnia 1930

Rok XXV

Wybory śląskie

W niedzielę, dnia 11 maja, odbędzie się wybory do Sejmu śląskiego.

Niemcy występują z tej okazji z zwaną: wszystkie niemieckie stronnictwa burżuazyjne utworzyły jedną wspólną listę, a niemiecy socjaliści demokraci mają listę własną, którą zablokowali z listą Polskiej Partii Socjalistycznej.

Po stronie polskiej widzimy znaczne rozbieżności, przyczem największe w obozie „sanacyjnym”. Oficjalną listę „sanacyjną” firmuje burmistrz Katowic p. dr. Kocur. Niezależnie od niej została wysunięta lista „sanacyjnych” ludowców p. Szuścika, którzy odczepili się od „Piaśta”. „Piast” jako taki, sterowany przez posła Bobka, idzie z właściwym temu ugrupowaniu oportunizmem pod hasłem: „precz z „sanacją”, ale niech żyje rząd!” Związek Śląskich Katolików, któremu doniedawna patronował śp. ks. poseł Londzin, rozbił się, przyczem część poszła z „sanacją”, a część idzie z ugrupowaniami narodowymi. Osobno staje w szrankach „sanacyjno” - socjalistyczna Frakcja Rewolucyjna z tow. Biniżkiewiczem.

Komuniści występują pod ulubionym swym mianem „Jedności Robotniczo-Chłopskiej”.

List narodowych widzimy trzy: z jedną występuje Narodowa Partia Robotnicza, zakorzeniona na Śląsku w powiatach przemysłowych; dalej widzimy Blok Katolicko - Ludowy, który we wszystkich okręgach wysunął na pierwszym miejscu kandydaturę posła Korfantego; ostatecznie idzie do wyborów po raz pierwszy Stronnictwo Narodowe wspólnie z szeregiem organizacji, jak: Obóz Wielkiej Polski, Związek Mężów Katolickich Djecezji Śląskiej, Narodowa Organizacja Kobiet, Związek Uczestników Powstań Wielkopolskich itp., i to pod nazwą Śląskiego Centrum Katolickiego.

Organizacje te zamierzały — mimo rozbieżności pod niejednym względem, szczególnie pod względem metod działania — iść dla zgody razem z Blokiem Katolicko - Ludowym, ale poseł Korfantę tak przeciągał sprawę porozumienia się do ostatniej godziny, że Stronnictwo Narodowe i zbliżone do niego organizacje zostały zmuszone do wysunięcia do słownie w ostatniej chwili własnej listy. Lista ta jest zablokowana z listą Korfantego.

Wiadomo, że dziwne były koleje obozu naszego na Górnym Śląsku. Gdy w początkach bieżącego wieku rozpoczął się tam ruch wyraźnie narodowy pod hasłem zerwania z Centrum niemiecko-katolickim, a wybierania do parlamentarnego Koła Polskiego w Berlinie, obaj ówczesni liderzy górnośląscy, Jan Kowalczyk (syn rolnika) i Wojciech Korfanty (syn robotnika), byli narodowymi demokratami. Był między nimi niestety antagonizm, tak, że nie długo wytrwali we współpracy w powołanym do życia „Górnoślązaku”. Kowalczyk pozostał w tym organie, a Korfanty założył „Polaka”. Rezultat był ten, że z biegiem czasu oba pisma — najpierw „Górnoślązak”, a następnie „Polak” — przeszły w ręce przeciwnika politycznego

Po podwyższeniu niemieckich cel agrarnych

Zabiegi posła Rauschera w Warszawie

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). Poseł niemiecki w Warszawie, min. Rauscher, który, wobec niepewnych losów podpisanego niedawno traktatu handlowego polsko - niemieckiego, przerwał swój urlop wypoczynkowy i powrócił do Warszawy z instrukcjami swego rządu, był przyjęty przez min. Zaleskiego na dłuższej konferencji.

Berlin, 24. 4. (Tel. wł.). Korespondent warszawski „Berliner Tageblattu” donosi, że poseł Rauscher zabiega w Warszawie o złagodzenie nastrojów, których wynikiem były protestujące noty polskie w Genewie i Berlinie. Zadaniem posła Rauschera będzie wyjaśnienie rządowi polskiemu, że nowe cła niemieckie nie przyniosą Polsce tak wielkiej szkody, jak się to mniema powszechnie. Rząd niemiecki jest przekonany, że nowe cła nie sprzeciwiają się traktatowi. Rząd niemiecki odnosi się do traktatu handlowego z Polską zupełnie pozytywnie i pragnie jak najrychlej doprowadzić do ratyfikacji traktatu przez Reichstag.

W dalszym ciągu zapewnia korespondent, że po przyjeździe posła Rauschera nastąpiło w Warszawie znaczne uspokojenie. O nieratyfikowaniu traktatu już się w polskich kołach rządowych nie mówi. Korespondent powoływa się na komunikat jednej z agencji warszawskich, która donosi, że rząd polski będzie się jeszcze do kładnie zastanawiał nad kwestją ratyfikacji traktatu. Ratyfikacja będzie zapewne odłożona aż do czasu, aż następną podwyżkę cel niemieckich dadzą się odczuć praktycznie przez spodziewaną tendencję zwykłą cen produktów rolniczych na rynkach niemieckich.

W końcu korespondent donosi, że odpowiedź niemiecka na notę posła Knolla w Berlinie — nastąpi jeszcze w tym tygodniu.

Od redakcji: Powyższe wiadomości „Berliner Tageblattu” podajemy wyłącznie ze względów informacyjnych.

Min. Car oskarżony o zniesławienie

Pos. Lieberman wytacza proces ministrowi sprawiedliwości — Konfiskata „Robotnika”

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). W świątecznym numerze „Robotnika” poseł Herman Lieberman ogłosił artykuł „Zlamane serce pana Cara”, którym to artykułem min. Car uczuł się dotknięty i wystosował do niego list, gdzie kwalifikuje tę napaść jako zasługującą na policzek. Odpis tego listu przesłał rozmaitym dostojnikom. W odpowiedzi na to pos. Lieberman posłał mu również list, w którym oświadcza, że na wystąpienie ministra

Cara przesłaniem świadków reagować nie będzie, a natomiast oddaje sprawę na drogę sądową. Będzie to proces sensacyjny, gdyż poseł Lieberman wytacza sprawę przeciw ministrowi sprawiedliwości i naczelnemu prokuratorowi państwa przed Sądem Grodzkim o zniesławienie. (w)

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). Dzisiejszy „Robotnik” uległ konfiskacie za opis sprawy Lieberman — Car. (w)

go i niebezpiecznego konkurenta wydawniczego, „Katolika”, którego intelektualnym sternikiem był Adam Napieralski, kunktator wobec Niemców.

Inteligencja demokratyczno - narodowa założyła w ostatnich latach przed wojną z największym trudem „Gazetę Ludową”, która przeszła następnie w ręce ks. posła Pospiecha i, chociaż wydawnictwo słaba, oddała w momencie przełomu dziejowego dużą usługę sprawie polskiej. Ale i ona straciła później, już za czasów polskich, swoją samodzielność, wykupiona od ks. posła Pospiecha przez „Katolika”.

Nie mając własnego organu prasowego, obóz nasz nie prowadził na Górnym Śląsku roboty organizacyjnej, zostawiając teren całkowicie Narodowej Partii Robotniczej, Chrześcijańskiej Demokracji, a przede wszystkim posłowi Korfantemu. Między Korfantem a Chrześcijańską Demokracją doszło niedawno do całkowitego rozłamu. Korfanty pozostał — w przeciwstawieniu do Ch. D. — czynnikiem reprezentującym w masach siłę.

Od czasu przybycia na Śląsk w charakterze wojewody p. Grażyńskiego wre między nim i obozem rządowym a Korfantem i jego zwolennikami walka bezwzględna, nie przebiegająca w środkach. Wyrażaliśmy z powodu niej nieraz ubolewanie, zaznaczając na podstawie znajomości duszy ludu śląskiego, że dzikie

wprost napaści jednych Polaków na drugich, muszą wydawać bardzo ujemne owoce narodowo-moralne.

W tych warunkach wyszła na Śląsku z dołu, z kół ludowych inicjatywa do wskrzeszenia pracy politycznej i organizacyjnej naszego obozu. Początkiem jej jest obecny okres wyborczy. Nasi przyjaciele polityczni dążą do przedstawienia negacji i często niewłaściwym metodom roboty możliwie pozytywnej i przestrzegającej moralności w życiu publicznym. To w rozwyrzonej atmosferze politycznej nieprzebierania w środkach jest szczególnie doniosłe.

Na czele akcji wyborczej stoi tam prezes Stronnictwa Narodowego, wielce zasłużony i popularny ks. prałat Skowroński, proboszcz w Mikołowie, b. poseł. Na pierwszych miejscach tej listy kandydują: w okręgu Rybnik — Cieszyn inż. p. Wójcik, prezes Związku Katolików Śląskich i przemysłowiec Jan Badura; w okręgu katowickim dyr. p. Józef Gawrych, adw. Cieszewski, robotnik Tyla, pani Prabudzka; w okręgu królewskim insp. p. Michał Sikorski i członkini Nar. Org. Kob. p. Liberkowa.

Organem prasowym naszego obozu na Śląsku jest pismo ludowe, wychodzące w Cieszynie jako „Dziennik Cieszyński”, a w Bielsku, jako „Placówka Kresowa”. Akcja wyborcza doznaje poparcie wielu księży.

Urzędowa Polska Agencja Telegr. propagatorką manifestacji rewolucyjn.

Polska Agencja Telegraficzna, utrzymywana z pieniędzy państwowych i z wysokich opłat redakcyjnych, podaje w biuletynie z dnia 23 kwietnia komunikat, w którym czytamy m. in.:

„Dzisiejszy „Przedświt” zamieszcza następujący komunikat:

„Warszawski Okręgowy Komitet Robotniczy P. P. S. d. Fr. Rew. na posiedzeniu swym dnia 14 kwietnia 1930 r. uchwalił:

„Wezwać wszystkie Towarzystwo i Towarzystwo robotników i pracowników miasta Warszawy, by zgodnie z tradycją P. P. S. d. Fr. Rew. oraz łącznie z klasą robotniczą całego świata w dniu 1 maja wstrzymali się od pracy i wzięli udział w obchodzie święta majowego pod czerwonymi sztandarami socjalizmu polskiego”.

Po różnych zaleceniach, w jaki sposób uczcić „święto” 1 maja odezwa za- znacza:

„Warszawski Okręgowy Komitet Robotniczy P. P. S. d. Fr. Rew. w dniu 1 maja wzywa robotników w Warszawie:

„a) do demonstracyjnego wstrzymania się w dniu tym od pracy;
„b) do zorganizowania rano na dzielnicach zbiórek.

Jednocześnie Polskiej Agencji Telegraficznej „komunikują”, że „w sali cyrku warszawskiego odbędzie się uroczystość odsłonięcia 17 sztandarów robotniczych”, przyczem przemawiać będą między innymi posłowie Jaworowski i Smólikowski z B. B. S.

Komunikat ten wymaga odpowiedzi z dwóch punktów widzenia:

1. Nie na to istnieje Polska Agencja Telegraficzna, nie na to idą na nią pieniądze skarbowe i nie na to jest bardzo suto opłacana przez redakcję, aby przedrukowywała z piśmiem „sanacyjnych” jakieś „odezwy”, które każda redakcja — o ile zechce — sama potrafi sobie wyszukać. To, że „Przedświt”, organ p. Moraczewskiego, nie jest czytany i że potrzebuje reklamy nie powinno obchodzić Polskiej Agencji Telegraficznej, która powołana jest do innych zadań.

2. Nie dziwimy się wcale, że partja p. Moraczewskiego, czyli „sanacyjnych” rewolucjonistów, łączy się z wszystkimi międzynarodówkami również z komunistami, by w dniu 1 maja urządzić „rewolucyjne” obchody. Ale nie wiedzieliśmy, że z temi „rewolucyjnymi” zapędami solidaryzuje się tak ściśle prezydent Rady Ministrów, któremu Polska Agencja Telegraficzna bezpośrednio podlega. Wzywanie za pośrednictwem urzędowego organu warstwę robotniczą do manifestowania i strajkowania w dniu 1 maja przekracza wszystko, co dotychczas widzieliśmy. Sprawa przynajmniej postawiona jest szczerze i jasno. Stare rewolucyjne nalogi działaczy „sanacyjnych” zostały zdemaskowane. Trwają one i rozwijają się w najlepszym.

Z temi demonstracjami solidaryzują się zapewne sojusznicy „sanacyjnych” rewolucjonistów — konserwatyści. Może wezwą nawet służbę folwarczną do strajkowania w dniu 1 maja. Przecież należy słuchać — góry.

Ale żarty na bok. Fakt, że urzędowa instytucja staje się propagatorką hasel rewolucyjnych jest najlepszą i najsmutniejszą ilustracją czasów, w jakich żyjemy.

Z francuskiej Izby dep.

Paryż, 24. 4. (PAT). Izba deputowanych uchwaliła projekt noweli do ustawy o ubezpieczeniach społecznych.

List z Luksemburgii

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Luksemburg, w kwietniu.

Luksemburgia należy do tych wyjątkowych państw, które nie uczą w szkołach średnich historii ojczystej. A to, czego uczą w szkołach powszechnych, redukuje się mniej więcej do historii Jana Słepego, króla czeskiego i ojca Karola IV, który uniwersytet praski założył na wzór uniwersytetu paryskiego. — Jan Słepý był zarazem ojcem dynastii luksemburskiej, która cesarstwem niemieckim wladala od r. 1347 do r. 1437.

Za Jana Słepego (1310 — 1346) można też jeszcze było mówić o potęgę i wpływach dawnego Luetzeburgu. Dwór jego sływał z przepychu i rykerskości. — Córke wydał za króla francuskiego. W Czechach nie wiele jednak bawił, bo więcej niż sprawy wschodnie (on to jednak, ostatecznie przyłączył Śląsk do korony czeskiej traktatem z r. 1335) zajmowała go wojna Francji z Anglią. I w niej też zginął w słynnej bitwie pod Crécy, a z nim padło prawie całe rycerstwo Luetzeburgu. Wedle legendy powiazało się ono łańcuchami, by osłepły już wówczas król wiedział, że ono go nie opuszcza. Zaledwo syn, Karol IV, którego ojciec szczególnie kazał strzec, uszedł poraniony z placu walki.

Od tego czasu zawładnęły obce rody spuścizną po szlachcie luksemburskiej, a po wymarciu dynastji postrzępiono kraj do tego stopnia, że obecna Luksemburgia stanowi zaledwo małą cząstkę dawnej — już od 963 r. znanej świetności. Południe (Thionville) przyłączono do Lotaryngji, a część północną i zachodnią (Arlon) do Holandji, względnie Belgji.

Nie wyklada się historii Luksemburgji, bo aż do r. 1815, a właściwie do roku 1867, kiedy wreszcie zniesiono jej nadzwyczajne, ale pruską załoga obsadzone fortyfikacje i umową londyńską poręczono nietykalność jej granic, była to raczej historia obcej suwerenności: cesarstwa niemieckiego, Hiszpanji, Austrii, Francji, Holandji i Prus. I nawet tego nie można wykladać z jednolitego punktu widzenia, obojętnie zresztą jakiego, bo Luksemburgia nie opiera się na społeczeństwie zwartem ani pod względem etnologicznym, ani pod względem kulturalnym. W szkołach wykłada się zasadniczo w narzeczu luksemburskim, ale językiem urzędowym jest język niemiecki (hochdeutsch) i francuski. Warstwy wyższe posługują się przeważnie językiem francuskim. Nawet o przewadze takiej lub innej sympatji trudno mówić, bo w tych samych warstwach nie są one zbyt stałe.

Przed wojną były sympatje luksemburskie po stronie Niemiec, z którymi kraj był związany unją celną i handlową. Ale wybuch wojny światowej wystawił te sympatje na nader ciężką próbę. Luksemburgia wojny nie chciała. Bo cóżby jej wojna dać mogła? Przy trwałej koniunkturze handlowej i utrzymaniu traktatu londyńskiego z 1867 r. kraj mógł wprawdzie na niej zarobić, ale cóż mu ręczyło, że traktat pozostanie nienaruszalny wobec tak ważkiego argumentu, że właśnie Luksemburgia posiada najlepsze kopalnie rudy żelaznej, oraz olbrzymie huty żelazne i zajmuje w światowej produkcji żelaza piąte miejsce? I dlatego okres wojny światowej był dla Luksemburgji okresem nowej fermentacji, bo na żelazo luksemburskie zlakomili się Niemcy.

Protest przeciw naruszeniu jej granic przez Niemcy nie był coprawda zbyt stanowczy. Niemcy nie traktowali go też zbyt poważnie. Oddziałowi policji, który formalnie chciał wojskom niemieckim drogę zastąpić (wojska regularne Luksemburgja nie ma), zalecił pułkownik niemiecki, by rewolwery porzucał raczej do obok płynącej Mozeli. I niebawem zakwaterował się w Luksemburgu sam główny sztab armji niemieckiej i wielka księżniczka nie zawahała się przyjąć cesarza niemieckiego na oficjalnej wizycie. Temuż cesarzowi następnie inni Luksemburczycy wyrazili, nie wyłączając księży i zakonników, swoją sympatję. Przecież i my jesteśmy Niemcami zapewniano to społeczeństwo, o którym Bismarck kiedyś mówił: Na świecie są różni ludzie: dobrzy i źli, oraz Luksemburczycy.

W małym, czerwonym pałacyku, obróconym frontem do klasztoru Redemptorystów i do t. zw. Pfaffenthalu, a należącym podówczas do ambasady niemieckiej, przeżywał Moltke tragiczne chwile, kiedy przyniesiono mu wieść o klęsce nad Marną. „Ich habe nie den alten Mann so gebrochen gesehen — o powiadał później o tem sam cesarz, a legenda wojenna dodaje, że tutaj w

związku z klęską rozegrały się gwałtowne sceny w sztabie niemieckich militarystów, wśród których wskazywano już wówczas na konieczność rychłego zawarcia pokoju.

Ale Luksemburczycy przekonali się niebawem, że dosięga ich nie tylko system kartkowy na tle żywności, ale że ich przemysł również przejęli Niemcy w swoją administrację, a niebawem zaczęły się przedzierać do nich coraz wyraźniejsze odgłosy, że w razie wygrania wojny Niemcy w zupełności wcielą ich do Rzeszy niemieckiej. Natomiast przegranie wojny przez Niemców miało oznaczać wcielenie ich do Belgji — tytułem odszkodowania wojennego. Gdy wojska niemieckie cofały się, krajowi groziło zniszczenie przez nacierające na Luksemburg wojska amerykańskie. I tylko zawieszenie broni uratowało kraj od zbrojnej akcji Focha, zmierzającej do zajęcia całego basenu żelaznego (Sarbrücken — Thionville — Mec).

W rezultacie przeszły sympatje Luksemburczyków na stronę francuską. — Wielka księżniczka zrezygnowała z tronu i niebawem oświadczyło się około 95 proc. przemysłowców za sojuszem handlowym z Francją, która jednak — w myśl tajnej umowy, oraz zgodnie z życzeniem Wilsona, który wstawił się za utrzymaniem suwerenności luksemburskiej — zaleciła im zawrzeć traktat monetarny i handlowy z Belgją, co też nastąpiło.

Ktoby wszakże z powyższego braku zdecydowanej sympatji, czy też linii politycznej chciał wnioskować, że Luksemburczycy nie posiadają wogóle zdecydowanych przekonań, albo że stoją zawsze po stronie silniejszego, dowiodłby, że w głębi ich psychiki zgoła nie wnika. — Jeśli bowiem chodzi o polityczny ich charakter, to nie należy zapominać, że

społeczeństwo jest za małe, by tworzyć zdecydowaną własną politykę. Razem z cudzoziemcami liczy bowiem zaledwo 240 tys. głów. Jeśli się do tego doda, że przemysł zależy zupełnie od tego, czy ma zbyt zagraniczny, to rozumie się, że właśnie ten kraj więcej, niż którykolwiek inny zależy od światowej koniunktury gospodarczej, która zapewniłaby jego kapitałom procent, a ludziom odpowiednią pracę i zbyt na żelazo, wino, owoce, kamienie, miedź, ołów itd.).

Luksemburczycy przedstawiają ten stan rzeczy szczerze, jak również szczerze mówią, że tak małe i między dwa silne narody wtłoczone państwo ma, za wyjątkiem ludności wiejskiej, wiele mieszanej krwi i że dlatego wahania są u niego łatwiejsze, niż gdzieindziej.

Ale Luksemburczycy mają dlatego właśnie tem głębsze poczucie humanitarności i współczucia wobec przejawów doli i niedoli ludzkiej. Wcale więc nie jest przypadkiem, że ich ubezpieczenia społeczne — będące częściowo atrakcją dla emigrantów — należą, wedle oceny Ligi Narodów, do najpostępowszych. I dlatego rzadko gdzie przyjmują się cudzoziemca z taką serdecznością, jak właśnie w tym, zresztą prawie wyłącznie katolickim kraju. Dodajmy, że kraj to zamożny. I mimo obecnego nadużywania tej gościnności przez różnych wygnańców i komunistów, Luksemburczycy wiedzą, że ostatecznie właśnie skutkiem tego napływu emigracji i akordowej jej pracy razem około 30 tys., (w tem około 3 tys. Polaków) zamożność kraju jeszcze więcej się wzmacnia.

To też raczej przez palce palrzy się tu na niejeden wybrzyk emigracji i z taką samą dobroduszą przyjmują się żarty na temat lilipuczej wielkości państwa, które jakby na przekór całemu ciężkiemu przemysłowi ma znowu kobietę na tronie i jakby na żart prawie i-dylichny posiada hymn narodowy: Wo d'Uelzecht durech d'Wisen ze't, durch de Fielzen d'Sauer brecht.

Ks. dr. A. Kubik.

Cyfry obchodzące polskie rzemiosło

Jedną z charakterystycznych cech organizacji żydowskich jest wstrzemięźliwość w chwaleńcu się swoimi siłami. Żydzi starają się przedstawić się na zewnątrz jako słabi, biedni, pokrzywdzeni na każdym kroku. Znamy jeden tylko wyjątek, gdy chodzi o liczbę globalną Żydów. Podkreślają oni chętnie, ilu ich zamieszkuje dane kraje, a już szczególnie chwalą się swoimi milionami współwyznawców, osiadłych w Polsce. Wszelkie jednak cyfry, dotyczące ich stanu posiadania, organizacji, podziału na warstwy, są skrupulatnie ukrywane, bo im z tem z różnych przyczyn wygodnie.

Cenną usługę oddało nam — zapewne mimowoli — pismo „Sprawy Narodowościowe“, publikując art. G. Bornsteina p. t. „Żydowskie organizacje gospodarcze w Polsce“.

Czytamy tam, że rzemiosło żydowskie w Polsce posiada 594 miejscowościach swoje organizacje, obejmujące potężną cyfrę 130 tys. członków. Aby uświadomić sobie, jak szeroko sieć ta objęła rzemiosło żydowskie, wystarczy przytoczyć, że 46 organizacji ma swoje siedziby w miejscowościach, gdzie liczba Żydów nie przekracza 500 głów.

Nie omieszkał p. Bornstein z triumfem przytem podkreślić, że liczba związków rzemieślniczych nieżydowskich liczy jedynie 222 koła, czyli że na 10 kół żydowskich przypada niespełna 4 koła nieżydowskie.

Coprawda pocieszyć się musimy, że statystyka powyższa odnosi się do stanu z dnia 1 września 1928, od którego to czasu przybyło zapewne więcej kół nieżydowskich, niż żydowskich, chociażby dlatego, że Żydzi właściwie nie mają już gdzie nowych kół zakładać. Obecnie mogą je jedynie ulepszyć, ściślej spajać, werbować nielicznych, którzy jeszcze nie należą do organizacji, a co — możemy być tego pewni — robią niemniej intensywnie, jak poprzednio budowali sieć organizacyjną.

Jakże skromnie przedstawia się wobec tego stan posiadania organizacji rzemieślniczych nieżydowskich, obejmujących 222 koła, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że koła żydowskie w cyfrze 594 obejmują tylko miejscowości b. zaboru rosyjskiego i austriackiego, a owe 222 kół nieżydowskich, obejmuje również i b. zabor pruski, gdzie Żydzi swych organizacji nie posiadają, a gdzie rzemiosło chrześcijańskie jest bezsprzecznie najlepiej zorganizowane.

Nie minimy się z prawdą, jeżeli powiemy, że połowa organizacji rzemieślniczych nieżydowskich przypada na b. zabor pruski, czyli że w tamtych dwóch b. zaborach na 5 organizacji rzemieślni-

czych żydowskich przypadała we wrześniu 1928 zaledwie jedna organizacja rzemieślnicza chrześcijańska.

Tak przedstawia się stosunek organizacji, przychem podkreślić musimy, że cyfry powyżej przytoczone nie odnoszą się do organizacji oficjalnych rzemiosła, to znaczy do cechów, których według ostatniej statystyki było 2377, lecz do wszelkiego rodzaju związków i stowarzyszeń ogólnie — rzemieślniczych.

Przyjrzyjmy się, jak przedstawia się stosunek liczebny rzemiosła chrześcijańskiego do żydowskiego?

Nie rozporządzamy niestety dotąd ścisłą statystyką. Dostarczy nam jej dopiero przyszły spis ludności. Narazie obliczenie oprzeć musimy na niekompletnej rejestracji rzemieślników.

Otóż dane z roku ubiegłego, na których oprzeć się możemy, mówiły o 306 930 warsztatach z 848 090 pracownikami. Przyjąć musimy, że jakieś 25 proc. rzemieślników nie jest jeszcze objętych tą statystyką, co by dało w sumie niewiele więcej nad 380 tys. samodzielnych warsztatów rzemieślniczych w Polsce, zatrudniających około 1.050 tysięcy ludzi.

W cyfrach tych nie mieści się naturalnie drobny przemysł, który grawituje ku organizacjom rzemieślniczym, jak również nie mieszczą się rzemieślnicy, zatrudnieni w przedsiębiorstwach fabrycznych, lecz tych zaliczyć trzeba raczej do kategorii robotników, skłaniających się do organizacji zawodowych robotniczych.

Jeżeli z tego odliczymy najmniej 20. proc. Żydów (76 tys. warsztatów) i jakieś 10 proc. na inne mniejszości (38 tys. warsztatów), to na rzemiosło polskie przypadnie 266 tys. samodzielnych warsztatów. Jednak, gdy mówimy o organizacjach rzemieślniczych, względnie — gdy zastanawiamy się nad ilością ludzi, którzy do tych organizacji należą, należyte mogą lub należyte powinni, to biorąc pod uwagę rzemiosło polskie, musimy uwzględnić, że posiadamy wśród owych 266 tys. samodzielnych warsztatów spory zastęp rzemieślników, którzy jako zamieszkalni po wsiach przechylać się będą zawsze do organizacji klasowych włościańskich, ponieważ rzemiosło nie jest całkowitem źródłem ich dochodu. Oprócz bowiem rzemiosła uprawiają oni rolę, z której również żyją. Dalej spory zastęp rzemieślników pracuje w majątkach ziemskich na tak zwanej ordynacji (deputat) a ci również nie poczuwają się do łączności z rzemiosłem miejskiem. Na takich to rzemieślników wiejskich i małomiejszkowych odliczyć musimy najmniej jakieś 20

proc., czyli, że na rzemiosło polskie, które powinno skupić się w organizacjach rzemieślniczych, pozostanie 200 tys. samodzielnych warsztatów z 600 tys. pracowników.

W szeregach organizacji znaleźć się mogą jedynie ludzie dorośli, odliczamy więc z kolei uczniów (40 proc. — 240 tysięcy), czyli zostanie nam: właścicieli warsztatów 200 tys., czeladników 300 tys., razem dorosłych 560 tys. Polaków, rzemieślników, którzy w najlepszym razie mogą wchodzić w rachubę jako członkowie polskich organizacji rzemieślniczych.

Podobnym sposobem obliczymy Żydów, z tą różnicą, że zamiast odliczania na rzemiosło wiejskie odliczymy takich, którzy głównie trudnią się handlem, a rzemiosło wykonują ubocznie, choćby ze względu na tańsze świadectwa przemysłowe. Dojdziemy więc do cyfry Żydów — rzemieślników, mogących należeć do ich organizacji rzemieślniczych, niewiele większej nad 150 tys.

Cyfry podane przez G. Bornsteina, jako pokrywające się naogół z naszym wyliczeniem, wskazują, że rzemiosło żydowskie jest już zorganizowane w 87 proc., a przedewszystkiem wskazują jeszcze i na to, że organizacje rzemieślnicze żydowskie objęły nie tylko właścicieli warsztatów, ale również prawie całą czeladź.

Wymowa tych cyfr jest aż nadto dobitna, to też zapamiętać je sobie winno rzemiosło polskie, no i... wyciągnąć z nich odpowiednią naukę. (Ehr.).

Na co idą pieniądze z funduszu dyspozycyjnego?

Skreślony przez Sejm fundusz dyspozycyjny i propagandowy min. spraw zagranicznych stał się, jak wiadomo, powodem okólnika ministra spraw zagranicznych do placówek zagranicznych, którym obniżył minister sumy przeznaczone na działalność kulturalną wśród wychodźstwa o 20 proc. Równocześnie minister spraw zagr. odmówił grupie parlamentarnej francusko - polskiej funduszu na prowadzenie agend tej grupy.

Jak jednak słusznym było obniżenie przez Sejm funduszu dyspozycyjnego min. spraw zagr., pokazuje najwydatniej następujący fakt. Mianowicie, jak się okazuje, Związek młodzieży ludowej, organizacja „sanacyjna“, pozostająca pod prezesurą poła Polakiewicza, opiera swój byt na funduszach państwowych, a więc m. in. ministerjum rolnictwa w roku ub. dało na rzecz tej organizacji około 6000 zł, ministerjum spraw wewnętrznych około 1000 zł, tyleż min. spraw wojskowych, ministerjum oświaty dało Związkowi 3200 zł, natomiast min. spraw zagranicznych udzieliło tej organizacji subwencji w wysokości aż 8000 zł, t. zn. subwencji, przekraczającej 8-miokrotnie sumę daną przez min. spraw wewnętrznych.

Na jakiej podstawie min. spraw zagranicznych, które przedewszystkiem ma prowadzić agendy związane z zagraniczną polityką państwa i zagranicznymi interesami Polski, udzieliło subwencji tak wysokiej związkowi działającemu na terenie kraju nie można sobie wytłumaczyć.

Wiec przedwyborczy w Powidzu

odbędzie się w niedzielę, dnia 27 b. m., o godz. 12 w południe w sali „Bazar“. Przemawiać będzie poseł Bol. Lewandowski.

Określ zatonął

Londyn, 23. 4. (Tel. wł.) W pobliżu Kefalonji zatonął statek włoski „El Carlo“ o pojemności 1300 tonn. Na pokładzie nastąpiła eksplozja ładunku siarczanego. 10 ludzi z załogi poniosło śmierć. Trzech pozostałych zdołano wyratować.

Grypa, kaszel i bronchit uleczysz systematycznym piciem szczawianików kruszcowych „Stefana“ i „Józefiny“. Choroby żołądka i przemian materji usunie Ci szczawianka „Magdalena“ i „Wanda“. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych. nw 8 889

Skinol

do przebarwienia obuwia

Niemieccy narodowi socjaliści przeciw Polakom

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). — Prasa donosi, że niemieccy narodowi socjaliści (hitlerowcy), powołując się na przewidzianą w budżecie polskim sumę 3 milionów zł na popieranie Polaków zagranicą, zgłosili w Sejmie pruskim interpelację, w której domagają się od rządu pruskiego: 1) uniemożliwienia nabywania ziemi, 2) zamknięcia wszystkich szkół polskich mniejszościowych, 3) wyasygnowania

dla obszarów wschodnich funduszy, wystarczających dla gospodarczego i kulturalnego poparcia Niemców, zamieszkałych w Polsce, 4) roztaczania kontroli nad polską propagandą w Niemczech, 5) powierzenia stanowisk w obszarach granicznych osobnikom, dającym gwarancję, że wywiążą się należycie z roli pionierów germanizmu. (w)

Kwestjonariusz Brianda w sprawie „stanów zjedn.” Europy

Paryż, 24. 4. (PAT). Prasa okazuje wielkie zainteresowanie memorjałem Brianda wraz z dołączonym do niego kwestjonariuszem, jaki rząd francuski ma rozesłać niebawem do 26-ciu państw europejskich, których przedstawiciele brali udział w t. zw. bankiecie europejskim we wrześniu r. ub. w Genewie.

Organ lewicy radykalnej „La République” wyraża nadzieję, że rozesłanie tego memorjału przyczyni się częściowo do zatarcia niemiłego wrażenia, wywołanego niepowodzeniem konferencji

londyńskiej oraz trwającym w dalszym ciągu nieporozumieniem między Francją a Włochami. Kwestja stanów zjednoczonych Europy — pisze dziennik — jest w ścisłej łączności ze sprawą rozbrojenia. Bez rozbrojenia nie może być mowy o unji europejskiej, tak, jak bez niej nie można myśleć o rozbrojeniu, gdyż tylko w razie utworzenia unji europejskiej będzie mogła należycie funkcjonować międzynarodowa kontrola zbrojeń.

Z Międzynarodowego Banku Wypląt

Terminy emisji akcji Banku

Bazylen, 24. 4. (PAT). Na posiedzeniu Rady administracyjnej Międzynarodowego Banku Wypląt postanowiono, że pierwsza emisja akcji Banku 7-miu państw założycielskich odbędzie się w tydzień po ostatecznej i kompletnej ratyfikacji planu Younga. Następnie odbędzie się druga emisja na rynkach Szwajcarii, Szwecji i Holandji w dniu, który wyznaczony

zostanie na następnej sesji Rady administracyjnej, poczem odbędzie się trzecia emisja na rynkach innych państw, które oświadczą, że pragną wziąć udział w emisji akcji Banku.

Nominacja nowych członków Rady administracyjnej odbędzie się po emisji akcji. Każde państwo, które weźmie udział w subskrypcji przedstawi listę kandydatów.

Krwawe rozruchy w Peschawarze

Londyn, 24. 4. (Tel. wł.). Donoszą o wczorajszych rozruchach w Peschawarze (Indje), że miały one bardzo poważny charakter. Tłum osaczył wojskowy samochód opancerzony, oblał go naftą i podpalił. Dwaj zamknięci w samochodzie żołnierze zginęli w ogniu. W innym miejscu tłum zrzucił podoficera z motocyklu i jakiś fanatyk zabił go siekierą. Wkraczają

ce do miasta oddziały wojskowe ludność zaatakowała kamieniami, wojsko odpowiedziało strzałami, zabijając 12 osób i kilkanaście raniąc. Podczas rozprzeczania zgromadzeń ulicznych został ranny wicedyrektor policji i jeden policjant.

Z Ahmedabad donoszą o aresztowaniu sekretarza Gandhiego — Mahadewa Desaja.

Przed kongresem kartagińskim

Citta del Vaticano, 24. 4. — (PAT). Kardynał Lepicier, mianowany legatem „a latere” na Kongres Eucharystyczny w Kartaginie wyruszy w otoczeniu dostojników dworu cywilnego i duchownego Papieża, na statku, który podniesie banderę papieską. Ojciec Święty interesuje się niezmiennie pracami przygotowawczymi do kongresu i przywiązuje wielką wagę do tej manifestacji Kościoła Katolickiego na terenie afrykańskim. Podczas trwania kongresu Ojciec Święty codziennie drogą radiową będzie otrzymywał dokładne relacje o przebiegu kongresu.

Natychmiast po zakończeniu Kongresu w Kartaginie — w Ipponie rozpoczyna się uroczystości na cześć św. Augustyna (od 13 do 16 maja).

Nie jest wykluczone wydanie przez Stolicę Apostolską dokumentów, obalających twierdzenia protestantów, dotyczących wywodów teologicznych św. Augustyna.

Skauci angielscy w Krakowie

Kraków, 24. 4. (PAT). Wczoraj przybyli do Krakowa skauci angielscy. Na dworcu powitała ich drużyna reprezentacyjna skautów krakowskich, oraz delegacja komitetu obywatelskiego. Orkiestra 20 p. p. odegrała hymn narodowy angielski i polski. Skauci zwiedzali zabytki Krakowa i byli w salinach w Wieliczce. Wieczorem odbyła się reprezentacyjna wieczornica.

Pogrzeb ofiar w Zawierciu

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). — Wczoraj odbył się pogrzeb zabitych przy demonstracjach piątkowych w

Zawierciu, ale żadnych przeszkód nie było. (w)

Muzycy przeciw filmom dźwiękowym

Warszawa, 24. 4. (PAT). W wyniku obrad ogólnopolskiego zjazdu muzyków, który odbył się w Warszawie, powzięto szereg uchwał w sprawie filmów dźwiękowych i spowodowanego przez nie bezrobocia wśród muzyków. Zjazd, uznając muzykę mechaniczną za wręcz szkodliwą w naszych stosunkach, zarówno ze względów kulturalnych, jak i gospodarczych, uchwalił przede wszystkim rezolucję, wyzywającą rząd i Sejm do skutecznego przeciwdziałania nadmiernemu rozrostowi muzyki mechanicznej i filmu dźwiękowego w Polsce i do łagodzenia skutków masowego bezrobocia wśród muzyków wszelkimi środkami. Poza tem zjazd uchwalił m. in. zwrócić się do Sejmu o wydanie ustawy, chroniącej prawa muzyków-odtwórców i określającej sposób wynagradzania za mechaniczną reprodukcję ich pracy artystycznej i wyrazić protest przeciw zajmowaniu miejsc muzyków, dla których praca w ich zawodzie jest jedynym źródłem utrzymania, przez orkiestry wojskowe, policyjne, studenckie itd. Specjalna delegacja zjazdu przyjęta będzie w najbliższych dniach przez premiera, któremu przedstawi katastrofalne położenie muzyków.

Jeźdźcy polscy w Nicei

Nicea, 24. 4. (PAT). W czwartym dniu międzynarodowych zawodów hipieckich w Nicei, por. Korytkowski na „Ostrym” zdobył pierwszą nagrodę w konkursie myśliwskim o nagrodę „Monaco” przeznaczoną dla koni, które debiutują na torze w Nicei. W konkursie myśliwskim o nagrodę „Monte Carlo” dla koni, które nie wygrały w Nicei 3 tysięcy franków, rtm. Skupiński zdobył na „Promieniu” jede

nastą nagrodę a por. Strzałkowski na „Oberku” otrzymał wstęgę honorową. W piątek dzień przerwy.

Spadkobiercy

„trzydziestki”

Z miasta piszą nam z kół rzemieślniczych:

T. zw. Narodowo - Chrześcijańskie Zjednoczenie Rzemiosła p. Namysła, czyli ugrupowanie spadkobierców politycznych zbankrutowanej „trzydziestki” „sanacyjnej” zaczęło wydawać tygodnik „Głos Rzemieślnika”. Ma on oczywiście — jak cała „sanacja” — zagłować pod hasłem rzekomej „bezpartyjności”, dążenia do „zjednoczenia” rzemieślników i t. p.

Znamy to wszystko od czasu ostatnich wyborów parlamentarnych, od czasów „zgody”, wprowadzonej przez rozbijaczy rzemiosła do wielkich związkowych organizacyj rzemieślniczych. Na ten lep dzisiaj niewiele kto się już wziąć pozwoli. Poprostu zbliżają się nowe wybory, więc „sanacja” potrzebuje nowego parawanu, za którymby mogła wykonywać swoje polityczne manewry obłudnie „bezpartyjne”.

Manewrem takim jest nazwanie organu grupy p. Namysła — „organem cechów i związków rzemieślniczych”. Niedługo potem już piętnowaliśmy nadużywanie przez wspomniane ugrupowanie imienia apolitycznych organizacyj społeczno - gospodarczych. Niech t. zw. Narodowo - Chrześcijańskie Zjednoczenie Rzemiosła postępuje tak dalej, a kroczące prostą drogą sfery rzemieślnicze będą tem bardziej wiedziały, co o niem sądzić.

Stały organ biblioteki watykańskiej

(KAP) Według doniesienia z Rzymu, dr. Murray Butler, rektor uniwersytetu Columbia w Stanach Zjednoczonych, — w związku z odnalezieniem w bibliotece watykańskiej 14 nowych wydań św. Augustyna i 50—60 inkunabułów, prosił Ojca św., by, jeżeli to jest możliwe, biblioteka watykańska wydawała regularnie wychodzące czasopismo, któreby informowało we właściwym czasie inne biblioteki i uczonych o tego rodzaju wielkich odkryciach. Papież przyrzekł, że takie czasopismo będzie już wkrótce wydawane.

Katolicy amerykańscy zaofiarowali spontanicznie Stolicy Apostolskiej środki, niezbędne do urzeczywistnienia tego projektu, który w kręgach naukowych wywołał najwyższe zadowolenie.

Zniżki kolejowe we Włoszech

Podczas sezonu letniego i jesiennego 1930 r. udzielane będą przez państwowe koleje włoskie zniżki kolejowe dla osób, udających się przez stacje graniczne: Fiume, Postumia, Piedicelle, Tarvisio, San Candido, Brennero oraz port w Ankonie do miejscowości kąpielowych, położonych na wybrzeżu Adriatyku od Fiume do Ankonie.

Bilety ulgowe ze zniżką 50 proc. sprzedawane będą, poczynając od 1 maja r. b. (ważne na dni 60 z prawem przerwania podróży) przez wszystkie agencje zagraniczne, upoważnione do sprzedaży biletów państwowych kolei włoskich oraz przez wyższe wymienione stacje graniczne.

Powrotne bilety ulgowe (ważne również na dni 60, lecz najpóźniej do 31 października) przysługujące będą po najmnij 6-dniowym (nie licząc dnia przybycia i dnia wyjazdu) pobycie w miejscowości, do której bilet został wydany. W tym celu należy, po przybyciu do samej miejscowości, przedstawić bilety do ostemplowania.

Najoryginalniejszy film dźwiękowy.

Dyrektor nowojorskiego ogrodu narodowego przygotowuje obecnie nielada sensację: Film dźwiękowy z życia mrówek. Zarówno efekty dźwiękowe jak i scenariusz, wzięły oczywiście, z natury — mają być naprawdę niezwykłe. (C. R.)

Sprzedaż pamiątek po Napoleonie.

W salach Druot w Paryżu odbyła się ostatnio licytacja kolekcji pamiątek po Napoleonie. Bronzowy orzeł, zdjęty z drzewca sztandaru jednego z pułków napoleońskich uzyskał cenę 92.000 franków, para pistoletów sprzedana została za 25.000 franków, jeden z nielicznych trójgłaniastych kapeluszy Napoleona osiągnął cenę 12.500 franków, strzęp z płaszcza koronacyjnego — 3.000 franków, a pantofelki króla Rzymu — 1.500 franków. (C. R.)

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.89 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,46 do

212,76 zł, gotówką 212,06 zł; guld. gd. w dewizach 173,05 do 173,30 zł, gotówką 172,71 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24 kwietnia 1930.

Przebieg giełdy dzisiejszej był w dalszym ciągu spokojny przy obrotach nagoł ograniczonych.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poź. konwers. 55 proc. i za poź. inwestycyjną 121,—, zaś za 8 proc. listy dolarowe Pozn. Ziem. Kred. 95,50 proc. (przy dew. 8,90) i za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 45 proc. Poza tem były w zaofiarowaniu 6 proc. listy tytnie po 22,— bez odbiorców.

Akcje bankowe bez transakcji i bez notowania. Za Bank Polski płacono 172,—, jednakże nie było materiału.

Z akcji przemysłowych handlowano Herzfeldy po 29,— w transakcjach oraz płacono za Luban 45,— i za R. Maya 71,—. Poza tem płacono bez notowania za Go-planę 8,50.

Cedula urzędowa z dnia 24 kwietnia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominatu)

5% Pożyczka konwersyjna 55% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 45% P.

(Kurs w złotych)

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 121,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld - Viktorius I—II em. zł. 29,— +
Luban, Fabryka przetw. ziemniaczanych I—IV em. 45,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 71,— P.
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 4. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr. 8,88 1/2 sp. 8,90 1/2 Kup. 8,86 1/2

Dewizy:

	trans.	sprzed.	Kup.
Belgia	124,60	124,97	124,29
Holandja	358,96	359,86	358,06
Nowy Jork	8,90,6	8,92,6	8,88,6
Nowy Jork	8,91,9	8,93,9	8,88,9
kabel	43,37	43,48	43,26
Londyn	34,99	35,08	34,90
Paryż	26,42	26,48	26,36
Praga	172,90	173,33	172,47
Szwajcaria	239,75	240,35	239,15
Sztokholm	46,76	46,88	46,64
Włochy			

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poź. inwest. 121,25 121,00

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	117,00—118,00
Bank Polski	176,50—178,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—77,50
Sila i Swiatlo	0,00—101,00
Lilpop	0,00—25,00
Ostrowieckie Zakłady	70,00—65,00
Rudzi	0,00—21,75
Starachowice	19,25—19,00
Haberbusch	0,00—109,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin, 24 kwietnia 1930.

Pszenica march. od st. załad.

76-77 kg przeciętn. jakości 276,00—279,00

Tendencja do pszenicy: Wczesna dostawa: Tendencja mocna. Późniejsza dostawa: Tendencja słabsza.

Zyto march. od stacji załad.

72 kg przeciętn. jakości . . . 167,00—170,00

Tendencja nieregularna.

Owies march. od stacji załad. 165,00—172,00

Tendencja mocniejsza.

Jęczmień browarowy . . . 190,00—202,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . 175,00—187,00

Tendencja spokojna.

Mąka pszenna . . . 30,50—33,25

Tendencja mocna.

Mąka żytnia . . . 24,00—27,00

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna . . . 09,75—10,50

Tendencja słabsza.

Ospa żytnia . . . 10,50—11,00

Tendencja słabsza.

Groch Victoria . . . 24,00—29,00

Groch dr. jadalny . . . 20,00—23,00

Groch pastewny . . . 18,00—19,00

Peluszka . . . 17,00—19,00

Bób polny . . . 15,50—17,00

Wyka . . . 20,00—22,50

Lubin niebieski . . . 15,00—16,00

Lubin żółty . . . 20,00—22,50

Seradela nowa . . . 31,00—33,50

Makuch rzepakowy . . . 13,50—14,75

Makuch lniany . . . 19,00—19,50

Wytłoki suche . . . 08,40—08,80

Srót Soja . . . 15,00—15,90

Platki ziemniaczane . . . 15,40—15,70

Ziemniaki jadalne białe . . . 1,30—1,60

Ziemniaki jadalne czerwone . . . 1,40—1,80

Ziemniaki jadalne żółte . . . 2,40—2,80

Ziemniaki fabryczne w fg. . . 0,07—0,07 1/2

Ogólna tendencja nieregularna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 24. 4. 1930.

Wyplaty na Warszawę . . . 46,825—47,025

Noty wielkie . . . 46,70—47,10

Kosznika Mydła Toaletowe przefiltrowane

Pw 9078-03.175

Dziennikarstwo zachowawców z B. B.

W ostatnich rozprawach dziennikarskich o stanowisku Polski wobec Rosji szczególnie odznaczyli się spósem prowadzenia sporu z R. Dmowskim zachowawcy z B. B. z pod znaku ks. Janusza Radziwiłła i innych przewodników tej grupy. Oto w „Dniu Polskim” powiada p. Piasecki, poseł z B. B.:

„Gdyby... Czyż jednak można było się ludzi?... Gdyby p. Dmowski wskazał, że kuźnia intrygi przeciw Polsce jest w Moskwie, że stamtąd może wyjść zaczepka, że intrygę tę popierają niektóre miarodajne kółka niemieckie, że kółka te już od czasu początków zbliżenia francusko-niemieckiego (1924/25) sugerują pacyfistycznym aserom francuskim „rozwiązanie” spraw wschodnich przez „puszczenie Polski na wschód, a odebranie nam Pomorza i Śląska — to spełniłby rolę pożyteczną. Gdyby prztem pan Dmowski, który tak przecież dobrze zna arkan polityki europejskiej, a szczególnie rozumie cele i metody dyplomacji francuskiej, wskazał, że tego rodzaju pomysły godzą wprost w niebezpieczeństwo państw aljanckich, dlatego przez odpowiedzialnych ludzi nie mogą być brane poważnie i zaliczyć je trzeba do rzędu płytkich „pacyfistycznych” intryg — to zrobiłby posunięcie pożyteczne.”

Pocóż tak długo? Prostu, gdyby p. Roman Dmowski miał tyle rozumu co p. Piasecki, mógłby zrobić coś pożytecznego. Oto właściwe znaczenie tego długiego wywodu. A trzeba dodać, że p. Piasecki, odpowiadając tu nie tylko Dmowskiemu, ale także p. Bolesławowi Koskowskiemu z „Kurj. Warsz.”, daje tytuł „Beki p. B. K.”, czyli poziom jest utrzymany od początku do końca.

A w „Słowie” wileńskim p. pos. Mackiewicz z B. B. mówi:

„Jak my patrioci polscy mamy nazwać bezprzykładne wystąpienia

p. Dmowskiego? Nie nazwę ich zdradą — nu... Takiej zdrady stanu p. Dmowski nie popełnia, bo jego artykuły, tak napisane, że wywołały owe komentarze prasy sowieckiej, które przytoczyliśmy, nie są oparte na żadnych faktach, bo naprawdę w danej chwili ani Anglia ani Francja, a tembardziej i po sto razy Polska o żadnej antwso-wieckiej kampanii nie myśli. Więc jak to nazwać? Gadulstwem? Złośliwą dziecinadą? Mniejsza o to...”

I znowu trzeba dodać, że p. Mackiewicz, nawiązując do tego, iż Dmowski otrzymał nagrodę pisarską Poznania, daje tytuł „Po Poznaniu nagroda literacka miasta Moskwy”, czyli poziom jest bez skazy od początku do końca.

Wreszcie „Dziennik Poznański” pisze tak:

„Dziwna zaiste psychologia, która każe kochać Rosję, bez względu, czy jest ona carską, Kiereńskiego, czy bolszewicką... Stanięcie frontem obozu „narodowego” z jego wodzem duchowym na czele przeciwko Zachodowi, a nawet przeciwko Stolicy Apostolskiej w obrobie czerwonych carów moskiewskich... Gdyby nawet były takie zamysły, to niktby się chyba p. Dmowskiemu, mieszkającemu w Chłudowie pod Poznaniem, i nie odgrywaćemu obecnie w polityce światowej żadnej czynnej roli, z nich nie zwierzał...”

Słowem, Dmowski nie ma nic do powiedzenia w sprawach polityki międzynarodowej, co jest równie jasne, jak to, że bardzo wiele mają do powiedzenia kierownicy... „Dziennika Poznańskiego”. A raz jeszcze trzeba dodać, że „Dziennik Poznański” daje swej napaści na Dmowskiego tytuł „W obronie Czerwonych Carów”, czyli i tu poziom jest od początku do końca na wysokości dzisiejszych t. zw. zachowawców z B. B.

Polityka w szkole

Pod powyższym „nagłówkiem” zamieściła „Gazeta Warszawska” następujący artykuł Ignacego Chrzanowskiego:

Słusznie bardzo postąpiły nasze władze szkolne, zalecając wszystkim szkołom, żeby młodzież wzięła czynny udział w tem ogólnonarodowym święcie, którem jest przypadająca w tym roku czterechsetna rocznica urodzin Kochanowskiego. Niektóre szkoły, jak o tem donosiły gazety, już takie obchody urządziły, niektóre — jeszcze nie (nie znamy bowiem ani dnia, ani miesiąca tych urodzin). Wolno mniemać, że w większej części szkół odbędzie się uroczystości około Zielonych Świątek — w tych samych dniach, kiedy Kraków uczci pamięć Kochanowskiego walnym zjazdem historyków literatury i kultury. Jak zaś szkoły mają takie obchody urządzić, to bardzo dobrze wyjaśnił młody i zdolny historyk literatury, autor gruntownego studjum o Sienkiewiczu, jako humorysta, dr. Stefan Papée — w broszurze, wydanej świeżo w Poznaniu p. t. „Szkoła Kochanowskiego”.

Zadaniem tej książeczki — pisze autor w przedmowie — jest ułatwić szkołom, nauczycielstwu i młodzieży, zbliżenie się do świetnego poety, dobrego Polaka i zacnego człowieka; nie podaje ona gotowego odczytu i nie narzuca przepisów, jak trzeba urządzić poleconą przez władze szkolne uroczystość ku czci Kochanowskiego; pragnie tylko dostarczyć materiałów, z których każda szkoła mogłaby zaczerpnąć to, co w jej warunkach nadaje się najlepiej do programu święta Kochanowskiego.”

Te swoje zamiary i zadania spełnił autor naogół doskonale. Za pomocą dobrze dobranych wypisów z tego, co u nas o Kochanowskim pisano (od Reja do Windakiewicza), przedstawił hi-

storję jego sławy; szkoda tylko, że pominał głos pisarzy epoki stanisławowskiej, kiedy to, po długim zapomnieniu, odrodziła się sława Kochanowskiego. Dalsze rozdziały („Tablica chronologiczna do życia i twórczości Kochanowskiego”, „Co czytać z Kochanowskiego i o Kochanowskim”, „Pokazy”, „Deklamacje”) nie nastrożają ważniejszych uwag krytycznych. Nastrożają je natomiast rozdziały ostatni — „Teatr szkolny”; mówi tu autor o przedstawieniach szkolnych „Sobótki” i „Odprawy posłów greckich”, a kończy ten rozdział tem słowem:

„Na zakończenie „Odprawy”, o epilogu mało efektownym, możemy uczniowi, przebranemu za żaczka, a może odzianemu w zbroję polskiego rycerza, przekazać deklamację, wiersza Kochanowskiego „Orpheus Sarmacki”, który niegdyś, na uroczystościach ku czci Zamoyskiego, miał zachęcić Polaków do poparcia polityki kanclerza i Stefana Batorego, a i dziś silnie uwydatni myśl przewodnią „Odprawy”. Trzeba tylko skreślić z odezwy Kochanowskiego, w dobrym przekładzie Juliana Ejsmonda, zwrotki 4—9 i 17—18, czyli razem usunąć 8 zwrotek, które straciły swą aktualność, a „Orpheus Sarmacki” żywo przemówi do „obywateli miłych”, nawołując ich do zgody, do rycerskości, do wielkiej miłości Ojczyzny i do skupienia się wokół „Wodza, gotowego na wszelkie przygody”.

Wobec rady autora, żeby z „Orfeusza Sarmackiego” pominąć zwrotki, „które straciły swą aktualność”, końcowa myśl broszury jest zupełnie jasna: autor doradza, żeby uroczystości szkolne na cześć Kochanowskiego kończyły się wezwaniem młodzieży do skupiania się wokół dzisiejszego ministra wojny:

Pod jego wodzą chwycimy ochotczo za oręż i, pomni na swą dzielność wyruszymy biec wrogi,
Aby odzyskać dawną sławę i triumfy,
Gdy nam pod jego wodzą dopomoga bogi.

Tak brzmi strofa ostatnia „Orfeusza Sarmackiego” (nie tylko w „dobrym”, ale w prześlicznym przekładzie Ejsmonda), strofa, której w deklamacji ucznia, przebranego za żaczka, autor pomijać nie radzi, poczytując ją wi-docznie za aktualną. — Szkoda, że nie wyjaśnił, dlaczego, na jakich i na których wrogów mamy wyruszyć. Ale mniejsza o to. Idzie tutaj nie o szczegóły, tylko o sam pomysł dra Papée’go, żeby wyzyskać obchody szkolne jubileuszu Kochanowskiego i jego poemat „Orfeusz Sarmacki” w celach politycznych i partyjnych. No, a co autor powiedział, gdyby kto, pragnąc uczcić jakiego solenizanta obchodzącego imieniny dnia 19 marca zaczął obchód od pierwszych słów poematu Jana Kajetana Jabłonowskiego o św. Józefie:

Chcącemu pisać twe, Józefie cuda,
Pierwszy cud będzie, kiedy mi się uda.

Powiedziałby zapewne, że to nie-smaczne żarty. Otóż, czy nie zakrawa na żart, i to bardzo bolesny słowa Kochanowskiego o Stefanie Batorem, nagiąć do wielbienia innego „Wodza”? I czyż autor nie wie doskonale, że ten żart nie we wszystkich młodych sercach wywołałby oddźwięk i że, co za tem idzie, uroczystości na cześć Kochanowskiego, skończyłyby się zgrzytem, niepogodą i waśnią, niezgodą? Czy to jest celem uroczystości szkolnych? Czy poezja Kochanowskiego — w tem, co w niej najpiękniejszego — nie jest, jak każda wielka poezja, dostatecznie aktualna (bo wieczna!), żeby ją sztucznie nagiąć do przelotnej chwili dzisiejszej? I czy wolno wprowadzać politykę do szkoły?

Ign. Chrzanowski.

Przy bólu głowy
zazębieniu
reumalazmie
ASPIRIN
tabletki

Originalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem „BAYER” w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach n 10490

Ograniczenie kredytu dla Łodzi

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). Domy komisyjne w Bremie, dostarczające surowca łódzkiemu przemysłowi włókiennicczemu, ograniczyły kredyty dla Łodzi o 30 procent aż do wyjaśnienia sytuacji. Chodzi tu o sumę 2 mil. funt. szterl. (w)

O mistrzostwo lotu w „kole zamkniętem”

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). — Wczoraj wystartował z Lublina do Dębina na awionetce D. U. S. III. pilot Szulczewski, członek lubelskiego Klubu Lotniczego, celem rozpoczęcia t. zw. lotu w kole zamkniętem. Kiedy Szulczewski miał rozpocząć lot z lotniska, nadeszła wiadomość o nadchodzącej burzy. Wobec tego start odłożono do godz. 3 rano. Lot w kole zamkniętem polega na krążeniu przez czas możliwie najkrótszy na określonej trasie bez przerwy. Szulczewski ma latać między Lublinem a Dębinem. Rekord światowy w takim locie posiada kapitan lotnictwa czechosłowackiego Wicherek, który przebył w powietrzu bez lądowania 2600 km. P. Szulczewski spodziewa się w ciągu 22 do 23 godzin przebyć ponad 3000 km. (w)

Echo pobicia artystów polskich

Warszawa, 24. 4. (Tel. wł.). W Opolu odbędzie się 2 maja rozprawa

Zapobiegajmy zanikaniu włosów.

Zmiany lojotokowe skóry głowy, w postaci różnych form łupieżu i swędzących wyprysków lojotokowych są dziś tak powszechne, iż laik nie zwraca na nie uwagi. Dopiero gdy większa część korzonków włosów uległa zanikowi, zwraca się do lekarza, celem utrzymania reszty włosów. Zauważam, że postępowanie w dziedzinie leczenia chorób włosów, tudzież zagęszczania ich zaznaczył się w ostatniej dobie znacznym dorobkiem, ponieważ wypadanie włosów wstrzymuje się już po dwukrotnym zastosowaniu odpowiedniego środka. W wypadkach zatem chorób włosów radzę zwrócić się do lekarza, domowymi bowiem środkami pogarsza się tylko stan choroby, a uniwersalne środki nie działają zgoła, ponieważ przyczyn marnienia włosów jest — bez liku. Nadmieniam, iż zupełna łysina jest nieuleczalna. W dziedzinie zaś zapobiegawczej ochrony włosów rozporządzamy zbawiennym środkiem w **Shampoonie Dra Lustra**. Już u dzieci, a zwłaszcza dorastającej młodzieży powinien skutecznym ten preparat znaleźć obszerne zastosowanie. Przy częstym stosowaniu Shampoonu Dra Lustra zauważyłem zlagodzenie istniejących zmian lojotokowych i zmniejszenie nasilenia wypadania włosów.

Tw 1436

Dr. Z. B.

kasacyjna w sprawie pobicia artystów polskich bez świadków polskich. (w)

Pożar fabryki mebli

L w ó w, 24. 4. (PAT) Donoszą z Bolesławowa (woj. Stanisławowskie), że wybuchł tam pożar w fabryce mebli i tartaku firmy „Spółka Stolarska”. — Pastwą pożaru padły zabudowania fabryczne i tartakowe, gotowe zapasy mebli oraz zapasy drzewa tartego o łącznej wartości 300.000 zł.

Rządy kobiet

Nowy York, 24. 4. (PAT) Miasteczko Yellville, w stanie Kansas, poszło dalej w kierunku równouprawnienia kobiet, niż jakiegokolwiek inne miasto w Ameryce. Oto przy ostatnich wyborach na wszystkie urzędy miejskie, zaczawszy od majora, a skończywszy na prefekcie policji, wybrano wyłącznie same kobiety.

Dar papieski dla córki Mussoliniego

Rzym, 24. 4. (PAT) Papież ofiarował córce Mussoliniego Eddzie, z okazji jej ślubu, wspaniały różaniec złoty. Podarek wręczony został w imieniu Papieża przez nuncjusza Apostolskiego przy Kwirynale. Jednocześnie Nuncjusz w imieniu Ojca Świętego udzielił błogosławieństwa oraz wyraził życzenia narzeczonym.

Polskie Biuro Podróży

„POLEXPRESS”

Paryż 22 Boulevard des Italiens, 22.

Rezerwowanie pokoiów w hotelach. Wy-cieczki po Paryżu i okolicach. Bilety kolejowe, okrętowe i teatralne. Wymiana pieniędzy. Organizacja wycieczek grupowych. W Paryżu na dworcu kolejowym dyżuruje stale nasz urzędnik udzielający bezpłatnie wszelkich informacji. W Warszawie prosimy zwracać się do delegatury POLEX-PRESSU przy Polskim Touring Klubie, Warszawa, Warecka 11. Od 4—6.

nr 10 378

Wyprzedaż niżej ceny kosztów!!

wielki wybór

**powozy, wolanty,
bryczki, szarabany**

nowe i używane.

B-cia Ostrowscy,
Warszawa, Leszno 38.

zw 23 082

Międzynar. organizacja pracy

Paryż, 24. 4. (PAT) Radę administracyjną międzynarodowego biura pracy rozpoczęło przemówienie inauguracyjne Lavala, któremu odpowiedział Albert Thomas. Na porządku obrad jest około 15 spraw. Rada rozpatrzy m. i. prośbę Gdańska o dopuszczenie go do międzynarodowej organizacji pracy.

nr 10 401

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwały

Bezruch budowlany

Każde wielkie zagadnienie ma okres posiewu, kiełkowania, wzrostu i żniw. Problem budownictwa mieszkaniowego jest wielkim zagadnieniem. Konieczność wszczęcia wielkiej akcji budowlanej ujawniła się już pod koniec wojny, jako jedna z konieczności związanych z likwidacją skutków wojennych. Myśl ta kiełkowała w zaraniu naszej niepodległości, rosła i potęgowała w latach inflacji i...

I żniwa się nie doczekała, mimo, że, w miarę narastania lat, niedomaganie mieszkaniowe przekształcało się w klęskę narodową, grozącą katastrofą społeczną. Nędza mieszkaniowa doszła u nas do zenitu, doszła do takich nigdzie nie spotykanych granic, że godzi w najżywniejsze podstawy bytu i ładu narodowego.

A tymczasem czynniki kompetentne przechodzą nad tem palcem zagadnieniem stale do porządku. Zamiast! Kwestja budownictwa mieszkaniowego jest najjaskrawszym dowodem bezprogramowości obecnych rządów w dziedzinie gospodarczej. Nie ma to znaczyć, jakoby rządowi brakło programów budowlanych. Tych jest sporo, jak i dobrych intencji, które mi — jak wiadomo — piekło jest brukowane. Nie na brak programów możemy się skarżyć, a na brak decyzji, na kunktatorstwo, paraliżujące wykonanie najniezbędniejszych robót, na tę dziwną i niezrozumiałą opieszałość w męskim, jasnym, wyraźnym opowiedzeniu się za jednym z projektów zlagodzenia nędzy mieszkaniowej i zrealizowaniu odnośnych postulatów.

A wszystko już zdawało się przemawiać za tem, że tegoroczny sezon budowlany zostanie nas przygotowanych i gotowych do podjęcia ruchu budowlanego. Mianowicie na wielkiej naradzie gospodarczej rządu z delegatami izb przemysłowo-handlowych w dniach 7 i 8 października ub. r. zagadnienie programu budowlanego znalazło sporo miejsca zarówno w dyskusji, jak i w końcowym przemówieniu p. ministra przemysłu i handlu. W protokół tych narad czytamy następujące słowa p. ministra Kwiatkowskiego:

„Zagadnienie budowlane musi się stać szybko przedmiotem ponownej konferencji rządu na dwóch płaszczyznach: 1) w płaszczyźnie uregulowania tego zagadnienia w perspektywie finij politycznych i 2) uregulowania na rok najbliższy. Jest rzeczą bardzo ważną, ażeby ze sfer gospodarczych przyszedł jeden skrytykowany program w tej sprawie. Proszę więc izbę warszawską, ażeby zechciała w terminie 4-ch tygodni zebrać ostatecznie opinię wszystkich izb i przedłożyć rządowi jednolitą i skrytykowaną opinię”.

Izby przedłożyły rządowi swój program, o ile się nie mylimy, w pierwszych dniach grudnia. Program ten pod względem finansowym odpowiada potrzebom uruchomienia kredytów budowlanych przez B. G. K. w wysokości 110 milj. złotych. Program zawierał następnie szczegółowe omówienie rodzajów budowli, wysokości czynszów w nowowbudowanych domach itd. Jednym słowem program był wypracowany, wykończony w najdrobniejszych szczegółach.

Od tego czasu minęły 4 miesiące, wiosna rozkwitła w pełni, a o akcji budowlanej jak się mówiło, tak się mówi, jak nic się nie robiło, tak nic się nie robi. Tłumaczenie się brakiem środków finansowych jest bezzasadne, jak tego dowiódł n. p. czołowy ekonomista bloku B. B., prof. Krzyżanowski.

Gdzież się podziała „radość tworzenia”? Zastąpiła ją „słodkie nierówność”. A nędza mieszkaniowa potężnieje i zagraża nam coraz bardziej.

Krótkie informacje gospodarcze

— Stan sprzedaży cukru na rynku krajowym uległ w lutym pewnemu pogorszeniu; sprzedano bowiem 23.282 t. wobec 28.233 t. w lutym roku ub.

— Austriacki Bank Narodowy ogłosił sprawozdanie za rok ubiegły. Akcjonariusze otrzymają 12 i pół proc. dywidendy.

— Angielska prasa gospodarcza poświęciła ostatnio dużo uwagi polskiemu przemysłowi sztucznego jedwabiu, podkreślając jego znakomitą organizację.

— Konjunktura amerykańska uległa dalszemu pogorszeniu. Liczba robotników zatrudnionych w przemyśle zmniejszyła się w porównaniu z lutym o 6 proc.

Z jajkiem do żydów

Prasa rządowa rozgłosiła, że w walce z kryzysem rząd zastępuje większe ulgi podatkowe. Mijają wprawdzie tygodnie, ale z ulgami rządowymi jakoś nie śpieszno. Jeden zrobiono wyjątek: p. Matuszewski wyszedł z jajkiem wielkanocnym do żydów i dał im ulgę podatkową, idąc śladami tradycji pomajowej, którą zapoczątkował w r. 1927 p. Czechowicz.

Stawka podatku obrotowego dla handlu hurtowego wynosi pół procent lub jeden procent. Ustawa wymaga aby handel hurtowy, chcąc korzystać z tych stawek, prowadził prawidłowe książki handlowe, inaczej bowiem podlega 2 procentowej stopie podatkowej. Przepis ten jest wysoce słuszny, gdyż przynajmniej przywilej płatnikom, którzy prowadzą książki wykazują sumiennie swoje obroty. Nadto sprzyja on rozpowszechnianiu się książkowości, będącej podstawą zdrowej kalkulacji i właściwej kontroli przedsiębiorstwa oraz najracjonalniejszym środkiem walki z nieuczciwą konkurencją i świadomym oszukiwaniem skarbu państwa. Tymczasem minister skarbu zamiast popierać rozpowszechnianie się książkowości, które zwiększa dochody skarbu, uprawia politykę przeciwną. Pamiętamy, że nie chciał się zgodzić w komisji skarbowej sejmowi na ulgi podatkowe dla tych, co prowadzą księgi handlowe w porównaniu z tymi którzy ich nie prowadzą. Obecnie p. Matuszewski poszedł dalej i w odwrotnym kierunku, a mianowicie wydał okólnik, w którym upoważnia urzędy skarbowe do przyznawania ulgowej 1 procentowej stopy podatkowej tym hurtownikom, którzy księgi handlowe nie prowadzą.

Zarządzenia tego nie podyktowały racje gospodarcze lecz polityczne, dla których poświęcono i interesy przyzwoitego handlu i dochody skarbowe. Celem tej ulgi jest przypodobanie się żydom, którzy chociaż mają duże interesy hurtowe wolą księgi handlowe nie prowadzić. Hurtownicy żydowscy nie wykazując wszystkich obrotów płacą mniejsze podatki, wskutek czego i dla tego skuteczniej konkurują z handlem polskim; w dodatku p. Matuszewski z dalszą przyszłości im pomocą: zmniejszył należne świadczenia o połowę.

Na antygospodarcze i antypolskie założenia tego zarządzenia wskazujemy nie my tylko jedni. Nawet „Tygodnik Handlowy” potulny wobec sanacji nie mógł przemilczeć tego okólnika i określił go jako „ulgę podatkową, której nie chcemy”, albowiem takie ulgi „sytuacji w handlu nie tylko nie poprawia, ale przeciwnie, będą ją pogarszać i to u podstaw organizacyjnych całego aparatu handlowego. Takich ulg, jako szkodliwych pod względem gospodarczym, a niecelowych pod względem fiskalnym — kupiectwo polskie nie chce. Nie możemy uznać hurtu... nie prowadzącego księgi handlowych. Nie możemy godzić się na stwarzanie nowych warunków, pogłębiających niemoralność podatkową i upośledzających uczciwych płatników”.

To jawne popieranie żydów uczę jak dobrze na współpracy z sanacją wychodzi polskie kupiectwo, kierowane przez warszawskich prowodyrów bez charakteru. Choć potulni — biorą baty.

S. M.

W myśl postanowień przedostatniej części art. 7. ustawy o państw. podatku przemysłowym przedsiębiorstwa handlu

hurtowego, nie prowadzące prawidłowych ksiąg handlowych nie mogą korzystać z ulgowych stawek podatku przemysłowego od obrotu.

Mając jednak na uwadze, że opłacanie przez powyższe przedsiębiorstwa podatku według 2 proc. stawki odbija się w poszczególnych wypadkach niekorzystnie na ich położeniu finansowym, co w skutkach powoduje konsekwencje, niepożądane dla ogólnej sytuacji gospodarszej kraju, ministerjum skarbu na zasadzie art. 94 powołanej ustawy upoważniło (okólnikiem L. D. V. 4310/430) Izby skarbowe do przyznawania wspomnianym przedsiębiorstwom ulg w podatku przemysłowym od obrotu za r. 1929 według poniższych wskazówek.

Wymiar podatku przemysłowego od obrotu za 1929 r. dla przedsiębiorstw handlu hurtowego, nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych, dokonany być winien zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi według 2%-owej stawki podatkowej.

W poszczególnych jednak wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, Izby skarbowe obniżą na indywidualne podania płatników wymiary podatku przemysłowego od obrotu za r. 1929, o ile chodzi o obroty osiągnięte ze sprzedaży hurtowej do kwot, przypadających według 1%-owej stawki podatkowej.

Powyższa ulga może być przyznana wyłącznie przedsiębiorstwom, które w całości będą odpowiadać następującym warunkom:

- a) co do których złożono zeznanie o obrocie w t. rminie przepisanim,
- b) których obroty, ustalone przez komisję szacunkową odpowiadają według opinii naczelników urzędów skarbowych stosunkom faktycznym,
- c) które nie prowadzą handlu towarami o charakterze luksusowym oraz towarami pochodzenia zagranicznego,
- d) które udowodnią hurtowy charakter prowadzonego handlu przez okazanie zapisków, duplikatów frachtów oraz przez wskazanie odbiorców,
- e) które prowadzone są za świadectwami 1-ej względnie II-giej kategorii handlowej,
- f) których egzystencja gospodarcza została zagrożona w razie uiszczenia podatku według 2%-wej stawki.

Indywidualnie, należyte uzasadnione podania odnośnych płatników winny być wnoszone do właściwych urzędów skarbowych najpóźniej do dnia 15 maja 1930 r.

Podania płatników, nie odpowiadające powyższemu warunkowi załatwiają naczelnicy urzędów skarbowych odmownie we własnym zakresie działania.

Natomiast, o ile chodzi o przedsiębiorstwa odpowiadające warunkom do otrzymania ulgi, naczelnicy urzędów skarbowych na podstawie posiadanych materiałów, ewentualnie przy współudziale rzeczoznawców, ustala, jaka część obrotów tych przedsiębiorstw osiągnięta została ze sprzedaży hurtowej w rozumieniu części trzeciej art. 7 ustawy i przedłoży odnośne podania wraz z uzasadnionymi wnioskami Izbom skarbowym do decyzji w terminie do dnia 15 czerwca 1930 r., ograniczając równocześnie odpowiednio egzekucję podatku.

Izby skarbowe na podstawie wniosków naczelników urzędów, po przeprowadzeniu w razie potrzeby dodatkowych dochodzeń wydają decyzje do dnia 1 lipca 1930 r., o ile odnośni płatnicy nie wnieśli odwołań od wymiaru podatku. W wypadku wniesienia odwołań należy jedynie zarządzić prowizoryczne ograniczenie egzekucji, wstrzymując się z wydaniem ostatecznej decyzji do czasu rozstrzygnięcia odwołań. Tego rodzaju odwołania należy poddawać pod obrady na najbliższym posiedzeniu komisji odwoławczej.

Przy wydawaniu decyzji należy zwrócić szczególną uwagę na równomierność w udzielaniu ulg w okęgach poszczególnych urzędów oraz w całym okęgu Izby skarbowej.

Zaznacza się przytem, że w odnośnych decyzjach trzeba zamieszczać uwagę, iż przeciwko tyn. decyzjom nie przysługuje żaden środek prawny.

(c)

Z rynków nabiału

Ubiegły tydzień sprawozdawczy (16. 4. do 22.4.) nacechowany był aktywnością, spowodowaną świętami wielkanocnymi. Ożywienie panowało na wszystkich rynkach, co przy wzmożonym zapotrzebowaniu na poślednie gatunki, przyczyniło się do częściowego opróżnienia magazynów chłodniczych. Mimo tej aktywności nie nastąpiły poważne zmiany w notowaniach. Kopetahgo pozostała w dniu 17 bm. nadal na kr. 223 per 100 kg. wzgl. sh. 132 per cwt. fob. Leewarden notowało gld. 154 (plus gld. 4) per 100 kg. Wobec obecnego bardzo niskiego poziomu cen przewidują eksporterzy duńscy ogólnie znaczne zwiększenie konsumpcji masła kosztem margaryny.

Rynek niemiecki okazał się aktywniejszy, co jednak nie wpłynęło na zmianę notowań berlińskich, które nadal wynoszą mk. 131 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I. gatunek, mk. 116 za II. gatunek, mk. 100 za III. gatunek.

Polscy eksporterzy nie widzieli korzyści w ofertach niemieckich, gdyż rynek wewnętrzny był wyjątkowo ożywiony i ceny krajowe znacznie wyższe. — Anglia wobec zwiększonego zapotrzebowania podwyższyła notowanie w dniu 17 bm. o sh. 2, do 4. Masło polskie bez specjalnego zainteresowania notowano sh. 112 do 118 per cwt. loco Londyn.

Rynek krajowy ożywiony.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opłata stempłowa od odwołania od nakazu inspektora pracy.** Przewidziane w art. 23, str. 25 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 14 lipca 1927 r. odwołania — skargi od nakazu inspektora pracy, wydanego na mocy art. 23 ustępu pierwszego powołanego rozporządzenia, podlegają opłacie stempłowej w wysokości 3 zł oraz po 50 gr od każdego załącznika. (Okólnik ministerstwa skarbu L. D. V. 2921/630). (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **O statystyki zakładów przemysłowych.** Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, przystępując do ściągania z zakładów przemysłowych sprawozdań o statystyce przemysłowej za rok sprawozdawczy 1929, zawiadamia właścicieli zakładów przemysłowych, którzy wykupili na rok ubiegły świadectwo przemysłowe od I — VII kategorii przemysłowej włącznie, prócz tego wszystkie te zakłady, które nie wykupili świadectw przemysłowych, a zatrudniają jednak 5 i powyżej robotników, w tem i zakłady państwowe, samorządowe i t. p. że termin do przedłożenia tych sprawozdań został ustalony na 25 kwietnia rb. Sprawozdania te należy bezpośrednio skierowywać do Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie Al. Jerozolimskie 32. W razie niezastosowania się do powyżej podanego terminu nastąpią sankcje karne (§ 3 rozp. rady ministrów o statystyce przemysłowej z 17. VI. 27 r. (Dz. Ust. Rz. P. nr. 63 poz. 558).

(k) **Walne zebranie Związku Fabrykantów.** W poniedziałek, dnia 23 kwietnia, odbędzie się o godz. 16,30 na sali Koła Towarzystwa w Poznaniu zwyczajne walne zebranie Związku Fabrykantów, które m. in. dokona wyboru rady w miejsce ś. p. dyr. Fawłowskiego. — Po krótkiej przerwie odbędzie się następnie doroczne walne zebranie z następującym porządkiem obrad: 1) zagajenie, 2) sprawozdanie z czynności Związku za rok 1929, 3) sprawozdanie kasowe Związku i organu p. t. „Życie Gospodarcze”, 4) sprawozdanie komisji rewizyjnej, 5) przyjęcie bilansu i zatwierdzenie rachunku zysków i strat oraz udzielenie pokwitowania zarządowi i radzie, 6) przedłożenie i zatwierdzenie budżetu na rok 1930, 7) wybór prezesa i dwóch wiceprezesów oraz wybór członków rady w miejsce ustępujących, 8) wolne wnioski.

(k) **Z Izby przemysłowo-handlowej.** Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że zaprzysięgła i ustanowiła jako rzeczoznawcę dla maszyn i urządzeń fabrycznych p. inż. Maksymiljana Suwałskiego z Poznania, ul. Pocztowa 28, nr. tel. 3511; odwołała p. Herm. Friedländera z Kalisza ze stanowiska swojego męża zaufania.

Z ZAGRANICY

(z) **Inwazja Harrimana do Europy.** Grupa Harrimana, do której należą również światowe domy Loel and Co. New York, J. Samuel, London i M. M. Warburg and Co. Hamburg, przedsięwzięła ostatnio intensywną kampanję w kierunku pogłębiania swych wpływów w Europie. Dotąd do Harrimana należały na kontynencie Europy: Schneider - Crenzot Escompte Co., Warszawski Bank Handlowy, Anglo - Czechosłowacki Bank w Polsce, Silesian American Corp. (huty cynkowe spadkobierców Gieschego Sp. Akc. na Górnym Śląsku, Consolidated Silesian Steel Corp. (Zjedn. Huty Królewska i Laura, Kattowitz Bergbau Sp. Akc., huta Bismarka oraz huta Silesia), co ogółem daje 27 proc. produkcji stali polskiego Górnego Śląska. Obecnie, prócz znanych ogólnie staran o uzyskanie koncesji elektryfikacyjnych, Harriman założył w Paryżu wielki dom bankowy „Société d'Etudes Financières” o zasięgu europejskim. (j)

Z zebrania „Rolników”

W dniu dzisiejszym o godz. 10,30 przed południem rozpoczęły się w wielkiej sali Biblioteki Uniwersyteckiej obrady reprezentantów spółdzielczych organizacji rolniczych na terenie Wielkopolski. Zebranie zagał patron dr. Włodz. Seydlitz, witając przedstawicieli bratnich organizacji rolniczych oraz reprezentantów władz, prasy i gości. Poza tem przewodniczącym w krótkich słowach podkreślił ważność zebrania „Rolników”, które zawsze znajdują żywiołowy odzwierciedlenie w życiu gospodarczym. Po odczytaniu listów z życzeniami pomysłnych obrad przewodniczący udzielił głosu wicepatronowi p. Leonowi Plucińskiemu, który wygłosił niezwykle interesujący refe-

rat o programie polityki zbożowej. Prelegent w przeszło godzinnej przemówieniu zastanawiał się nad przyczynami fatalnego położenia rolnictwa oraz poddał krytyce taktykę rządu często nieuwzględniającą postulatów rolnictwa. Do referatu zabrał głos przewodniczący p. Seydlitz. Na porządek dalszych obrad złożyły się referaty: 1) „Stan i wyniki działalności „Rolników” — p. dyr. Adam Nowakowski, 2) „Jakiemi zasadami należy się kierować przy sprzedaży towarów na kredyt” — dyr. Józef Leśczyński, 3) „Zabezpieczenie i egzekwowanie wierzytelności” — sędzia p. Regenbrecht.

W chwili, gdy piszemy te słowa — obrady toczą się w dalszym ciągu (tr)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielkie dni Gniezna

Atrakcyjny program konkursów hippicznych w dniach 25, 26 i 27 kwietnia

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) donosi:

Tegoroczny program zawodów konnych z okazji Targów na św. Wojciecha jest następujący:

Dnia 25 kwietnia rb.: 1) Konkurs otwarcia dla cywilnych (zgłoszonych przeszło 20 koni), 2) Konkurs lekki (zgłoszonych przeszło 50 koni), 3) Konkurs parami (zgłoszonych 14 par koni), 4) Konkurs otwarcia dla wszystkich (zgłoszonych 70 koni).

Dnia 26 kwietnia rb.: 1) Pokaz konia t. zw. kunter show (zgłoszonych 16 koni), 2) Konkurs ciężki (zgłoszonych 60 koni), 3) Konkurs zaprzęgów i powozów (zgłoszonych kilka zaprzęgów przez hodowców i handlarzy koni).

Dnia 27 kwietnia: 1) Konkurs pań (zgłoszonych 15 koni), 2) Konkurs zespołów o nagrodę wędrowną w postaci miniatURY pomnika Balesława Chrobrego w Gnieźnie (zgłoszonych dotąd 6 zespołów), 3) Konkurs myśliwski (pocieszenia).

W zawodach wezmą udział: Panie: Juchniewiczówna, Błociszewska, Harlandowa, Mieczkowska, Wasiutyńska, hr. Czarnecka z Bugaju, Baruckow, hr. Czarnecka z Ruska; panowie: Anders z Gniezna, plk. rez. Studziński z Poznania, T. Mukulowski z Kołaczki, Uhle z Gorze, baron Lüt-twitz z Oleśnicy, hr. Potocki, Parzymiechy, hr. Mielżyński-Kurnatowski, Iwno, K. Daszkiewicz z Kopydłowa; jeźdźcy wojskowi pp.: plk. Zachorski, ppłk. Pragłowski, mjr. Toczec, por. Starnawski, por. Gzowski, por. Roj-cewicz, por. Najszert, por. Dąbski-Nehrlich, Sałęga i w. i. znakomitych jeźdźców i zwycięzców na torach krajowych i zagranicznych.

W dniu 27. bm. kursować będą specjalne autobusy pomiędzy Poznaniem a Gnieznem, wyjazd z Poznania o 10 i 11.30 z Dominikańskiej róg Żydowskiej wprost na teren wyścigowy oraz z Gniezna do Poznania o godz. 20.

Najnowszy (30) numer „Wielkopolskiej Ilustracji” przynosi, jak zawsze, mnóstwo ciekawych zdjęć i zajmujących artykułów, jak n. p.

O życiu i śmierci św. Wojciecha Czem są gnieźnieńskie targi konne na św. Wojciecha?

Dzień Radja Poznańskiego

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Tylko do jutra

przyjmuje się zgłoszenia do X biegu „Kurjera Poznańskiego”

Jeszcze tylko jutro redakcja przyjmuje zgłoszenia do dziesiątego jubileuszowego biegu na przełaj „Kurjera Poznańskiego”. Zatem kto dotąd jeszcze zwlekał może to zrobić dziś i tylko jeszcze jutro, gdyż w sobotę zgłoszeń już nie będzie się przyjmować. Ze względu na charakter jubileuszowy jest w tym roku wprost nie-lada okazja zdobycia pięknego upominku, który na długie lata świadczym będzie o udziale w tym najstarszym biegu w Polsce. Jutro zatem, ostatni dzień dla wszystkich maruderów.

Jak dotąd bieg jest uposażony w 28 nagród. Piękny puchar Poznańskiego Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej wystawiony jest w oknie firmy Gąsiorowski i Frankowski przy ul. św. Marcina 34.

Ceny biletów wstępu mimo bogatego programu całej imprezy ustalono na 30 gr dla żołnierzy i młodzieży, oraz na 50 gr dla pozostałych.

„Odzielenianie” miasta

Ogałacanie z drzew placu Wolności

Piszą nam z miasta:

Wobec tego, że „Kurjer Poznański” od dawna prowadzi walkę w obronie zieleni w Poznaniu, która nadaje miastu specjalny urok, a jego mieszkańcom przysparza zdrowia, pozwolę sobie zwrócić uwagę na następujące fakty.

W roku zeszłym zmarło w Poznaniu wskutek ostrej zimy bardzo wiele drzew. Zdarzało się, że wszyscy będą na tem ubolewali i że właściwe czyniki miejskie szybko zapewnią luki w udrzewieniu miasta. Tymczasem — chce się zio, wyrządzone przez zimę, usankcjonować.

Dowodem tego jest obecne zaciera-nie śladów po drzewach, jakie istniały na placu Wolności, na jego stronie południowej. Drzewa te nikomu nie zawadzały. Nie tamowały ruchu ulicznego, nie zasłaniały wystaw, ani nie zabierały światła mieszkańcom, bo

były zasadzone od strony skweru. Natomiast nadawały one reprezentacyjnemu osiowi miejskiemu, będącemu nawet miejscem spacerowem, miły i zdrowy wygląd.

Wszyscy pamiętają jeszcze duże drzewa, jakie stały na placu Wolności. Ścięto je po wojnie i zastąpiono młodemi drzewkami w nadziei, że szybko podrosną. Nadzieje nie ziściły się wskutek mrozów, a obecnie postanowiono, zdaje się, ostatecznie je zamrozić.

Uważam, że zamiar przemienienia placu Wolności w kamienną pustynię przewyższa wszelkie dotychczasowe pomysły w kierunku „odzielenienia” miasta. Żadne względy nowsze zamiaru tego nie mogą uzasadnić. Obywatelstwo miasta Poznania winno energicznie domagać się, by szkody wyrządzone przez złośliwą zimę zostały szybko i wszędzie naprawione.

Stały czytelnik.

Festival moniuszkowski

Cykl uroczystych przedstawień

W planach artystycznych sezonu operowego zapowiedział dyr. Wojciechowski cykl uroczystych przedstawień Moniuszkowskich. Ciekawy ten projekt zostanie w tych dniach zrealizowany w formie festiwalu, który rozpocznie się w Teatrze Wielkim w niedzielę. Dyrekcja wybrała okres Targów Międzynarodowych, aby zwłaszcza obcym pokazać arcydzieła Moniuszki i dać dowód, że w polskim środowisku pielęgnuje się polską sztukę z należytyim pietyzmem. — Dzięki wysiłkom dyrekcji wystawiono w tym sezonie „Hrabinę” a na zakończenie ukaże się po raz pierwszy mało znana opera Moniuszki „Flis”. Tak więc Teatr Wielki przed innemi poszczycić się będzie mógł, że w swym repertuarze ma pięć oper Moniuszki, które obecnie na uroczystych przedstawieniach kolejno wejdą na afisz: w niedzielę „Halka”, we wtorek „Straszny Dwór”, w środę „Hrabina”, a w sobotę „Verbum nobile” wraz z premierą „Flis”.

Aby przedstawienia wypadły jak najokazalej, zespół artystów pracuje pod kierownictwem dyr. Wojciechowskiego nad wyretuszowaniem każdego szczegó-lu muzycznego, przyczem zniesione zo-

staną skróty i nadarzy się rzadka sposobność usłyszenia n. p. w „Straszny Dwór” końcowego duetu z trzeciego aktu lub arji koloraturowej Hrabiny.

Dla uświetnienia festiwalu poprzedzą poszczególne przedstawienia uroczyste fanfary, skomponowane na jednym z głównych tematów danej opery.

Niewątpliwie miłośnicy Moniuszki skorzystają tłumnie z pięknej inicjatywy dyrekcji, tak że pierwszy w Poznaniu taki festiwal będzie doniosłym wydarzeniem artystycznym i narodowym.

Wypadki świąteczne

Finał bójki — Smutne następstwa nieostrożności

W drugie święto między młodzieżą z Kotowa i z Zabikowa, powstała bójka na tle oprowadzania t. zw. świątecznych niedźwiedzi. Ofiarami tej bójki padli mieszkańcy obu miejscowości; poraniono nożami następujących uczestników „świątecznej zabawy”: Walentego Kokotkiewicza i Stefana Bartkowiaka z Zabikowa, dalej Pawła Hadeniaka, Edmunda Tomczaka, Janna i Stanisława Czajków, wszystkich z Kotowa. Kokotkiewicza z powodu ciężkich pokaleczeń głowy przewieziono do lecznicy miejskiej w Poznaniu.

W Wielki Piątek w Wujcinie w pow. strzebińskim przygotowywano w sali lokalu p. Waltera materiały wybuchowe, mające służyć do salw świątecznych podczas rezurekcji. Z powodu nieostrożności jednego z obecnych nastąpił wybuch prochu i siarki wagi około pół kg. przyczem sala lokalu została zdemolowana. Detonacja była tak silna, że słyszano ją na znacznej odległości. Poranieni zostali czterej mieszkańcy Wujcina, a mianowicie: M. Kaczmarek, który pokaleczył dłoń, Sadowski (młodszy) ma złamaną rękę, poszarpane dłonie oraz poranioną twarz i nogę. Maciejewski i Figas poparzeni są boleśnie na twarzy. Pierwszego opatrunku ponakładli poranionym sołtys p. Kopiński, nauczyciel p. Prus i p. Wyborska. Wszystkich przewieziono do szpitala powiatowego w Strzelnie. (k)

KALENDARZYK

Czwartek, 24 kwietnia 1930.

Słońce: wschód 4,38; — zachód 19,55; — długość dnia 14 godz. 27 min.

Księżyc: wschód 3,40; — zachód 13,56; — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 9 st. C., pochmurno, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 18 st. C., najniższa + 7 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: + 0,84 m.

Kal. rz.-kat.: Jerzy; jutro Marek Ew.

Kal. słow.: Jerzy Św.; jutro Jarosław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiieżyńska, plac Sapiieżyński 1.

Apteka pod Eskulapem, plac Wolności nr. 13.

Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.

Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałak Focha 98.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 16.

W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Wizytacje pasterskie w diecezji gnieźnieńskiej. J. E. ks. biskup Antoni Laubitz będzie wizytował następujące parafie: Łobżenica — Gromadno 5—7 maja; Bługowo — Górka Klasztorna 7—9 maja; Dźwierzmo i Dembno 9—10 maja; Runowo Krańskie 10—11 maja; Zabartowo 11—12 maja; Mrocza, Orle i Witosław 12 do 14 maja; Biechowo 15—16 maja; Winogóra 16—17 maja; Miłostaw i Bardo 17 do 19 maja; Czeszewo i Orzechowo 19—20 maja; Kołaczko i Wszembórz 20—21 maja; Grabowo Kr. i Nowawieś Kr. 21—22 maja; Bieganowo i Zieloniec 22—23 maja; Gozdowo 23—24 maja; Kaczanowo 24—25 maja.

— Wizytacje pasterskie w diecezji poznańskiej przez Najprzew. ks. biskupa Dymka odbędą się w następującym porządku: Mosina 7 maja; Wiry 8 maja; Puszczykowo 9 maja; Zabikowo 10 maja; Słupia 12 maja; Tomice 13 maja; Modrze 14 maja; Łódź 15 maja; Komorniki 16 maja; Krzyżowniki 26 maja; Rychtal 27 ma-

U ludzi z nieregularnem działaniem serca, szklanka naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa stosowana codziennie zrana naczczu powoduje lekkie wypróżnienie. Lekarze specjaliści chorób sercowych twierdzą, że nawet przy ciężkich wadach serca woda Franciszka Józefa działa pewnie i bez żadnych komplikacji. nw 10513

ja; Buczek 28 maja; Trębaczowa 29 maja; Nowawieś Książęca 30 maja; Bralin 31 maja; kaplice w Półku i Mnichowicach 1 czerwca; Turkowy 2 czerwca; Domasłów i Słupia 3 czerwca; Makoszyce i Marcinko 4 czerwca.

— Z archidiecezji gnieźnieńskiej. J. Em. ks. Kardynał Prymas zamianował egzaminatorami prosynodalnymi ks. dr. Edwarda Blericę, kanclerza Konsystorza Arcybiskupiego w Gnieźnie i ks. prof. Kazimierza Kowalskiego w Gnieźnie. — Instytucję kanoniczną otrzymał ks. Czesław Bogacki na beneficjum w Płonkowie. Na wikaryjat powołano: ks. neoprezbitera Kazimierza Chojackiego do Gniewkowa; ks. Antoniego Kozłowskiego z Wągrowca do Pleszewa; ks. Maksymiljana Szerwentego z Pleszewa do Wągrowca parafii św. Jakóba; ks. Witolda Walkowskiego z Gniewkowa do Ślesina.

— Z archidiecezji poznańskiej. J. Em. ks. Kardynał Prymas zamianował ks. proboszcza Władysława Zielińskiego w Parzęczewie radcą duchownym; ks. dziekana Stanisława Gładysza, proboszcza w Komornikach, członkiem Rady Administracyjnej archidiecezji poznańskiej. Instytucję kanoniczną otrzymali: ks. Franciszek Guzikowski na beneficjum w Rososzycy i ks. Paweł Winnicki, mansjonarz w Środzie, na beneficjum w Raszkowie. W administrację oddano: ks. dziekana Bel-sertowi z Usarzewa parafję w Swarzędzu; ks. dziekanowi Stanisławowi Gładyszowi w Komornikach parafję w Stęszewie; ks. prob. Tadeuszowi Mielcarskiemu w Pannience beneficjum w Potarzycy; ks. dziekanowi Chudzińskiemu w Opalenicy parafję Bukowiec. Na wikaryat powołano: ks. Franciszka Kłauzińskiego z Poznania przy Katedrze do Stęszewa; ks. Przemysława Osowickiego z Dolska do Brenna.

— Rekolekcje dla absolwentek szkół wydziałowych odbędą się od 23 do 26 bm. o godz. 19,15 w kaplicy św. Józefa. Bilety wstępu nabyć można w składzie papieru na ul. Ratajczaka 2 i u p. Daroszewskiej, Gen. Prądzyńskiego 27.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Filja Pracowników Handlowych Zw. Pracowników Umysłowych Z. Z. P. w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się 28 kwietnia br. o godz. 7,45 wiecz. w lokalu własnym przy ul. Działuńskich 3. Na porządku obrad poza referatem sprawy organizacyjne, m. in. urządzenie kursów dekoracyjnych. Uprasza się o punktualne przybycie wszystkich członków oraz sympatyków.

— Narodowa Organizacja Kobiet — koło Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 24 bm. o godz. 20 w salce p. Kasprzakowej przy ul. Kilińskiego 15. Referat wygłosi p. Wł. Krzyżagórska.

— Z Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii archikatedralnej. Walne zebranie, poprowadzone mszą św. i wspólną komunią św. pań, odbędzie się w wtorek, 29 bm. o godz. 8,30 w Domu Sió-rót na Śródcie.

ŻYCIE SOKOLE

— Tow. gimn. „Sokół” w Swarzędzu. Zebranie odbędzie się dnia 26 bm. o godz. 20-tej w lokalu p. Korcza. Na porządku obrad bardzo pilne sprawy. Goście mile widziani.

— „Sokół” Kiekrz-Psarskie. Dnia 27 bm. po mszy św. odbędzie się w starej szkole w Kiekrzu zebranie Tow. gimn. „Sokół” Kiekrz-Psarskie, na które zaprasza się wszystkich członków i sympatyków.

WYCHOWANIE, KURSY

— III. Kurs Nauczycielski z zakresu prehistorji odbędzie się w dniach od 24 do 26 bm. w Poznaniu. W pierwszych dwóch dniach wykłady i ćwiczenia, w sobotę wy-cieczki. Wykłady w sali 22 Uniwersytetu (Coll. Minus), ćwiczenia w Dziale Przed-historycznym Muz. Wielkop. (ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27).

PODZIĘKOWANIA

— Na święcone, jakie urządziła Narodowa Organizacja Kobiet dla bezdomnych z przytułku miejskiego na św. Rochu 1, nadesłali dary pp.: Bracia Dawidowscy, ul. Gwarna; K. Przybyła, św. Marcin; M. Figaszewska, ul. Wrocławska; Leon Skibiński, Grobla; Fr. Rakoczy, pl. Święto-krzyski. — W imieniu najbardziej potrzebujących składamy serdeczne „Bóg zapłać”. (—) Helena Grossmannówna.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Ekspozytura pocztowo-telegraficz-no-telefoniczna. Na czas tegorocznych Międzynarodowych Targów w Poznaniu, tj. 27 bm. do 4 maja włącznie, Dyrekcja Poczt i Tel. uruchamia ekspozyturę pocztowo-telegraficzną i telefoniczną na pla-

cu Targów przy Wieży Górnolaskiej. — Ekspozycja ta wykonywać będzie codziennie od godz. 8 do 20 całą służbę nadawczą z wyjątkiem przyjmowania paczek. Wymiana pocztu odbywać się będzie z urzędem poczt.-telegr. Poznań 3, połączenie telegraficzne zaś będzie z Urzędem Telegraficznym w Poznaniu.

— **Skauci angielscy w Polsce.** W dn. 20 bm. przyjechała wycieczka skautów angielskich, celem zwiedzenia większych miast Polski. W dniu 25 bm. przybędą też i do Poznania. Oficjalne powitanie nastąpi 25 bm. rano o godz. 7.45 przy małym dworcu, ul. Marsz. Focha. — Komitet, do którego wchodzi p. wicekonsul Anglii Massay oraz przedstawiciele władz i urzędów, przygotował program przyjęcia, który obejmuje: zwiedzenie miasta i główniejszych zabytków oraz zetknięcie się z miejscowym harcerstwem, wieczorem zaś odbędzie się przedstawienie „Pan Twardowski”, które specjalnie przeznaczono w tym dniu dla naszych gości. Ponadto komitet zwraca się do społeczeństwa z gorącą prośbą o okazanie uprzejmości i gościnności, jaka nas Polaków cechuje, a którą niewątpliwie obdarzymy wycieczkę skautów angielskich.

— **Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego, Poznań-Lazarz,** obchodzi dnia 27 bm. pierwszą rocznicę założenia towarzystwa oraz poświęcenie sztandaru. Zbiórka delegacji kół śpiewaczych i miejscowych towarzystw o godz. 8 w lokalu p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62, poczem nastąpi pochód do kościoła Matki Boskiej Bolesnej na Lazarzu. Podczas nabożeństwa o godz. 9 chór towarzystwa odśpiewa mszę solenną (przy organach p. prof. Nowowiejski). Po nabożeństwie pochód na salę Ogrodu Zoologicznego, gdzie odbędzie się uroczyste zebranie. O godz. 19 tamże zabawa taneczna.

— **W Policji Państwowej wakuje** posady posterunkowych. Podania o przyjęcie do służby policyjnej składać należy do najbliższego Komisarjatu Policji Państwowej, Posterunku Policji Państwowej lub Komendy Policji Państwowej. Kandydaci na szeregowych Policji Państwowej winni posiadać następujące warunki: 1) obywatelstwo polskie, 2) nieskazitelna przeszłość, 3) wiek od 21—35 lat, 4) odpowiednie uzdolnienie fizyczne i umysłowe, 5) zdolność do działań prawnych, 6) biegłą znajomość języka polskiego w słowie i piśmie, 7) wykształcenie ogólne w zakresie co najmniej 4 klas szkoły powszechnej, 8) odbyta służbę wojskową w armii polskiej.

— **Komisja Remontowa** będzie objędziała stada, celem zorientowania się co do ilości jak i jakości materiału końskiego, który ma być zakupiony dla wojska w roku 1930. Pp. hodowców, którzy zechcą sobie przyjażdżu komisji na miejsce, proszą się o podanie ilości przygotowanych koni remontowych oraz dokładne podanie stacji załadunku. Zgłoszenia proszą się nadsyłać pod adresem: Komisja Remontowa nr. 2 — Poznań — Cytańda — do dnia 1 maja. Propozycje nadesłane po tym terminie nie będą uwzględnione.

— **Wiosenna ochrona ryb** obowiązuje w województwie poznańskim na wodach otwartych od 20 bm. do 31 maja godz. 6. Rybołówstwo wolno w tym czasie wykonywać tylko narzędziami t. zw. cichego połowu, natomiast stałe urządzenia rybackie winny być usunięte lub odstawione.

— **Narodowa Organizacja Kobiet — koło prawy brzeg Warty** zaprasza na tradycyjne dzielenie się jajkiem wielkanocnym, które urządziła we wtorek, dnia 29-go kwietnia br. o godz. 7 wieczorem na małej salce Domu Katolickiego na Śródcie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z Tow. Pomocy Społecznej.** Dnia 17 bm. o godz. 6 wieczorem w sekretarjacie Towarzystwa odbył się uroczysty wieczór święconego dla ubogich. W uroczystości wzięli udział również ks. Joachimowski. Do zebranych przemówił: prezes Towarzystwa p. Feliks Skowroński, który wskazał na znaczenie Zmartwychwstania Pańskiego i jako duszpasterz ks. Joachimowski, który w swym przemówieniu uwytykował znaczenie wielkich dni Postu i Wielkiejnocy, oraz wykazał, że niema życia i pracy bez etyki, że niema postępu w życiu społeczeństw i państw, jeżeli zabraknie wiary, poczucia godności ludzkiej, miłosierdzia społecznego i miłości braterskiej. Po poświęceniu pokarmów, składających się z chleba, ciast, jaj, maki i wędlin, nastąpił podział pomiędzy ubogich, przyczem uwzględniono wraz z członkami rodzin przeszło 90 osób.

— **Pierwsza polska maszyna do pisania.** Dziś w godzinach południowych nastąpiło w warsztatach p. Bernarda Rohowskiego przy ul. 3-go Maja 4 poświęcenie pierwszej polskiej normalnej maszyny do pisania. Do zgromadzonych gości przemówił imieniem p. Rohowskiego, wynalazcy nowego typu polskiej maszyny, p. radny Tyliczyński, oraz przedstawiciel Izby Przemysłowo-Handlowej, dyr. Targów Miejskich p. Krzyżankiewicz i inni. Nowa maszyna nosi nazwę „Ekonomia” i nie ustępuje w niczem zagranicznemu. — Aktu poświęcenia dokonał ks. Kaczorowski z parafii św. Marcina. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Najeżanie.** Na św. Marcinie został najeżany przez samochód P. Z. 43166 p. Antoszewski, zamieszkały przy ul. Zielonej 3; śmierć powaźne okaleczenia. (k.)

— **Śmierć wskutek okaleczenia z tramwajem.** Mieszkaniec Kostrzyna, 30-letni

Stanisł. Wróblewski, który, jak już donieśliśmy, jadąc na rowerze, zderzył się w pobliżu Teatru Wielkiego z tramwajem, zmarł w lecznicy miejskiej z powodu odniesionych obrażeń w kilkanaście godzin po wypadku. (k.)

— **Brutalna napaść.** Wczoraj po godzinie 18 napadnięty został w Naramowicach powracający od pracy kowal, 38-letni Ludwik Tomaszewski z Naramowic. — Napaści dokonali bracia 18-letni Franciszek i 20-letni Antoni Stęśkowie. Żonę napadniętego, która przybyła mężowi z pomocą, również zbili okrutnie. Ofiarom bandyckiego napadu zdziaczali wyrostków udzielił pomocy lekarz Pogotowia Lekarskiego (tel. 55-55). (k.)

— **Upadek ze schodów.** Wczoraj późnym wieczorem upadła z kamiennych schodów w domu przy ul. Nadbrzeżnej 7 zamieszkała tam 80-letnia Konstancja Strojna. Ciężko potłuczonej staruszkę, która złamała przy upadku zebro, udzieliło pierwszej pomocy pogotowie ratunkowe, pozostawiając ją w leczeniu domowym. (k.)

— **Ofiara bójkii ulicznej.** Wczoraj krótko po godz. 22 powstała bójka między kilku osobnikami na Tamie Berdychowskiej. W toku bójkii został ciężko poranny nożem w lewe podudzie 19-letni Adam Jaszczak, Tama Berdychowska 4. (k.)

— **Nieludzki woźnica.** Na ul. Karwowskiego najechany został wozem ciężarowym uczeń szkolny Marian Wojnowski, zamieszkały przy ul. Karwowskiego 8. Wojnowski doznał obrażeń na głowie i nodze. Woźnica, nie zainteresowany się chłopcem, zbiegł, zostawiając go na tasce losu. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Dow. Okręgu Korp. VII** donosi nam, że nieprawdą jest, iż p. Heryngowi Andrzejowi przy wypłacie poborów w 7 p. a. c. przy zwolnieniu ze służby czynnej zginęło ze stołu 100 zł, jak to donieśli w komunikatach policyjnych.

— **Sprzeniewierzenie.** P. Bednarek Mieczysław, zam. przy pl. Sapieżyńskim, doniósł, że robotnik jego Jakubowski Antoni, ul. Gasiorowskich 5, sprzeniewierzył zebrane u klienteli 500 zł, z którymi się ułotnił. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** Dnia 23 b. m. włamano się do mieszkania p. Rymkiewicza Stanisława, ul. W. Garbary 9 i skradziono brązowy płaszcz męski z futrzynym kołnierzem, letni garbardinowy płaszcz męski, kartę tramwajową. — P. Bibrowiczowi Władysławowi, ul. Rybaki nr. 13, skradziono kompletną ramę rowerową, wartości 80 zł. — Ponadto doniesiono policji o trzech drobnych kradzieżach. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Tajemnicza kradzież.** W Powiatowej Kasie Komunalnej starostwa w Śmiglu zauważono brak 18 tys. złotych w gotówce. W dochodzeniach okazało się, że kase ogniotrwiała uszkodzona bez naruszenia zamku, przyczem złodzieje nie pozostawili po sobie żadnych śladów. Do wnętrza budynku starostwa wtargnęli oni przypuszczalnie przy pomocy podrobionych kluczy. (k.)

— **Ciężkiemu wypadkowi** uległ wczoraj pod wieczór 44-letni gospodarz Józef Kurak z Chłudowa w powiecie poznańskim. Podczas powrotu od pracy w polu spłoszył się konie z powodu nadjeżdżającego samochodu i poniosł z wozem. Kurak został rzucony na drzewo i odniósł złamanie kilku żeber, co spowodowało krwotok płuc. Po udzieleniu pomocy do rąnej na miejscu, Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) przewiozło niebezpiecznego do szpitala Przemienienia Pańskiego. (k.)

— **Tragiczny wypadek.** Niejaki Jan Sadowski w Ciekynie na Pomorzu, lat 25, chcąc w pierwsze święto Wielkiejnocy wystrzelić na wiat, manipulował tak niebezpiecznie bronią, że kula ugodziła go w pierś. Lekomyślny młodzieniec padł bez życia na ziemię. (x.)

— **Samobójstwo na łodzi.** W Zalesiu pod Chelmżą 17-letni Rzyminowski po sprzeczce z matką, postanowił odebrać sobie życie. Zabrawszy z domu dubeltówkę, wsiadł do łodzi i odpłynął na jezioro, gdzie wystrzelił w głowę pozbawili się życia. Złotok, które wpadły do wody, dotychczas nie wydłwiono. (x.)

— **Napad rabunkowy.** W lesie w Gródkach pod Działdowem napadli niewyśledzeni dotąd osobnicy robotnika Antkiewicza z Niechomic i zrabowali mu 300 zł i kilkadziesiąt franków fr. A. wracał z Francji do swych rodziców na święta. Za rabusiami policja wszczęła śledztwo. (x.)

JARMARKI

— **Pleszew.** W czwartek, dnia 1 maja br. odbędzie się jarmark na konie i bydło.

Z WIELKOPOLSKI

— **Leszno.** (Sprostowanie.) Dyrekcja Poczty i Tel. donosi nam w związku z notatką z Leszna p. t. „Niedbałość”, zamieszczoną w numerze z dnia 15 marca rb., że wdrożone dochodzenia ustaliły, iż nieprawdą jest, jakoby na szosie Leszno — Świecicha zwał już od dwóch miesięcy drut telegraficzny, natomiast prawdą jest, że wszystkie przewody na wymienionej szosie są nienaruszone i położenie ich jest normalne. Działają one od dłuższego czasu nader sprawnie, tak, że zażaleń ze strony abonentów miasta Świecichowy na nienależyte porozumienie telegraficzne nie było wogóle.

— **Koronowo.** (Z jarmarku.) Na ostatnim jarmarku spędzono ogółem 176 koni, 134 sztuk bydła i 118 sztuk trzody chlewnej. Złodzieje także nie próżnowali; skradziono m. in. Stan. Śmigłowi z Tuszyn portfel z zawartością 95 zł gotówki, dalej nauczycielowi J. Popie z mieszkanka dwa ubrania i skarpety, wartości 180 zł.

— (Z Rady miejskiej.) Na posiedzeniu w dniu 15 bm. przybyło ogółem 17 radnych. Wybrano protokółanta w osobie sekretarza miejskiego p. Myka, którego zaraz też wprowadzono w urząd. Na zjazd Miast Wlkp. postanowiono nie wysyłać żadnego delegata. Jako członka komisji rewizyjnej K. K. O. wybrano p. St. Jareckiego. Z powodu spóźnionego uchwalenia budżetu na rok 1930-31 upoważniono Magistrat do wydatkowania dwunastej części sum budżetu zeszłorocznego. Do komisji budżetowej weszli pp. Kosidowski, Wiśniewski, Mętkowski, Nowak i Blericq. W końcu poruszył radny p. Blericq kwestję ściągania kom. podatku dochodowego w wysokości 4 proc. Uchwalono pobierać do czasu rozstrzygnięcia sporu tylko 2 procent tego podatku. (fj.)

— **Września.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu uchwalono wydatki w związku z pozostawieniem VI klasy wydziałowej męskiej na jeden rok. Dalsze klasy zostaną z nowym rokiem szkolnym zlikwidowane. Do szkoły dokształcającej wybrano radę nadzorczą przeważnie z pośród cechmistrzów. Opiątę za wodę dla garnizonu obniżono do wysokości pobieranej od ogółu. Przyjęto do wiadomości sprzeciw wojewody na zaliczenie podatku z opłat akcyzowych przy wymiarze komunalnego podatku dochodowego. Dla miejskiego przytulku uchwalono regulamin i odesłano go do zatwierdzenia przez województwo. Na posiedzeniu poufem załatwiono sprawę kupna gruntów w związku z rozbudową miasta. Garnizonowi 68 p. odstąpiono ziemię pod strzelićcą małokalibrową.

— (Imprezy sportowe.) Gminna komisja W. F. i P. W. ustaliła na miasto Wrześnię następujący regulamin zawodów w dniu 3 maja. Odbędzie się one o godz. 14 na stadionie miejskim. Komitet zorganizował bieg na 3000 m dla młodzieży ponad lat 18, bieg na 1000 m dla młodz. od lat 16—18, bieg na 200 m dla pań. Prócz tego skok w dal, rzut oszczepem, dyskiem, pchnięcie kulą i wycięgi kolarskie. Zgłoszenia przyjmuje wicepatron S. M. P. p. sekretarz miejski Bandosz. Na nagrody wyznaczono piękne premje, które niewątpliwie przyczynią się do licznych wzięcia udziału w zawodach.

— (Z Tow. Młodzieży Polskiej.) Jedną z imprez w dniu święta narodowego będzie przedstawienie, organizowane przez Tow. Młodzieży Polskiej pod kierownictwem p. Machyńskiego. Wieczorem odegra młodzież piękny utwór sceniczny pod tyt. „Trzeci Maj”. (y.)

— **Międzychód.** (Włamanie.) W nocy na 20 bm. nieznani włamywacze wtargnęli do mieszkania oberzysty Hugona Bucholza w Zatomiu Nowym. Łupem ich padło 30 butelek wina, kilka szynek, bielizna, teka skórzana i słonina, łącznej wartości kilkuset złotych. Tej samej nocy nieznani złoczyńcy wtargnęli do mieszkania Pawła Rotha w Chorzepowie i skradli większą ilość mięsa. (k.)

— **Września.** (Włamanie.) W tych dniach nieznani złoczyńcy przy pomocy wytłoczenia szyby w oknie włamali się do mieszkania zawiadowcy stacji Teodora Garczyka w Wólce w powiecie wrzeńskim. Łupem nieznanego złoczyńcy padły bielizna i prześcieradła oraz garderoba. (k.)

— **Rogoźno.** (Z Czerwonego Krzyża.) W sali ratuszowej odbyło się walne zebranie Polskiego Czerwonego Krzyża pod przewodnictwem p. prof. Głiszczyńskiego. W roku sprawozdawczym zorganizowano kurs gazowy, bal, a z inicjatywy Czerw. Krzyża założono poradnię dla matek i dzieci. Sekretarka p. Englertówna otrzymała za gorliwą pracę odznakę honorową. Sprawozdanie z działalności rocznej wygłosił p. Głiszczyński. W końcu wybrano nowy zarząd.

— (W sprawie święta narodowego.) W sali ratuszowej odbyło się zebranie specjalnego komitetu, celem omówienia uroczystości w dniu 3 maja. Uchwalono udać się o godz. 8.30 rano do kościoła na uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie wymarsz na Rynek, gdzie odbędzie się przemówienie. Wieczorem w sali Hotelu Centralnego występ muzykalno-wokalny. W dniu tym odbędzie się kwesta uliczna na T. C. L. (ske.)

— **Ostrów.** (Zgon obywatela.) W drugie święto wielkanocne zakończył niespodzianie, po kilkudniowej zaledwie chorobie, żywot doczesny znany obywatel śp. Wiktor Jankowski, dyrektor Kasy Pożyczkowej. Zmarł w sile wieku, mając zaledwie 45 lat. Odszedł od żmudnej pracy społecznej, której oddawał się z wielkim poświęceniem i umiłowaniem. Od r. 1926 gorliwie spełniał obowiązki radnego, a od 2 lat był niezwykle czynnym członkiem Magistratu i decernentem ważniejszych komisji. Był członkiem Obozu Wielkiej Polskiej, zasłużonym wiceprezesa miejskiego „Sokoła” i członkiem zarządu ostrowskiego „Sokoła”; pracował w zarządzie Tow. Kupców, w Tow. Powstańców i Wojaków i innych organizacjach społecznych. Odnaczał się niezwykle prawością i stałością zasad. To też żegna go społeczeństwo ostrowskie z żalem, że zbyt wcześnie opuszcza nas człowiek, który długie jeszcze lata mógł być pracować społecznie. (n.)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Verbun nobile” i „Wesele na wsi”. W piątek wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”. W sobotę po raz drugi melodram „Faworyta” w doborowej obsadzie z pp. dr. Roesslerówną, Drabikiem i Majem na czele, kapelmistrz p. Leszczyński. W niedzielę otwarcie festiwalu Moniuszkowskiego; dana będzie „Halka” pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro ostatnia nowość repertuarowa krotkowilne widowisko „Przygody dobrego wojaka Szwajka”, które stale zapelnia widownie do ostatnich miejsc, a publiczność gromkimi oklaskami przyjmuje sztukę i wykonawców. W sobotę doskonała komedia M. Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny”. W niedzielę popołudniu po cenach zniżonych propagandowa komedia J. Rączkowskiego „Nad polskim morzem”.

Ostatnia nowość Zofii Nałkowskiej „Dom kobiet”, która zdobyła w Warszawie wielki sukces, wejdzie na repertuar w przyszłym tygodniu w reżyserji p. Wysockiej. W oryginalnej tej sztuce wszystkie role są kobiece. Nowość ta jest niewymownie interesująca.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś z powodu rozpoczynających się gościnnych występów po raz ostatni w sezonie głośna sztuka rewjowa „Artyści”, która swą barwnością, humorem i sentymentem zyskała ogólne uznanie.

W piątek przedstawienie zakupione przez Dyrekcję Kolei Państwowych w Poznaniu.

W sobotę pierwszy występ znakomitego gościa Kazimierza Junoszy-Stepowskiego w jego mistrzowskiej kreacji barona Würtza w wesołej komedji Verneuil'a „Azais”.

VI. KONCERT SYMFONICZNY Filharmonji Poznańskiej.

Dyrygent Bronisław Wolffal — Solista Zdzisław Jahnke.

W niedzielę, dnia 27 b. m. w południe, o godz. 12, w Auli uniwersyteckiej, odbędzie się ostatni koncert symfoniczny, na który zwracamy baczną uwagę bywalcom naszych koncertów. Koncert ten ze względu na osobę dyrygenta, solistę jak i program, zapowiada się wysoce artystycznie. Zarządowi Filharmonji udało się pozyskać jednego z najświetniejszych dyrygentów polskich. Dyr. Bronisław Wolffal zaliczany jest z grania do wybitnych indywidualności muzycznej, a kierowane przez niego opery wagnerowskie w Wiedniu — które wszystkie dyryguje z pamięci — pozyskały ogólny podziw u krytyków wiedeńskich. Wiener Allgemeine Zeitg. pisze: „Nowy dyrygent wagnerowski Bronisław Wolffal, dyrygując z pamięci „Tannhäusera”, potrafił przez swą wybitną indywidualność wypłynąć tak na orkiestrę jak i cały ensemble operowy, że przedstawienie te stało na rzadko spotykanym poziomie artystycznym”. Solista koncertu jest znany i ceniony u nas skrzypce-wirtuoz Zdzisław Jahnke, który wykona piękny koncert Czajkowskiego. Z utworów orkiestrowych wykonane zostaną: VI. symfonia (patetyczna) P. Czajkowskiego i wstęp do op. „Śpiewacy Norymberscy” R. Wagnera. Sprzedaż biletów w składzie cygar Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w dzień koncertu od godziny 10 przy kasie. zw 23 072

Teatr Wielki

DZIŚ — „Verbun nobile” — opera Moniuszki i „Wesele na wsi” — balet Nowowiejskiego. Piątek, 25. 4. „Pan Twardowski”. balet opera Różyckiego. Sobota, 26. 4. „Faworyta”. opera Donizetti. Niedziela, 27. 4. po pol. „Polska krew”, operetka Nedbała. Niedziela, 27. 4. wiecz. „Halka” (otwarcie festiwalu Moniuszkowskiego). Poniedziałek, 28. 4. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Przygody dobrego wojaka Szwajka”. Piątek, 25. 4. „Przygody dobrego wojaka Szwajka”. Sobota, 26. 4. „Teatr wieczystej wojny”. Niedziela, 27. 4. po południu „Nad polskim morzem”. (Ceny zniżone). Niedziela, 27. 4. wiecz. „Przygody dobrego wojaka Szwajka”. Poniedziałek, 28. 4. „Teatr wieczystej wojny”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Artyści” — po raz ostatni. Piątek, 25. 4. przedstawienie wykupione przez Dyr. Kol. Państw. Sobota, 26. 4. „Azais”. (Gość. występ Junoszy-Stepowskiego). Niedziela, 27. 4. „Azais”. (Gość. występ Junoszy-Stepowskiego). Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KSIAŻKI I LUDZIE

NIEOCZEKIWANE SPOTKANIE

Zdarzają się takie spotkania nie tylko w życiu — i w literaturze. Dlaczego? nie wiem, ale tak się dzieje, że są pisarze dobrzy, nawet bardzo dobrzy, mający duże szanse poczytności, umiejący wzruszyć, zainteresować swym artystyzmem, zastanowić niepowważdnie dociekliwością psychologiczną, a jednak prawie nieznan. Dlaczego tak się dzieje? Czy brak zmysłu reklamy, czy inne jakie zewnętrzne przyczyny na to się składają, nie wiem, dość, że tak jest. Co np. wiemy o twórczości Edmunda Zechentera? Ci, co z zawodu blisko stoją literatury, czytali którąś z jego książek, wiedzą też, że najwytworniejsi nasi pisarze, krytycy i znawcy literatury poświęcili mu pełne uznania recenzje — ale na tem się bodaj kończy. Jeśli przypomnimy sobie nazwiska autorów, cieszących się u nas (co jednak nas wcale nie cieszy) największą popularnością i porównamy niebotyczne nakłady ich „dzieł” z poczytnością dobrych, rasowo — pisarskich książek Zechentera — spostrzeżemy odrazu, że tu coś nie w porządku, że, mówiąc poprostu, ktoś nas nabiera. Kiepska, nieraz ohydna i literacko i w treści swej książka ma świetne wejście w świat — a pisarz z krwi i kości, Zechenter, szarżeje gdzieś, na peryferiach czytelnictwa. I żeby to jakiś „esteta”, utalentowany manjak, manjerysta — ale pisarz o nie dzisiaj zgoła zdrowiu duchowem, dający nam rzeczy ciekawe i wzruszające w najlepszym słowa znaczeniu.

Biorę do ręki ostatni zbiorek nowel Zechentera p. t. „Zawzięty Lasowiak” (Kraków 1930). Doprawdy, nie wiele u nas wychodzi takich tomów! Nie brak nam wprawdzie t. zw. książek o „zaczętej tendencji”, ale jest to najczęściej marnota literacka, a autentyczność owej „zaczętości” mocno bywa nieraz podejrzana. Co najbardziej uderza u Zechentera — to wysokie nastawienie etyczne autora. A że jest ono prawdziwe, więc też nie łamię się w przymacie słów i daję nam obrazy klarowne, nieomyślne. Jedną z nowel zbioru p. t. „Smok” była recenzowana niedawno w „Kurjerze Poznańskim”; ilustruje ona dobrze charakter tego ślicznego tomu. Na szczególną też uwagę zasługuje nowela pierwsza, której tytułem ochrzcił autor swój zbiór: „Zawzięty Lasowiak”. Temat stary jak świat: szczęściu Franka i Zoski stoi na przeszkodzie ubóstwo dziewczyny — odwieczna kwestja „gruntu”. Miłość jednak bierze górę. Tak — zrobić coś z tego, to rzecz nie łatwa, co mówię, przeraźliwie, tragicznie łatwa: usłużny szablon jak subiekt sklepowy wytacza przed autorem niezliczone ilości próbek — tylko brać i składać! — Ale Zechenter nie poszedł do hurtowni; opisał całą sprawę starymi słowami — a jest w tem ogień! To się właśnie nazywa talent. Uczciwość autora, nieraz przechodząca w rzewność, nie wyłącza jednak bogatej skali ekspresji. Nieraz spotykamy tam ironję, nie brak humoru. Jest też i pierwiastek dydaktyczny, ale tak świetnie wpleciony w akcję, tak ograny uczuciem, tak przepojony nieraz gorzką ironją („Niepilaczka”), że odczuwamy go nie jako programowy wykład, ale jako najszlachetniejszą chęć zaszczepienia czytelnikowi uczuć, którymi przepojone jest serce autora. Zechenter potrafi to, co nam, bądzmy szczerzy, tak trudno dziś przychodzi: czuć prosto i prawdziwie.

J. E. Skiński

Poznań.

Pisma nadesłane

„Przegląd Teologiczny”. Zesz. 1. Treść: X. J. Kwolek: „Naukowa organizacja archiwów kościelnych”. — X. K. Smoroński: „O Duchu Św. w Starym Testamencie”. — X. M. Wyszyński: „Czy „metus indirecte incussus” może unieważnić małżeństwo”. — X. B. Żongolowicz: „Kapituła sede vacante w b. zaborze rosyjskim”. — X. J. Jelito: „Kwestja hetycka w Biblii”. — Recenzje.

„Przegląd Socjologiczny”. T. I. Zeszyt 1. Treść: Przedmowa. — L. Krzywicki: „Na zaraniu życia społecznego”. — B. Malinowski: „Zagadnienie pokrewieństwa w świetle najnowszych badań”. — J. S. Bystron: „Szkoła, jako czynnik deklasowania społecznego”. — Cz. Znamierowski: „Z socjologii rozkazu”. — Recenzje. — Przegląd czasopism. — Kronika. — Polemika. — Bibliografia.

JAK MA SIĘ BUDOWAĆ WIELKĄ WARSZAWĘ?

Dwudzieste czwarte miasto świata. — Powrót na właściwe miejsce. — Materiał historyczny. — Nakoniec zebrany. — Genealogja ulic. — Jak Warszawa się rozwijała. — Do roku 1831. — Miljon mieszkańców i żadnego planu.

Warszawa, dwudzieste czwarte z rzędu miasto na świecie pod względem ilości mieszkańców, stoi w obliczu bardzo szybkiego wzrostu, na skutek restytuowania państwa polskiego i przywrócenia, utraconej po rozbiorach, roli centrum kulturalno-państwowego. W okresie rządów rosyjskich, punkt ciężkości życia handlowego przesunął się raczej na wschód, gdyż ekspansja elementów handlowo — przemysłowych wyraźnie zmierzała ku kolonizacji terenów azjatycko — rosyjskich. Z łatwo zrozumiałych i ogólnie znanych przyczyn, życie kulturalne emigrowało do Krakowa, który znajdował się w pomyślniejszych cokolwiek warunkach. To też, gdy porównamy dorobek badań historycznych nad Krakowem z tem co uczyniono dla Warszawy, łatwo zrozumimy, że materiał, jakim dysponuje miasto dla opracowania swej polityki rozwojowej, jest daleki od tego minimum jakiego domaga się dzisiejsza urbanistyka.

Tem cenniejszym staje się dzieło, jakie ogłosił niestrudzony badacz architektury polskiej, prof. dr. Oskar Sosnowski. Czekaliśmy na nie oddawna sfery naukowej nie tylko Warszawy, ale i całej Polski. Praca ta, owoc długoletniego i trwałego trudu prof. Sosnowskiego musiała oczekiwać dość długi okres czasu, zanim zdołano zgromadzić odpowiednie fundusze na pokrycie kosztów wydawnictwa, które ze względu na pokaźny materiał ilustracyjny i kartograficzny przedstawiały się bardzo poważnie. Ostatecznie, dzięki zaskłonom Magistratu m. stoł. Warszawy udało się dzieło doprowadzić do końca, i oto dziś jesteśmy w posiadaniu książki, której brak od dawna wyraźnie odczuwano.

Autor wychodzi z założenia, że organizm tego typu co Warszawa, a więc nie powstała na rozkaz, lecz drogą powolnej ewolucji, są w układzie swym konsekwencją całego szeregu przyczyn, wśród których niepoślednią a może nawet decydującą rolę odegrały warunki naturalne podłoża. Toteż z niezwykłą pedanterją przeprowadza analizę porównawczą planów miasta z najróżniejszych okresów jego rozwoju. W tym celu sporządza w jednej skali, na podstawie materiału historycznego, plany porównawcze z lat 1655, 1762, 1808, 1829. Następnie zestawia plan okolic Warszawy pod względem oro- i hydrograficznym z uwzględnieniem na nim starych, historycznych gościńców, co na podłożu dzisiejszej sieci ulic daje bardzo przejrzysty obraz ich historycznego ukształtowania. Arterje, jak traktat ulicy Wiejskiej, Nowego Świata i Krakowskiego Przedmieścia, albo tejsze Wiejskiej, Brackiej, Mazowieckiej albo Senatorskiej, Żabiej, Granicznej i Twardej otrzymują niezbitą genealogję. Inna mapa, też na podłożu dzisiejszej sieci, zestawia tereny t. z. jurydyk, które, rządząc się własną „polityką budowlaną” przyczyniły się w znacznym stopniu do znaczenia logiki rozwojowej Warszawy, jako jednolitego organizmu miejskiego.

Osobny dział pracy prof. Sosnowskiego stanowi zestawienie różnych projektów regulacyjnych jakie, czy to w czasach saskich, czy za Stanisława Augustusa, czy jeszcze później, zamierzono.

Bardzo też pouczająca jest mapa Warszawy, na której odrębnymi kolorami oznaczono ulice, powstałe przed rokiem 1831, a więc w okresie naturalnego rozwoju Warszawy. Ulice te podzielono na: 1. zależne od oro- i hydrografii terenu, 2. gościńce historyczne, 3. ulice typu prostokątnego z czasów średniowiecznych (Stara Warszawa), 4. ulice typu średniowiecznego w zastosowaniu do czasów nowożytnych, 5. ulice typu nowożytnego w znaczeniu barokowym, 6. ulice na-

*) Oskar Sosnowski: „Powstanie, układ i cechy charakterystyczne sieci ulicznej na obszarze wielkiej Warszawy”. Wydawnictwo Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej z zaskłonom Magistratu m. stoł. Warszawy, Str. 62, tablic i map XXIII, figur 44.

rolne, i 7. ulice obwodowe i fortyfikacyjne.

Wreszcie na zakończenie wspaniałego materiału kartograficznego podano wysoce charakterystyczny plan Warszawy po wszczępieniu na żywe ciele Żoliborza, Cytaeli oraz mapę węzła dróg lądowych i wodnych Euro-Azji.

Prof. Sosnowski tak kończy swe dzieło:

Po okresie niewoli odziedziczyliśmy miasto prawie milionowe, wyrosłe na znacznym obszarze bez planu, miasto, którego jądro pierwotne zatraciło swe znaczenie i nigdy go nie odzyska, które natomiast nie posiadało nowych ośrodków koncentracji, bo mu zabrakło czynników zdolnych do tego; miasto, które posiadało naturalną ośnowę gościńców, ale ją nieopatrnie porwało.

To też należy tembardziej skoncentrować wysiłki, aby opracowując pro-

gram dalszej rozbudowy Wielkiej Warszawy nie tylko uniknąć błędów poprzedników, ale nawet w granicach możliwości naprawić je. Dotychczas zasłaniano się brakiem dostatecznie poważnego materiału w tym zakresie. Obecnie po ukazaniu się dzieła profesora Sosnowskiego argument ten przestaje być istotnym. Zważywszy, że plan regulacyjny Warszawy dalekim jest od doskonałości, co nawet w dziele prof. Sosnowskiego wyraźnie powiedziano, będziemy z zainteresowaniem śledzili jaki skutek osiągnie prof. Sosnowski który pragnie „dać twórcom planu regulacyjnego podjętę do wnikięcia w ukryte, a jednak nie zatracone bogactwa dawnego dziedzictwa”.

Dr. Lech Niemojewski

Warszawa.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Nowe tomy Encyklopedji włoskiej. Jedną z najwspanialszych dziś wielkich encyklopedji, obfitsza nawet i bogatsza od sławnej Encyklopedji brytyjskiej, — t. j. Encyklopedia Italiana, wydawana olbrzymim sumptem przemysłowca włoskiego Giov. Treccani pod kierownictwem wielkiego filozofa Gentilego — wychodzi ściśle według programu w regularnych odstępach czasu. Obecnie wyszły już tomy 3-ci i 4-ty, równie wspaniale wydane jak dwa pierwsze, na pysznym i trwałym papierze, z mnóstwem ierwszorzędnych ilustracji. Każdy tom liczy po 1000 stron wielkiego formatu i w mocnej oprawie kosztuje 275 lir. W przedpłacie rocznej cena jednego tomu wypada na 190 lir, a płacąc za wszystkie 32 tomy zgóry lir 5500, wypada jeden tom po 152 liry. O bogactwie informacji świadczy to, że np. w tomie 3-cim Arabji i Arabom poświęcono 1000 stron i mniej więcej tyleż świetnych fotografii, arrasy omawia się na 20 str., rzecz o Argentynie to osobna 70-stronicowa monografia, pysznie ilustrowana. Encyklopedia włoska jest tak bogatym źródłem informacji, że powinna się znaleźć w każdej poważniejszej bibliotece. Adres: Instituto Giovanni Treccani, Piazza Paganica 4, Roma 115. (P.)

Nowa praca o Norwidge. Z Warszawy pisał nam: Nagrodę literacką imienia L. Gallego otrzymał p. Kazimierz Ciałowicz za pracę pt. „O Wandzie i Krakusie Cyprjana Norwida”. (lw)

SLAWISTYKA

Echa zjazdu filologów słowiańskich. Znany i zasłużony na polu slawistyki profesor krakowski Lehr-Splawiński zauważył w ostatnim numerze „Ruchu Słowiańskiego”, że zjazd październikowy wypadł wspaniale. Obrady odbywały się w sekcjach językoznawczej, historyczno-literackiej i dydaktyczno-pedagogicznej. Niestety, jeżeli udział Polaków w sekcji językoznawczej był wybitny, to w historyczno-literackiej zbyt słaby. Stusnie uczyniono, uchwalając tworzyć w uniwersytetach słowiańskich katedry językoznawstwa i porównawczych dziejów literatur słowiańskich. W Polsce należy kandydatów — zwłaszcza na te ostatnie katedry — wychować, bo stan obecny jest nie do zniesienia. Starsi, jak Zdzichowski, ustępują z pola, młodszy, jak Tadeusz Stanisław Grabowski, obrali inne pola działania. Od Wilna do Poznania i Lwowa niema wybitnego specjalisty do literatur słowiańskich. Przeważają lingwiści, którzy wcale nie naśladowują genialnego erudyta Brücknera, nie mówiąc o dawnych, jak Cybulski lub Nehring. (T. Gr.)

TEATR

„Hamlet” w Łodzi. Pisał nam z Łodzi: Dyr. Adwentowicz, który tylko od czasu do czasu przypomina publiczności swoje świetne kreacje, wystąpił w „Hamlecie”, którego jest znakomitym wykonawcą. Zainscenizowano go ciekawie, reżyserował p. Wierciński, królową grała p. Dunajewska, króla p. Kijowski, poza tem uczestniczyli w przedstawieniu pp. Niedźwiecka (Ofelia) Brodniewicz, Lenk i Damięcki.

Nowa sztuka Maughama. Somerset Maugham, autor „Niezlomnej żony” i „Lady Fredericks” (słynna rola Solskiej) napisał nową sztukę „Święty płomień”, którą wystawił Reinhardt w swym wiedeńskim teatrze. Jest to sztuka „wojenna”, tragedia lotnika, który wraca z wojny ze zgruchotałym kręgosłupem. Ma on młodą żonę, w której zakochał się jego brat. Kilka lat upływa w atmosferze nieustannej zdrady aż nieszczęśliwy kaleka umiera. Zdawało się, że to śmierć naturalna, lecz w istocie został otruty. Uczyniła to matka, która nie mogła dłużej patrzeć na jego męczarnie cielesne i duchowe. Ponura sztuka ma wielki sukces dzięki świetnej grze.

MUZYKA

Co grają we Lwowie? Pisał nam ze Lwowa: Ożywił się trochę nasz teatr, wobec zbliżającego się konkursu na dziedzielnę na rok następny. Teatr Wielki wystawia coraz nowe operetki, aby zaś nie było jednostajności, raz daje je śpiewać operetkowiczom, raz śpiewakom operowym. Tak wystawiono „Barona Cygańskiego” z p. Plattówną jako Saffi, Bedlewiczem jako Barinkayem, Zopothem i Green-Skazową, teraz przysła „Piękną Galateę” Suppegno z p. Łowczyńskim, Bedlewiczem i znaną Poznańską p. Słemińską. Najbliższą premierą: „Róża z Florydy” Falla, nigdzie jeszcze w Polsce nie grane. Naszemu miastu przypadł zaszczyt „prapremjery”. Tylko mieć ambicję — to rzecz główna. (tl)

LITERATURA

Lwowska nagroda literacka. Ze Lwowa pisał nam: Tegoroczną nagrodę literacką m. Lwowa przyznał sąd konkursowy p. Ignacemu Nikorowiczowi. Werdykt ten, który wydał się dzisiejszemu Lwowowi niezrozumiałym, obudził w ludziach pamiętających dawne czasy wspomnienie, że przed jakimś 30 laty był w lwowskim świecie dziennikarskim sympatyczny i uzdolniony reporter do różnych „migawek”, który próbował się także w literaturze, wystawił jedną farsę, oraz wierszowaną komedję „W gołębniku”, a i powieść „Jan Kiszocki” także drukował. Lubiany powszechnie „Nik” — jak go nazywano — wywędrował potem do Niemiec, siedział jakiś czas w Monachium, potem w Wiedniu, pisywał wierszyki, od czasu do czasu zjawiał się w kraju no i teraz doczekał się uwieńczenia tym samym laurem, który w zeszłym roku włożono na skronie Staffowi, ni mniej ni więcej... Widać i liście bobkowe habent sua fata. Sąd konkursowy, w którym zasiadają także firmy poważne, równie naukowe, jak literackie, musiał mieć ważne przyczyny do tego, aby naszemu miastu dać laureata na taką miarę. Widać brak jest w Polsce pór świetniejszych a także bardziej dokoła Lwowa zasłużonych. Nie wiedzieliśmy o tem i dobrze, że to zostało powiedziane. A odtąd już wszyscy będą wiedzieli, że we Lwowie taki dziennikarz był, sumienie swoje robił, potem wyjechał i w następstwie został laureatem. Ale gdy w tym roku trzeba było tak głęboko szukać w ludzkiej pamięci za kandydatem do nagrody, to co pocnie komitet w roku przyszłym? Naprawdę strach pomyśleć... (lw)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Stare monety w Toruniu. Pisał nam z Torunia: (A. M.) Podczas przebudowy ubikacji, mieszczących nasze rozszerzone Archiwum miejskie, dokonano przypadkiem ciekawego odkrycia. Przy wynoszeniu wielkiej skrzyni skarbowej z potężnymi okuciami, wykazującymi w ornamentyce cechy gotyku i renesansu, znaleźli robotnicy w szparach pod okuciami 44 sztuki starych monet. Są to miedziane i srebrne „brakteaty” guziczkowe krzyżackie, kilku typów, z końca wieku XIII, oraz srebrne szelagi i półszelagi krzyżackie z wieku XIV i początku XV-go a mianowicie z okresu od Winrycha w. Kniprode począwszy aż po czasy Ulrycha v. Jungingen. Monety są przeważnie bardzo dobrze zachowane, a poddane będą szczegółowemu badaniu. Kto wie, czy nie doprowadzą one do rozpoznania okazyw menniczych toruńskiej provenjencji.

Książki nadesłane

Michał Halaunbrenner: „Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Opytka”. Książnica Atlas — Lwów Warszawa 1930.

„Katalog Działu Sztuki. Muzeum Miejskie Historji i Sztuki w Łodzi im. J. i K. Bartoszewiczów”. Łódź 1930. Wyd. Magistratu m. Łodzi.

Tragiczny wypadek na Warcie

We wtorek, dnia 22 b. m. popołudniu o godzinie 5-tej podczas przejażdżki łodzią żaglową na rzece Warcie utonął sekretarz miejski ś. p. Marjan Englert, b. nasz korespondent z Wroniek, liczący 30 lat życia. Zmarły był zapalonym sportowcem i wybrał się w tragicznym dniu o godzinie 3. łodzią w towarzystwie nauczyciela Eugenjusza Gryglewskiego z Warszawy, przebywającego we Wronkach na wakacjach. W chwili gdy wiatr ustał, zamierzali zmarły i p. G. zwinąć żagle, przyczem łódź się wywróciła i zatonała na środku rzeki. (Zaznaczyć należy, że łódź była metalowa).

Zmarły i p. G., będąc w ubraniu, wskoczyli do wody i poczęli pływać ku brzegom, płynąc tak ca. 50 — 80 mtr. P. Gryglewski wydostał się na brzeg, zmarłego zaś, który miał wadę sercową, opuściły siły w chwili, gdy był oddalony około 5 metrów od brzegu.

Natychmiast wszczęta akcja ratownicza nie dała pomyślnego wyniku, a nawet do tej chwili (23 bm. godz. 45) nie udało się wyłowić zwłok tragicznie zmarłego.

Zmarły ś. p. Englert cieszył się wśród miejscowego obywatelstwa ze względu na swój szlachetny i nieskazitelny charakter zasłużonym szacunkiem, to też poruszenie w mieście wielkie. Zmarły obdarzony był wielu zaletami i niezwykłym talentem artystycznym w dziedzinie malarstwa.

Szczególnie dotkliwie odczuwa stratę personel Magistratu, dla którego zmarły był nie tylko dobrym kolegą, lecz szczerym przyjacielem, w urzędzie zaś wzorem. Cześć Jego pamięci. (ste)

Teatr, Spółka i miasto

W sprawie utrzymania Teatru Polskiego w zarządzie gminy otrzymujemy, w dalszym ciągu głosów publiczności, następujące pismo:

Szanowna Redakcjo! Ogłoszone niedawno w „Kurjerze” wywody „radnego miasta” na temat Teatru Polskiego poruszają również sprawę bardzo delikatną stosunku gminy do Spółki Teatralnej, jako właścicielki budynku Teatru Polskiego. Nie uważam, aby załatwienie, proponowane przez „radnego miasta”, było w porządku z tego właśnie punktu widzenia.

Przecież niedawno przypominał „Kurjer”, że gmina uprosiła była w swoim czasie Spółkę o to, aby miasto mogło Teatr Polski, wybornie wtedy prosperujący, przejąć we własny zarząd. A teraz ni stąd ni zowąd, bez żadnych istotnych przyczyn, miasto miałooby zwrócić Teatr Spółce, i to niemal z dnia na dzień, dlatego, że się rozmyśliło, nie dając Spółce nawet czasu na przygotowanie się do objęcia go z powrotem! Czy tak miałooby postąpić ciało społeczne, rada miejska? Mówi się, że celem istnienia Spółki i „Pomocy” jest utrzymywanie Teatru. Bardzo pięknie, ale to teoria, jeżeli funduszy na to niema, jeżeli czynsze domów przynoszą za mało, a w dodatku Spółka zadłużyła się na przeszło 600.000 złotych, aby Teatr na urządzoną przy współudziale miasta Powszechną Wystawę Krajową przebudować i odnowić. Gdyby Spółka o tem wiedziała, mogłaby przebudowy nie prowadzić a schować pieniądze na subwencje dla teatru. I teraz rada miejska miałaby powiedzieć: Dobrze, wydaliście przeszło pół miliona, zadłużyliście się, nie macie gotówki ani dochodów odpowiednich, — ale nam się Teatr Polski sprzykrzył, więc bierzcie go sobie z powrotem, my coś tam dorzucimy i krzyżyk na drogę.

Jeszcze raz się pytam, czy tak ma postąpić rada miejska z zasłużoną instytucją obywatelską? Czy to byłoby stanowisko społeczne? Czy nie trzeba było uprzedzić Spółki przynajmniej na rok zgóry?

Przecież i w praktyce handlowej obowiązują t. zw. słuszny termin wypowiedzenia, aby rozplątać interesy, a tutaj niema się tego zachować?

W dzisiejszym życiu publicznym brak często tej miary obywatelskiej, jaka przed wojną w dzielnicy naszej była normą obowiązującą, to też szczególnie poznańska rada miejska winna właśnie nawiązywać do tamtych lepszych tradycji naszych, a nie postępować sposobem tak „uproszczonym” z zasłużoną dla narodu instytucją. Nie wolno iść tą drogą tem bardziej, że niema żadnych istotnych przyczyn, aby to uczynić, zwłaszcza gdy zatrzymuje się w zarządzie miejskim cztery razy kosztowniejszy Teatr Wielki.

Sądzę, że i stosunek do Spółki Teatralnej powinien być brany w rachubę przy dyskusji na ten temat. Niejedno może być w porządku co do litery prawa, ale ponad nią istnieją jeszcze inne normy, które obowiązują w życiu społecznym, a więc i nie na ostatku w radzie miejskiej, jako w przedstawicielstwie nie tylko materialnych, ale i moralnych interesów naszego obywatelstwa.

O b y w a t e l.

Widzialność Merkurego

Merkury, przebywający przeważnie w bliskim sąsiedztwie Słońca, uchodzi za planetę trudno dostrzegalną. W pewnych okresach jednak, podczas największych odchylen Merkurego od Słońca, można go z łatwością odszukać w blaskach zorzy wieczornej lub rannej. W roku bieżącym najbardziej sprzyjające warunki widzialności tej planety przypadają na koniec kwietnia. Merkury zachodzi wówczas 2 godz. po Słońcu i w razie pogodnego nieba będzie dobrze widoczny na tle zorzy wieczornej nad miejscem zachodu Słońca. Znajduje się on w pobliżu jasnej Wenus, około 2 stopni (cztery tarcze księżycowe) na północ od niej; czerwonoawo świecący Merkury znacznie ustępować będzie co do jasności białej Wenus (23 razy t. j. 0,35 wielkości gwiazdowych słabszy od niej), prześcigającej blaskiem wszystkie planety i gwiazdy nieba. W pobliżu tej pięknej pary planet znajdzie się w dniu 30 kwietnia sierp młodego księżyca; całość będzie tworzyła wspaniały obraz niebieski. Największe odchylenie Merkurego od Słońca przypada na dzień 27 kwietnia. Przez lunetę Merkury przedstawiać się będzie w swej fazie półkrowej, t. j. jak Księżyc w pierwszej lub ostatniej kwadrze.

Prof. J. Witkowski
dyrektor obserwatorium
Poznań, 23. 4. 1930.

Stulecie belgijskiego hymnu narodowego

W bieżącym roku przypada stulecie belgijskiego hymnu narodowego, które uczczone zostanie wzniesieniem w Brukseli pomnika autora, kompozytora Jenevala. Ostatnio do Lionu, skąd pochodził Jeneval, przybyła specjalna delegacja belgijska, która merowi miasta, Herriotowi, wręczyła miniaturową kopję pomnika, który wzniesiony zostanie w Brukseli. (R. C.)

Coraz mniej dzieci — coraz więcej starców

Ludność stoi wobec groźnego zjawiska: obejmującego cały świat strajku matek, a właściwie żon, niechęcych zostać matkami. Badania statystyczne wykazały postępujący z roku na rok spadek liczby urodzin i znaczne osłabienie tempa rozwoju ilościowego ludzkości. Pod tym względem wiek XX wykazuje w porównaniu ze swym poprzednikiem bardzo znaczne różnice. Przeciętna ilość dzieci przypadająca na małżeństwo spadła od roku 1900 do 1928: w Anglii z 3,7 na 2,2, we Francji z 2,9 na 2,2, w Hiszpanji z 4,9 na 4, w Szwecji z 4,3 na 2,6, w Szwajcarii z 3,6 na 2,3, w Niemczech szczególnie katastrofalnie z 4,2 na 1,9, we Włoszech z 4,5 na 3,8, w Stanach Zjednoczonych wynosi obecnie zaledwie 2, w Polsce 3,3, w państwach bałtyckich 2,3, w Rosji spadła z 5,4 na 3,6. Jednocześnie daje się zauważyć wzrost liczby ludzi w wieku ponad 65 lat. Jeżeli stosunki nie ulegną zmianie, to za 50 lat na każde 100 osób w wieku od 15 — 65 lat przypadają będzie tylko 13 dzieci i aż 22 ludzi powyżej 65 roku życia. Słowem za jakieś 50 lat doczekać się możemy takich stosunków, że najliczniejszą grupą ludzi będą starcy 70-cio i więcej letni, zaś najmniej liczną grupą będą wówczas dzieci. Oczywiście jeśli stosunki nie ulegną zmianie, za 15—20 lat nie tylko nie będziemy mieli bezrobocia, lecz przeciwnie — brak rak roboczych. (R. C.)

Mecz piłki nożnej z przed 400 lat

3 maja br. we Florencji odbędzie się niezwykle mecz piłki nożnej. Mecz odbędzie się według zasad gry w piłkę nożną z przed... 400 lat. Albowiem w wiekach średnich gra w piłkę nożną była rozpowszechniona w całych Włoszech i cieszyła się ogromną popularnością, dopiero później uległa zapomnieniu, aby wrócić do Włoch jako gra angielska. Oczywiście, że zasady gry przed 400 laty były zupełnie inne i na tem właśnie polegać będzie oryginalność florenckiego meczu. Każda drużyna graczy składać się będzie nie, jak obecnie, z 11, lecz 27 graczy, którzy wystąpią na boisko nie w koszulkach sportowych lecz w ówczesnych kamizelkach, bogato haftowanych złotem i srebrem. Mecz obecny urządzony jest na pamiątkę sławnego meczu w dniu 3 maja 1530 roku, kiedy Florencja oblegana była przez Filipa Orańskiego. Wówczas to komendant Florencji, Francisco Ferruci zorganizował na placu św. Krzyża „przedśmiertny mecz”, któremu przyglądali się z sąsiednich wzgórz wojska Filipa. Ten mecz w obliczu wroga uratował Florencję i Filip widząc, że załoga miasta, o której sądził, że jest ostatecznie wyczerpana i lada chwila podda się, urządziła mecz, nabrał przekonania, że widocznie do Florencji przedostała się wieść o zbliżającej się odsieczy — odstąpił od oblężenia. (R. C.)

Z różnych stron Polski

Boje zięcia z teściową.

Niejaki Leon Szauffer, liczący lat 33, a mieszkający w Sosnowcu, ma teściową.

Od początku świata nie było jeszcze wypadku, aby zięć żył w zgodzie z teściową, więc i Szauffer z panią Karoliną Tuszyńską zgodnie z tradycją wiódł ciągle boje.

Boje te mogły się nawet skończyć tragicznie, bo Tuszyńska chciała raz pozbać zięcia życia. W tym celu wlała mu do ust płyn trujący, z czego wynika, że nie tylko nienawidziła zięcia, ale i to także, że Szauffer sypia z otwartymi ustami.

Szauffer się jednak obudził i poszedł do sądu, który skazał panią Tuszyńską na kilka miesięcy więzienia.

Zięć pozbywszy się teściowej, jakby odmłodził, to znaczy postępował lekko, myślnie z ciężką stratą dla pani Tuszyńskiej, bo sprzedał jej meble. Urządzenie mieszkania jego zdaniem bez odpowiedniego udokumentowania, miał podobno dostać w posagu. Wystarczy jednak spojrzeć na panią Tuszyńską, aby przyjść do silnego przekonania, że nigdyby nikomu, a tembardziej Szaufferowi żadnego posagu nie dała.

Sąd skazał Szauffera na osiem miesięcy więzienia.

Jest to typowe szczęście w nieszczęściu, pomyślcie bowiem, jakiego było życie Szauffera z teściową, gdyby go nie chroniły mury więzienia, które się oprą nawet przyrodzonej niechęci teściowej do zięcia.

Co się będzie działo po wyjściu Szauffera z więzienia i powrocie do teściowej?! Może wtedy znowu p. teściowa powędruje na miejsce zięcia...

Związek miast polskich.

W tych dniach odbyło się w Warszawie posiedzenie komitetu wykonawczego Związku miast polskich pod przewodnictwem prezydenta Słomińskiego z Warszawy. Dyrektor biura Związku Porowski przedłożył obszernie sprawozdanie, o wynikach akcji Związku, podjętej w ostatnich czasach wobec rządu w interesie wszystkich miast polskich. Również referował wicedyrektor Pastuszynski o wyniku konferencji prezydium zarządu z posłami i senatorami. O przebiegu prac ciał ustawodawczych w sprawach dotyczących samorządu miejskiego referował prezydent Słomiński. Przyjęto także do wiadomości sprawozdanie specjalnej komisji w sprawie projektu rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych o ewidencji i kontroli ruchu ludności. Sprawa ta jest bardzo ważna ze względu na ogólny spis ludności, który ma się odbyć w końcu roku 1930. Wniosek Koła miast Małopolski i Śląska Cieszyńskiego w sprawie zmiany postanowień Konstytucji, dotyczących samorządu terytorjalnego, został przekazany komisji, która zajmuje się ustawą o gminie miejskiej. Wniosek dyrektora biura o rozszerzenie wydawnictwa czasopisma „Samorządu Miejskiego” został przyjęty.

Po dokonaniu wyborze przedstawicieli zarządu Związku na konferencję w prezydium Rady Ministrów w sprawie podziału administracyjnego państwa oraz zajęcia odpowiedniego stanowiska co do udziału Związku miast polskich w posiedzeniu zarządu Międzynarodowego Związku miast w Antwerpii, doniósł prezydent Słomiński, że ogólny zjazd Związku miast polskich odbędzie się w drugiej połowie maja 1930 r. w Warszawie. Zjazd ten budzi dla tego bardzo wielkie zainteresowanie, ponieważ będą na nim omawiane sprawy poprawy finansów miejskich, sprawa kredytu komunalnego, budownictwa mieszkaniowego i prawdopodobnie sprawa projektów ustaw ustrojowych. Również będzie przedmiotem obrad statut Związku miast polskich. Koło miast Wielkopolski wystąpi prawdopodobnie z wnioskiem, ażeby w b. zaborze rosyjskim utworzyły się Koła miast, jak to ma miejsce w województwie poznańskim, pomorskim i śląskim, z biurem samorządowym w Poznaniu, lub Koło miast Małopolski, które także posiada własne biuro. Zarządy kół winny delegować swoich delegatów do zarządu Związku miast polskich; w ten sposób wydajność pracy Związku miast polskich podniosłaby się znacznie. (o)

O zewnętrzny wygląd Zakopanego.

Zakopane. Państwowy urząd drogowy przystępuje bezpośrednio po świętach Wielkanocy do prac nad rozszerzeniem i wybrukowaniem dalszej części Krupówek, a mianowicie na przestrzeni od restauracji Karpowicza do zbiegu ulic Zamowskiego i Witkiewicza, po ukończeniu tych prac nie rozszerzona zostanie tylko dolna część Krupówek od początku do kościoła parafialnego, gdzie ruch jest znacznie mniejszy. Rozszerzona będzie również część ulicy Tadeusza Kościuszki (Marszałkowskiej) od restauracji Trzaski po Hotel Europejski i stację samochodową firmy Standard Nobel.

W Londynie odbywa się obecnie wystawa medyczna pod nazwą „Dwa tysiące lat wiedzy lekarskiej”. Fotografia przedstawia kostium lekarza podczas „morrowe zarazy”, nawiedzającej Europę tak często w Średniowieczu.

Liczba miast o ludności stutysięcznej

Wielkie centra miejskie odgrywają w życiu zarówno gospodarczym, jak i umysłowym całej ludzkości rolę bardzo ważną, a niekiedy nawet pierwszorzędną. Najbardziej „ważnymi i zasłużonymi” są miasta-mrowiska jak: Nowy Jork, Londyn, Paryż, Berlin — lecz już i miasta o ludności, przewyższającej 100 tysięcy, możemy uważać za poważniejsze centra życia gospodarczego i umysłowego społeczeństw nowoczesnych.

W r. 1910 na obszarze Europy moglibyśmy naliczyć około 175 miast, posiadających więcej, niż 100 tys. mieszkańców. Z tej liczby 49 miast przypadało na Anglię, 45 na Niemcy, 20 na Rosję, 15 na Francję i 9 na Austro-Węgry. W Ameryce Pn. było takich miast 52, a z tej liczby na Stany przypadało 48. W Azji liczba miast stutysięcznych sięgała zaledwie 65, w Ameryce Pd. było ich 12, w Afryce 9, w Australii tylko 4.

W ciągu zaledwie lat 18 liczba miast o ludności ponad sto tysięcy wzrosła z 327 do 489. Stosunkowo najmniej miast stutysięcznych przybyło „staruszcze” Europy, gdyż tylko 44, natomiast liczba miast azjatyckich i północno-amerykańskich niemal dokładnie podwoiła się w ciągu ostatnich lat osiemnastu. Na olbrzymich obszarach Azji istnieje obecnie 118 większych miast, w Ameryce Pn. — 100, w Ameryce Pd. — 29, w Afryce — 14 i w Australii tylko 8.

Najwięcej miast z ludnością przeszło stutysięczną przypada na Stany Zjednoczone, bo aż 89; Anglia liczy ich 53, Niemcy 51, Rosja 20, Japonia 18, Francja 16, Włochy 15, Polska 12.

Pomimo bardzo szybkiego wzrostu liczby większych miast w częściach świata pozaeuropejskich, Europa skupia na obszarze zaledwie 10 milionów km. 219 miast, a pozostałe części świata — na terenie 124 milionów km. posiadają zaledwie 270 miast.

Na zakończenie kilka słów o ważniejszych miastach Polski.

W r. 1921 na terenie Rzeczypospolitej zaledwie 6 miast miało ponad 100 tys. mieszkańców: Warszawa, Łódź, Lwów, Kraków, Poznań i Wilno. Obecnie miast stutysięcznych mamy 12: Katowice, Lublin, Królewska Huta, Bydgoszcz, Częstochowa i Sosnowiec dołączyły się niejako do grupy miast, wymienionych powyżej, i w ten sposób liczba polskich miast stutysięcznych wzrosła w ciągu lat siedmiu o pełnych 100 procent. St. Cz.

POMÓCIE BUDOWAĆ

Jubileuszowy Dom Oświatowy TCL!

Kredyty dla rybołówstwa

Związek Organizacji Rybackich Rzplitej komunikuje, że w celu przysięcia z pomocą naszemu rybołówstwu stawowemu i jeziorowemu, Państwo Bank Rolny uruchomił w sezonie wiosennym roku bieżącego kredyty na dokarmienie ryb w gospodarstwach stawowych i kredyty na kupno szlachetniejszego narybku, kupno sieci itp. cele dla rybołówstw jeziornych w nieco szerszych rozmiarach, aniżeli to miało miejsce w latach poprzednich.

Kredytu na dokarmienie ryb w gospodarstwach stawowych wydzielono dla Wielkopolski 30.000 zł, dla Pomorza 10.000 zł. Kredyt będzie udzielony bezpośrednio przez oddziały Banku Rolnego. Wysokość kredytu uzależniona jest od obszaru danego gospodarstwa rybnego i jego wydajności, przy czym nie powinny one w zasadzie przekraczać 125, — zł na 1 ha przestrzni zalewu w/g stanu z roku zeszłego oraz zł 20.000, — na jedno rybołówstwo. Przy ustaleniu przestrzni rybołówstw Oddziały Państw. Banku Rolnego żądać będą opinii Towarzystwa Rybackiego. Spłata kredytu nie może wybiegać poza termin 31. 12. 1930 r.

Kredytów dla rybołówstw jeziornych na zakup sieci, obsady szlachetniejszym narybkiem itp. cele przydzielono dla Wielkopolski 100.000 zł, dla Pomorza 150.000 zł. Kredyt będzie udzielony za pośrednictwem lokalnych instytucji kredytowych, a w wyjątkowych wypadkach bezpośrednio przez oddziały Banku Rolnego. Spłata kredytów nie może wybiegać poza termin 15. 3. 1931 r.

Z życia Towarzystw

Z Tow. Kupców w Gnieźnie. Dnia 15 b. m. odbyło się roczne walne zebranie, któ-

re zagał wiceprezes p. Migdalek. Wybrano do prezydium walnego zebrania p. Bolesława Kasprzowicza, Bykowski, Hoffmanna i Przybyszewskiego. Według sprawozdania sekretarza p. Bykowskiego, Tow. istnieje 37 lat. W roku sprawozdawczym odbyło się 7 zebrań plenarnych, liczba członków wynosi 96. W dyskusji p. Migdalek poruszył sprawę Resursy Kupieckiej, którą m. się stworzyć w Hotelu Centralnym. Pokwitowania udzielono zarządowi jednogłośnie. Do nowego zarządu wybrani zostali przez aklamację: prezes p. Zygmunt Migdalek, wiceprezes Edmund Holka, sekretarz Sylwester Bykowski, skarbnik Bolesław Rózkowski, bibliotekarz Lebiecz; jako radnych wybrano pp.: Andersza, Bilskiego, dyr. Śmieleckiego, Kropidłowskiego i Sowińskiego; komisję rewizyjną stanowią pp.: dyr. Michalczak, i Kocorowski. Kuratorami Tow. Uczniów Handlowych zostali pp.: Migdalek, Bykowski, Szuwalski, Elantkowski, Kropidłowski i Gronkiewicz. Jako stałych delegatów na zjazdy wybrano pp.: Wojciechowskiego, Szlaczynskiego, Litkowskiego, Nakulskiego i Henkla, zaś na zastępców Elantkowskiego, Sławskiego i Skupina. (br)

Z Tow. Przem. w Pleszewie. W niedzielę 6 b. m. odbyło się w Pleszewie zebranie Tow. Przemysłowców. Obrady zagał w obecności około 90 członków i kilku gości p. prezes Bykowski, witając gości a szczególnie wiceprezesa Związku Tow. Przem. i Rzem. p. Lasotę z Ostrowa.

Po przyjęciu protokołu udzielił p. przewodniczący głosu p. Lasocie do referatu n. t. „O ogólnym położeniu gospodarstwa i znaczeniu silnej organizacji”. W treściowych słowach skreślił prelegent obecną sytuację gospodarczą, znaczenie i pracę cechów oraz znaczenie i pracę towarzystw przemysłowych.

Referat spotkał się z gorącym przyjęciem wśród zebranych, a w dyskusji wszyscy mówcy zgodnie wyrażali się z uznaniem o pracy Związku. Jednogłośnie odnowiono przynależność do Związku. Tow. Przemysłowców w Pleszewie należało zawsze do Związku, wstrzymało jednak w roku 1928 płacenie składek. Obecnie przekonali się o rzetelnej pracy tak zarządu jak Związku całego i popierają go jednomyślnie.

Okrzykiem na cześć Związku Tow. Przemysłowych i Rzem. zakończono rzeczowe obrady.

Z Tow. Przemysłowców w Obrzycku. W niedzielę 13 b. m. w południe o godz. 12 odbyło się zebranie Tow. Przemysłowców. Po zagajeniu przez p. prezesa Szwarca i przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania, referował delegat i członek Zarządu Związku Tow. Przem. i Rzem. p. Bartkiewicz z Poznania pracę Związku w dobie obecnej. Referat przyjęto z uznaniem co wyraziło się w dyskusji w której zabierali głos pp.: Szydłowski, Szczepny Brodniewicz, Owczarski, prezes Szware i Bruch.

Z kolei odczytał sekretarz referat podatkach (nadesłany przez Związek), który również wywołał obszerną dyskusję. Ostatecznie przyjęto pracę Związku z największym uznaniem. Formalne przystąpienie do Związku odłożono do następnego zebrania (za dwa tygodnie), które będzie walnym zebraniem. Na tem solwował p. prezes zebranie, po blisko czterogodzinnych obradach. Tad.

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 25 kwietnia 1930 r.

Poznań (335 m.) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien., zbożowej i cen targ. Rzeźni miejskiej; godzina 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.05 odczyt p. t. „Zasady fizjologii mowy i śpiewu” (wygl. dr. Wróblewski); godz. 17.25 kurs elem. języka angielskiego (wygl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.45 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 18.55 odczyt p. t. „Moje wrażenia z podróży po Hiszpanji” (wygl. dr. Anna Lipińska); godz. 19.20 „Teatr i życie sceny” (wygl. p. Zenon Kosidowski); godz. 19.35 interludjum muzyczne z płyt gramofonowych; godz. 19.50 odczyt p. t. „Środki prawne w postępowaniu administracyjnym” (wygl. p. Jan Kuchczyński, burmistrz m. Wągrowca); p. z. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmon. Warszawskiej); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.45 muzyka taneczna z winiarni „Carlton”.

Sobota, dnia 26 kwietnia 1930 r.

Poznań (335 m.) godz. 13.00 sygnał czasu. godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 kurs wyższy języka angielskiego (wygl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.05 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 17.25 „Silwa rerum” — czyli rzeczy ciekawe (wygl. p. Busiakiewicz); godz. 17.45 słuchowisko dla dzieci p. t. „Jajeczko Wielkanocne” (pióra Wandy Tatarskiej i B. Hertza) — transmisja z Warszawy; godz. 18.45 nadprogram; godz. 18.55 „Żywe słowo” zasady kultury słowa, teoria i praktyka — w układzie i wyk. p. Stan. Wysockiej; godz. 19.20 interludjum muzyczne. Wykonawcy Janina Zakrzewska (sopran), Janina Lange-równa (sopran), prof. Marian Sauer (akompaniament); godz. 19.50 Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godz. 20.00 „Ze świata kobiecego”

(wygl. p. Sabina Kazanowska); godz. 20.15 recital fortepianowy Rud y Firkusny’ego (transmisja z Warszawy); godz. 21.00 gawęda reporterska (wygl. red. Józef Winiewicz); godz. 21.15 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia” p. Erazma Kleszcza i Ska.

O odczytach radjowych.

Przed kilku tygodniami na łamach „Tygodnia Radjowego” ukazały się kolejne trzy znamienne artykuły, omawiające potrzebę fachowej i rzetelnej krytyki prelegentów i programów radjowych. Niestety, jak dotychczas, ograniczono się w tej tak doniosłej i niecierpiącej zwłoki sprawie do tych kilku zaledwie artykułów. Pozostaje więc narazie fakt, że podjęto się myślić powołania z pośród grona osób miarodajnych takich jednostek, któreby czuwały nad poziomem i doborem naszych programów radjowych. Sądzę że dobra ta mśl nabierze już w niedalekiej przyszłości form całkiem realnych.

W związku z obchodem przez Radjo Poznańskie trzecieletnia istnienia stacji i z t. zw. „dniem Poznania” pragnę skreślić kilka uwag krytycznych co do „audycji mówionych”.

Przedewszystkiem jako zasadę bierzemy, że radjo będąc instytucją społeczną o charakterze najzupełniej apolitycznym i bezpartyjnym, ma budzić wśród szerokiego mas słuchaczy zaciekawienie dla wszelkich przejawów kulturalnego życia współczesnego. Ma budzić zaciekawienie i to w ten sposób, aby słuchanie odczytu radjowego było dla każdego przyjemnością a nie, jak to się często zdarza, niemiłym zgryźnięciem. Oczywiście, że nie wystarczy tylko słuchać zaciekawić — audycja ma również przynieść pożytek. Nie znaczy to, aby mikrofon miał być katedrą, z której przemawialiby wszyscy wybitni pedagodowie. Skutek bowiem byłby wtedy, zdaje się, wręcz przeciwny. Z uwag więc tych jasno wynika, że zarówno samo opracowanie programu, jak i jego część może najważniejsza, „odegranie” winny iść zawsze po pewnej linii ideowej. I wtedy dopiero osiągnie prelegent swój cel, — zainteresuje słuchacza z pożytkiem dla niego (słuchacza i prelegenta). Aby jednak cel ten osiągnąć trzeba wiele wysiłków i wytrwałości. Samo bowiem opracowanie tematu wymaga dużego przemysłu.

Język radjowy — to nie język literacki. Ma swą zasadniczą cechę. Jest jasny i prosty jak nasz język potoczny, wolny od trytu kwiecistego, zwrotów, uogólnień, u wag itd., które często wprowadzają tylko pierwiastek nudy. Natomiast wzmacnia się zainteresowanie, o ile audycja jest przeplatana anegdotami, zdarzeniami, humorem. Publiczność radjowa ma bowiem specjalną słabość do formy lekkiej, gdyż radjo jest przedewszystkiem rozrywką. Oczywiście rozrywką godziwą z pierwiastkami dydaktycznymi, które prelegent powinien umiejętnie przemycać pod osłoną lekkiej formy czy dowcipu. Niestety, zdarza się często, że wszystkie te piękne cechy elaboratu radjowego często mijają się z celem. Audycja nieraz najbardziej efektowna i najlepiej opracowana traci swą wartość przez swą wymowę lub nieprzyjemny głos. Dlatego też kładzie się w studio główny nacisk właśnie na głos. Głos musi być wyraźny, dobitny, lecz pozbawiony patosu.

Nie wystarczy wszakże, aby prelegent mówił wyraźnie — musi również mówić przekonująco, czyli musi być aktorem i to aktorem dobrym. Każdy, kto staje przed mikrofonem, musi tak przemawiać, jak gdyby przemawiał do kogoś znanego bliskiego. Musi być causeur’em, jak się wyraża p. Weronicz kierownik literacki R. P. Mówić krótko, z pasją, z pełnym zrozumieniem dynamiki swego głosu, — to wytrwałość radjofoniczności. Jednakże ludzi o tych zaletach jest u nas bardzo mało (Bocheński, Dorula, Stąpowski). A wszakże tacy być powinni wszyscy a tacy prelegenci.

Nasza stacja poznańska ma kilkudziesięciu stałych prelegentów, którzy mają często po kilka audycji tygodniowo. Jest to eksperyment bardzo niebezpieczny, na który pozwolić mogą sobie tylko te jednostki, których samo nazwisko wystarczy, aby słuchacz założył słuchawki detektora. Bo nawet najbardziej wzdzięczny głos i największa rozmaitość programów może wreszcie znaleźć swój niemiły kres — może po prostu znudzić. A to jest niedopuszczalne. Jest to eksperyment tem bardziej niebezpieczny, że nasi prelegenci pozwalają sobie mimo częstych wykładów na jednostajność tytułów (lekcje, pogadanki, audycje wesole, ciekawe itp.). Wprowadza to równą monotonię i z góry już każe słuchać tylko specjalistów. Są wprawdzie audycje przeznaczone dla pewnej grupy zainteresowanych, które z przyjemnością niejedną mniej zainteresowany posłucha (audycja dla dzieci w wykonaniu Wujcia Czesia). I tak właściwie być powinno.

Poprzedzając na tych ogólnych uwagach. Sądzę, że znajdują one oddźwięk wśród szerokiego kół zainteresowanych.

Stanisław Jerzy Nowak.

Liczba radjoamatorów w Anglii wzrasta.

W roku bieżącym zaznaczył się w Anglii znaczny wzrost liczby abonentów radjowych. W Szkocji, Walji, północnej Irlandji liczba zgłoszeń radjoabonentów wzrosła w roku bieżącym o 113.902, z 2.946.098 na 3.060.000. Jako fakt charakterystyczny, że znani ze skąpstwa Szkoci, mają zaledwie 195.000 radjoabonentów, podczas gdy w samym Londynie jest ich 541.000 (R. C.)

Od soboty, 26 b. m. przy Bramie Wildeckiej

CYRK K. DWORSKIEGO
WIELKI ŚWIATOWY PROGRAM
Blizsze szczegoly w afiszach.
Pw 11008/9-54.233/4

Radjo i telewizja.

W Londynie dokonano pierwszej próby transmisji radjowej połączonej z telewizją. Nadawano arje operowe w wykonaniu jednego ze znanych śpiewaków londyńskich. Obraz był nadawany na fali 261 m., głos zaś na fali 356 m. Audycja wypadła doskonale i przewidywać należy, że na skutek tak udanej próby rozpowszechni się przesyłanie obrazów drogą radjową. (R. C.)

SPORT

Gry sportowe

Hazena (czyli „piłka ręczna”) jest podobna do piłki nożnej. Ze względu na nieznaną przez szerszy ogół jej wytwcznych podajemy prawa w ogólnym naturalnie zarysie zakazane jest używanie nóg czyli kopanie piłki. Boisko (o rozmiarach 48×32 m) podzielone jest na trzy równe pola po 16 m.; każdemu z graczy wolno się poruszać tylko na przestrzeni dwóch pól, a mianowicie: bramkarzowi i obrońce — na polu bramkowym (8×4 m) oraz pomocy; pomocnikom — na polach pomocy i środkowym; napastnikom — na polach środkowych pomocy i przeciwnika włącznie do pola bramkowego, skąd jednak bramki nie można strzelać, jedynie wolno to uczynić z przedpola. Drużyna składa się z 7 graczy: bramkarza, obrońcy, dwóch pomocników i trzech napastników. Pomocnicy muszą mieć specjalne odznaki dla umożliwienia sędziemu kontroli przy przekraczaniu pól. Nie wolno wytrącać piłki z rąk, dotykać przeciwnika, potrącać, lub hamować go, przetrzymywać piłki ponad 3 sekundy, biec z nią ponad 3 kroki, podawać współgraczowi nie oddalonemu conajmniej o dwa metry. Wolno kozłować piłkę 2 razy uderzając o ziemię, a następnie chwytając ją oburącz, podrzucić dowolną ilość razy. Za przekroczenie przepisów karze się „rzutem wolnym”, a za grubsze przewinienia na polu własnej pomocy „rzutem karnym”, wykonanym z odległości 5 metrów od bramki. (ig)

Hokej na trawie

„Warta” — „Czarni”. W niedzielę, o godz. 10 odbędzie się na boisku S. Domingo przy drodze Dębińskiej pierwszy mecz drużyny hokejowej K. S. „Warta” z K. S. „Czarni”. Ze względu na debiut „Warcarzy” mecz zapowiada się bardzo ciekawie.

Piłka nożna

„Warta” — „Warszawianka”. Zawody te w niedzielę zapowiadają się jako ciekawa atrakcja piłkarska. „Warszawianka” przyjeżdża w komplecie a „Warta” występuje do tego spotkania również w pełnym składzie. Początek zawodów o godz. 16. Przedprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera” i w sekretarjacie klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 12 i od 15 do 19 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Tennis

Uroczyste otwarcie sezonu oddziału tenisowego K. S. „Warta” odbędzie się w niedzielę, dnia 27 kwietnia rb. o godz. 11 na boisku K. S. „Warta” przy ul. Rolnej.

**Na dzie-
więciu pra-
cowników
w fabryce Gillette**
czterech stale bada jakość zro-
bionych nożyków — nicodpo-
wiednie są natychmias niszczo-
ne — oto dlaczego nożyki
Gillette golą znakomicie.

Miej zawsze zapas nożyków
Gillette.

Gillette

Pociąg jako zastaw za niezapłacone podatki

Gdyby to się zdarzyło u nas, nie byłoby w tem nic dziwnego, wobec tych nieprawdopodobnych wręcz sposobów, do jakich muszą się nieraz uciekać komornicy przy rewindykowaniu należności. Ale zdarzyło się to w bogatej Ameryce, gdzie skarb państwa może sobie pozwolić na zwracanie nadpłaconych podatków. Otóż szeryf miasta Avon - Park wydał rozkaz zaareztowania pociągu pospiesznego linii Nadbrzeżno - Atlantycznej, o ile przed jego przyjęciem do Avon - Park zarząd tej linii kolejowej nie wpłaci należnych skarbowi podatków w ogólnej kwocie 40.000 dolarów. W biurach kolejowych wybuchła panika, zanim jednak cośkolwiek zdecydowano, pociąg wjechał na stację i został wnet zaareztowany. Można sobie wyobrazić konsternację podróżnych, gdy się o tem dowiedzieli. Nie było rady: zarząd kolei wypłacił podatki i pociąg odszedł z godzinnym opóźnieniem. (R. C.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Sportowe Wędkarzy „Warta”. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 25 bm. o godz. 19 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

— Klub Mandolinistów „Sempre Vivo”. W piątek, 25 bm. odbędzie się zebranie miesięczne o godz. 20 w lokalu „Cukierni Słowiańskiej”, ul. Marszałka Pocha 70.

— Zrzeszenie Związków Zawodowych Automobilistów. Zebranie filii Poznań odbędzie się w sobotę, dnia 26 bm. na sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad sprawozdanie z zjazdu w Inowrocławiu oraz inne ważne komunikaty zarządu.

— Kat. Tow. Robotników Polskich Poznań-Tum urządza w sobotę, dnia 26 bm. zabawę taneczną w Domu Katolickim na Śródcie. Program wiele urozmaicony. — Czysty zysk przeznacza się na naprawę ksiąg w bibliotece. Zaproszenia wydaje p. Stan Malik, ul. Sienna 13. II ptr.

— Zw. Czeladzi i Podmistrzów Murarskich. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, 27 bm. o godz. 11.30 w lokalu p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6.

— Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Dzielec. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 27 bm. o godz. 12 w lokalu p. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 15.

— Tow. Przem. „Jedność” pod wezwaniem św. Antoniego. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 29 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń u p. Ograbowicza, ul. Ślu-

sarska 6. Z powodu omówienia ważnych spraw organizacyjnych jest przybycie wszystkich członków konieczne. W kasie pośmiertnej płatna serja 25.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Zygmunt Wojtkowiak, 4 l. 8 mies. 20 dni. Jan Zieliński, 4 l. 10 mies. 5 dni. Franciszek Narożny, kuśnierz, 44 l. Elżbieta Krause, z domu Zielesińska, wdowa, 75 l. Jerzy Kubasiński, 1 mies. 11 dni. Wiktorja Janicka, robotnica, 33 l. Czesław Stasiak, odlewnik, 24 l. Wanda Malinowska, z domu Andersówna, wdowa, 67 lat. Józef Bautsch, 2 mies. 19 dni. Genowefa Paterska, 2 l. 2 mies. 14 dni. Zofja Lampe, biurowa, 18 l. Józef Andersz, emślusarz kol., 74 l. Dionizy Szpotanski, złotnik, 20 l. Teresa Bagazińska, właśc. składu, 35 l. Zofja Jaśkowiakowa, z domu Tomkowiakówna, 29 l. Marjan Zapłata, 2 godz. i trzy kwadr. Franciszek Jakubowski, 17 lat. Artur Staewen, dyrektor, 54 l. Feliks Mlynkiewicz, obuwnik, 82 l. Stanisław Gracjak, czel. piekarski, 45 l. Jan Działoszyk, 10 min. Marta Stachowiakówna, 30 min. Bernard Skrzypczak, 10 dni. Ryszard Leon Siedzitzko, 6 godz. i trzy kwadr.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Bronisław Kajecki, G. Wilda 119, 5 zł. — A. Jarmuszkiewiczowie 5 zł. — A. J. 10 zł. — L. J. z prośbą o dalszą opiekę 10 zł. — Z okazji ślubu p. Stefani Wojciechowskiej z Wolsztyna z p. dr. Mieczysł. Stawińskim z Król. Huty, 107 zł. — Konieczkowska 5 zł. — M. Kapczyński, św. Marcin, 100 zł. Jadwiga Hasewalterówna 5 zł. — W. Hoffmannowa z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalszą pomoc i opiekę 5 zł. — Marja Konkolewska, Toruń, 10,20 zł. — W. Bosy. Dębsko 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2 673 zł.

Na Tow. „Caritas”: Dobry, Jastrzębniki, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 38 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— M. L. Zakład Wychowawczo-Naukowy „Sacré Coeur” (SS. Sercanek), Polska wieś p. Pobiedziskami. (K)

— P. K. Poznański. Radzimy zapytać w fabryce mebli Wiktora Nowakowskiego i Synów w Poznaniu, Górna Wilda 134. (K)

Dnia 24 kwietnia 1930 r., o godzinie 8.30, zmarł po ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., nasz drogi brat, wuj, ś. p.

ksiądz Franciszek Ksawery Snowacki dziekan szamotulski.

Eksportacja odbędzie się w niedzielę, dnia 27 b. m. o godzinie 5, pogrzeb najazutrz. Nabożeństwo rozpocznie się o godzinie 10.

W smutku pogrążona

Cerekwica, poczta Rokietnica, 24 kwietnia 1930 r. **siostra i rodzina.**

BEZPŁATNIE!

Red. Szyller-Szkolnik (autor prac naukowych). O ciele człowieka, charakter, zdolności i przeznaczenie bezinteresownie. Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia. — otrzymasz darmo. Poznań: kim jesteś, kim być możesz. Warszawa: Psycho-Grafolog Szyller-Szkolnik. Nowowiejska 32 m. 6. Znaczkami pocztowymi 75 gr. na przesyłkę załączyć. n. w 9157

Przyjeżdża osobiste płatne godz. 11—7 wiecz.

DRUKI

Familljano - Towarzystwo i Kupieckie dostarcza solidnie, tanio i szybko

DRUKARNIA OGNISKA

Wielkie Garbary 11. Tel. 12-48

zw 24820

Fabryka środków do zwalczania szkodników

„UNIVERSUM“ POZNAN, ul. Fr. Ratajczaka 38.

Bezpłatny nasz katalog informuje o wszystkich pasorzytach ogrodów owocowych i warzywnych oraz wskazuje najskuteczniejsze środki do ich tepienia. Pw 10215-13.95

Fabryka wyrobów cementowych na prowincji potrzebuje zaraz do oddziału nagrobków

dzielnego fachowca.

Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod nw 10509

WAFLE

do lodów w arkuszach, deserty, babeczki i bomby dostarczam bardzo tanio. Zgadzajcie cenniki. Biuro ogłosz. Wallis 4012, Toruń. nw 10502

w wielkim wyborze po cenach bardzo niskich poleca

W. KRUK, jubiler
Poznań, ul. 27 Grudnia 6.
zw 35120

Poszukuję od 1 maja na lokale handlowe

2-3 pokoi

przy Placu Wolności lub w pobliżu. Oferty proszę kierować do Kurjera Pozn. pod zw 23 106

Gnieźnieńska

Loterja na konie

Cena losu zł 1,—, 11 losów zł 10,— wyłącznie porta lub za zaliczeniem.

Ciągnięcie dnia 28 kwietnia rb.

Poleca nw 3012

Felicja Kaschowa,

kolektura Loterii Państw.

Gniezno, ulica Tumska 5. telefon 200

P. K. O. Poznań 207 907.

Dnia 22 kwietnia 1930 r., zmarła w Poznaniu, po ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami, ś. p.

Zofja Amelja Wasilkowska

z domu Chelwicka

żona radcy Urzędu Wojewódzkiego.

Pogrzeb odbędzie się w Warszawie, z kaplicy na Powązkach, w piątek, dnia 25 b. m.

W ciężkim smutku pogrążony

mąż i rodzina.

zw 23 104

W środę, dnia 23 kwietnia 1930 r., zmarła po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., nasza najukochańsza siostra i ciotka, ś. p.

Władysława Sicińska

Eksport odbędzie się z domu żaloby w sobotę, o godzinie 9 rano, do kościoła parafjalnego w Koźminie, poczem pogrzeb.

W smutku pogrążona

rodzina.

Koźmin, Buczek Wielki, Modliszewo.

dw 4864

Msza żałobna

za spokój duszy, ś. p.

Henryka Lipkowskiego

odbędzie się w poniedziałek, 28 kwietnia, o godz. 10, w kościele św. Marcina, o czym Krewnych i Znajomych zawiadamia

zw 23118

rodzina.

Poznań, Słowackiego 8.

Oszczędzajmy!

ODDAJ SPŁAMIONĄ GARDEROBĘ MĘSKĄ CZY DAMSKĄ DO CHEMICZNEGO WYCZYSZCZENIA. OTRZYMASZ W 8 DNIACH JAK NOWĄ

Fr. Musiał

GROBLA 27A I P.

Na Targi Poznańskie

wypożyczam laury i inne drzewa dekoracyjne do przybrania stoisk. Ceny przystępne.

Franciszek Bruch

Poznań, św. Marcin 39. zw 23 074

Kwiaciarnia i Zakład Ogrodniczo-dekoracyjny.

ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY

D-ra Tarnawskiego w Kosowie (za Kołomyją) Mlp. otwarty od 1 maja do połowy listopada

(Maj jest tu najpiękniejszy)

ŚRODKI: Wszelkie przyrodolecznictwo, kuracja postem owocową i hartującą po leczeniu w zdrojowiskach, w cierpieniach przemiany materji, nerwowych trawienia i innych przewlekłych.

dw 4838

Dnia 22 kwietnia 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzone Sakramentami, mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, syn, brat i szwagier, ś. p.

Józef Wawrowski

przeżywszy lat 42. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 25, o godz. 9 rano, z domu żaloby ul. Lompy 7, o czem donosi

w smutku pogrążona

żona z dziećmi.

dw 4866

Lubliniec (G. Śl.), Buk, Długi Stare, Poznań, Piaski, Gostyń.

OBUWIE

na sezon
wiosenny

TANIO!
pierwszorzędne
fabrykaty

TANIO!
modne fasony
Pw 11012-54.241

TANIO!
wielki wybór

K. SKRZYPCZAK
Poznań, Stary Rynek 56.

P. T. Akcjonariuszom

podajemy niniejszem do łaskawej wiadomości, iż zgodnie z uchwałą Walnego Zebrania z dnia 14. b. m. wypłacamy

15% dywidendy

począwszy od dnia 1 maja r. b.

Spółka Osadnicza w Poznaniu

Sp. Akc.

Poznań, ulica Rzeczypospolitej 1. zw 23122

Instytucja upoważniona przez M. R. R. do przeprowadzania parcelacji nieruchomości ziemskich.

Allheide

słynne uzdrowisko dla chorób sercowych

na Śląsku Niemieckim
ze swymi eleganckimi współczesnymi
zakładami kuracyjnymi.
Ulubione miejsce pobytu
polskich kuracjuszy.
20 lekarzy.

Prospekty i informacje otrzymać

można w zarządzie uzdrowiska.

J. Maciejewski dentysta
od 10-1 i 4-6.

Tel. 61-94. Słowackiego 4/6 (narożnik Jasnej).
Dla pp. Urzędników i członków Kas Chorych
odpowiednie ulgi. zw 23 116

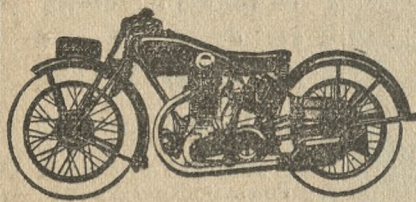
Asystent dentystyczny

tylko siła pierwszorzędna, który posiada kwalifikacje w operatywie oraz technice dent. potrzebny na stanowisko samodzielnego. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 121

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcji zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

ow 10807

Przyjdź i obejrzyj
piękną, nową
SAROLÉE
Mod. 1930
Gen. Rep. J. Francis
Poznań, ul. Dąbrowskiego 4.
Tel. 69-30.

Oprawa obrazów, plakatów i luster

oraz wszelkie prace szklarskie wykonuje firma
Zygmunt Morawski, Poznań, Półwiejska 7. Tel. 52-57.
zw 23 117

Maszynistka rutynowana

poszukiwana do biura fabryki w Warszawie, do prowadzenia korespondencji i kartotek. Wymagana dobra znajomość polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie oraz biegłej stenografii w obu językach. Oferty z krótkim życiorysem, referencjami i podaniem wynagrodzenia i wieku, prosimy składać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 069

Firma Górnoślaska
poszukuje

akwizytorów

na województwo Poznańskie, wiadomość
w Hotelu Polonia
nr. pokoju 21.
zw 230-5

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Wielki magazyn konfekcji

i artykułów męskich w Król. Hucie, w najlepszym
położeniu, korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia
uprasza „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 17,31

Pw 11 005-17,32

Szukam dwóch mieszkań

po dwa ewentualnie trzy pokoje z kuchnią i łazienką
za dzierżawę do 3 lat; może też być za małym odstęp-
nem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera
Poznańskiego pod zw 23 108

Łódź motorowa

9½ mtr. długa, 2,10 mtr. szeroka, przednia część: kajuta na
10 osób, tylna część otwarta, na 25 osób. Oświetlenie elek-
tryczne, z wszelkimi przynależnościami, gotowa do natych-
miastowego użytku, korzystnie do oddania.

S. Basiński, Gniezno, Trzemeszeńska 6. Tel. 233
zw 10 501

Również Pana zarost daje się łatwo zgolić

przy użyciu kremu do golenia „Peri”;
ten najbardziej nowoczesny środek do golenia zmniejsza włosy i ułatwia
w niebywały dotąd sposób golenie. Poniższe wskazania są w 100%
oparte na prawdzie:

Krem do golenia „Peri” pokonywa nawet najmoc-
niejszy zarost. Obfite zastosowanie wody przy na-
mydłaniu pendzlem bardzo zmniejsza włosy, piana
zaś zmniejsza je aż do korzonków, a jej delikatne
perelki otaczają każdy włos i w ten sposób zarost
daje się z łatwością usunąć. Nożyki do golenia
mają wówczas łatwe zadanie i nie zużywają się
prędko. Jedna minuta namydlania przy użyciu
ciepłej lub zimnej wody wystarcza. Wystarcza
również tylko sam pendzel bez miseczki. Wcieranie
ręką jest zupełnie zbędne. Krem do golenia „Peri”
spełnia całkowite zadanie, zbędne są zatem zabiegi
przed i po goleniu, gdyż „Peri” nie drażni skóry.

Stańcie się zwolennikami Peri, o golenie przestanie
być dla Was uciążliwe!

Wszędzie do nabycia!

Dr. M. Albersheim, Frankfurt a. M. - Londyn - Gdańsk

PERI KREM DO GOLENIA

PERI
KREM
DO GOLENIA
Dr. M. Albersheim
Frankfurt a. M.
Gdańsk

Tw 1438

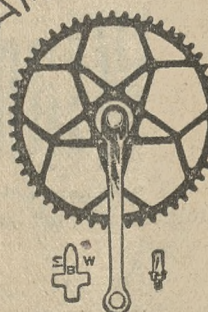
Składu próżnego

w śródmieściu, mniej więcej 5 × 7 mtr. obszernego,
poszukuje się celem dzierżawy, wprost od gospoda-
rza. Zgłoszenia do eksp. Kurjera pod zw 22710

KOMPLETNE PRZEKŁADNIE
Z KORBAMI I KLINAMI

WILLIAMS

BIRMINGHAM-ANGLIA

WYŁĄCZNA REPREZ.
„ALBION” SP. z O.O.
WARSZAWA ZIELNA 32

DOSTAWA HURTOWA!
WYŁĄCZNIE Z FABRYKI.

Tw 1387

Towarzystwo Ubezpieczeń

poszukuje

samodzielnego pracownika

obznajmionego dokładnie z działem ubezpieczeń
ogniowych i gradowych oraz z dokładną znajomością
języka polskiego i niemieckiego. Reflektuje się
jedynie na siły poważne. Oferty z podaniem warun-
ków i referencji do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 23 123

Do kancelarii adwokackiej poszukuje substytutę ewtl. współnika

na miesiąc maj. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zw 23125

Ostatnim krzykiem mody jest
„MOULIN ROUGE“
 Kantaka 8/9. Telefon 33-69.
 Codziennie od 5 — 7,30 po południu
 w lokalach parter.
Koncert i Dancing
 porcja kawy lub herbaty 1,— zł
 salonowi tancerze do dyspozycji.

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych posad niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać, ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce. Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbyt obciąża nasz dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że

na wnioski o posadę,
 o ile nie zostaną uwzględnione,
odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.
 Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
 Oredownika Wielkopolskiego
 Wielkopolskiej Ilustracji
 i Samochód

Hurtownia towarów krótkich

w b. dzielnicy pruskiej, istniejąca lat 12, z obrotem rocznym do zł 1 000 000,—, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa,

natychmiast na sprzedaż.

8-pokojowe mieszkanie przy składzie. Kapitał potrzebny do objęcia około zł 100 000,—, wzgl. zamiana na nieruchomości w większym mieście. Tylko poważni reflektanci zechcą złożyć oferty pod: „B. B. 1000“ do Biura Ogłoszeń „PAR“ Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 11 007-63,231

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo.
 i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
 Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Poszukuję na czas od 1 czerwca 1930
 do 15 lipca 1930 ewtl. później
zastępcy
 w adwokaturze i notariacie.
 Zgłoszenia pod zw 23105 do Kurjera Pozn.

Książkowa-biuralistka

samodzielna, znająca język polsko-niem. w słowie i piśmie oraz pisanie na maszynie, która możliwie już w handlu zbożem pracowała (lecz nie warunek), **znajdzie zaraz stałą posadę.** Wyczerpujące zgłoszenia, referencje, odpisy świadectw i wymagane wynagrodzenie nadesłać należy do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 23 113

Kierownik drukarni

mistrz drukarski, z prawem wyuczania uczni, pewny kalkulator, energiczny i ustosunkowany akwizytor, **potrzebny zaraz** na stanowisko samodzielnego kierownika średniej drukarni w Poznaniu na b. korzystnych warunkach. Zgłoszenia z odpisami świadectw i referencyj do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 102

„H. Cegielski Spółka Akcyjna“ w Poznaniu

podaje do wiadomości, że od dnia niniejszego ogłoszenia rozpoczyna wymianę obligacji 1000-markowych 5% pożyczki hipotecznej z roku 1913 na obligacje złotowe 8% pożyczki konwersyjnej, stosownie do warunków pożyczki, t. j. za każdą obligację 1000-markową wydaje się nową obligację złotową, opiewającą na 480 złotych.

Zarazem podaje się powtórnie do wiadomości wykaz numerów obligacji wylosowanych dnia 11. 2. 1929 r. i dnia 15. 11. 1929 r., podlegających wykupieniu a dotychczas do wykupu nie zgłoszonych:

Wylosowane dnia 11. 2. 1929 r.: nr. nr. 61, 62, 63, 64, 72, 73, 77, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 121, 612, 511, 818, 820, 821, 822, 923, 824.

Wylosowane dnia 15. 11. 1929 r.: nr. nr. 66, 68, 80, 83, 159, 170, 171, 172, 176, 178, 180, 775, 793, 865, 906.

Wymianę obligacji markowych na złotowe jakoteż wykup wylosowanych obligacji, uskuteczni Centrala Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

Niepodjęte odsetki za ubiegłe lata wypłaca również Bank Związku Spółek Zarobkowych oraz kasa Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu, przy ul. Górna Wilda 136/180.

H. Cegielski, Spółka Akcyjna
Zarząd:

nw 10 004 Dr. Adam Kręglewski, Wacław Fachinetti.

WYDZIERŻAWIMY
 zaraz lokal, położony w gmachu przy ul. Marsz. Focha nr. 94/100. — Bliższych informacji udzieli Wydział XII/a Magistratu przy Wolnicy nr. 2, parter, lewo. nw 10 489
 4. N. 2/30. Magistrat XII/a.

UCHWAŁA
 W sprawie dotyczącej odroczenia wypłat kupca Bronisława Duchnickiego, zamieszkałego w Międzychodzie, wyznacza się termin do rozpoznania wniosku dłużnika o odroczenie wypłat na dzień
2 maja 1930 r., o godz. 10 przed poł.
 Na rozprawę mają przybyć wierzytiele celem udzielenia wyjaśnienia. nw 10 006
 Międzychód, dnia 17 kwietnia 1930 r.
Sąd Grodzki.

UCHWAŁA
 Wskutek doniesienia zarządcy masy upadłościowej dłużnika upadłego Feliksa Wiśniewskiego w Strzelnie, o wyzerpaniu masy i dokonaniu rozdziału znosi się postępowanie upadłościowe względem dłużnika upadłego. nw 10 005
 Strzelno, dnia 18 kwietnia 1930 r.
Sąd Powiatowy.

LICYTACJA PRZYMUSOWA
 W piątek, dnia 25 kwietnia r. b., o godz. 11, odbędzie się przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu), sprzedaż za natychmiastową zapłatą: nw 10 493/4
4 maszyn do pisania, maszyny szewskiej, kanapy, rozrusznika do motoru, 7 płyt marmurowych, 3 biurka, 3 stołów, wiertarki, 2 platformy, powózki, garderoby męskiej, obuwia damskiego i większej ilości koszul wierzchnich, kilku stołów, krzeseł i bufetu restauracyjnego.
 Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
 Poznań, dnia 23 kwietnia 1930.
Magistrat XIII/4.

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ
 W czwartek, dnia 24 kwietnia 1930 r., o godz. 10 przed poł., przy ul. Patr. Jackowskiego 5/7, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: nw 10 454
większą ilość surowca do wyrabiania elementów, drut miedziany, blachę cynkową, elektrody węglowe, galit w prętach, kontakty mosiężne i kapki, większą ilość pochwów, szkło do mokrych elementów, większą ilość baterii rozmaitego gatunku, elementy suche, cynki do ognii mokrych, większą ilość kartonów do baterii anodowych i wiele innych rozmaitych przyborów do fabrykacji baterii i elementów.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
 Telefon 75-24.

SPROSTOWANIE
 Przetarg przymusowy ogłoszony na piątek, dnia 25 kwietnia 1930, o godz. 16 — przy ul. Grochowe Łąki 6 — **ma opiewać przy ul. Małe Garbary 9** — na placu spedytora Zygmunta Stachowskiego i sprzedane zostaną: nw 10 514
247 krzeseł ogrodowych, 35 krzeseł wiejskich, 14 stołów kuchennych, 30 stołów ogrodowych, 64 stoły restauracyjne mniejsze, 16 stołów okrągłych, koszyki do roznoszenia ciastek, tablety drewniane, różne kociołki, kłocze żelazne i inne rzeczy.
 Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.
Krawczyk, kom. sądowy, Dąbrowki 14.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Nieruchomość w Kościanie

ul. Śmigilewska 23, składająca się z murowanego domu piętrowego i przesił 3 mórg roli przy szosie śmigilewskiej, nadających się pod budowę, będzie dnia 28 kwietnia o godz. 10-tej przed południem w Sądzie Grodzkim w Kościanie pokój nr. 17, przymusowo sprzedana. nw 10492

Gospodarstwo

80-morgowe, prima zabudowania blisko Leszna, przy wpłacie 25 tysięcy do 30 tys. zł. do oddania. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 46 188

Skład

przy ruchliwej ulicy sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 46 183

Bacznosc!

PP. Kapitałistej i Fabrykancji! Mam do sprzedania wynalazek dotychczas nieistniejący. Bardzo mały wkład, duże dochody. Patent zapewniony. Nabywcami takowego będą przedsiębiorstwa, banki, urzędy i wszystkie lepsze domy. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 181

Rower

trójkołowy dla pp. piekarzy, cukierników tania sprzedam. Adres wskazuje Kurjer zdw 46 314

Sprzedam

wełaz krawieckie kute, maszyny do szycia, dwa palta, noszone ubranie jasne i kurtkę łowiecką. Rataczaka 33 II. piętro. lewo. zdw 45 871

Sprzedamy

tania z powodu braku miejsca, używane samochody osobowe. Fiat kryty (mały), Peugeot karretka, 2 Peugeot otwarte Ford otwarty (starszy) na dogodnych warunkach. Zgłoszenia „Praga“ Automobile. Plac Wolności 11. Pw 10 998-11

Nieruchomość

moja położona przy mieście Wągrowcu, dom mieszkalny, 4 pokoje kuchnia, chlew, stodoła, 10 mórg roli żytniej sprzedam zaraz za 13 000 zł. Wpłata podług umowy. Sepolowicz, Wągrowiec, Nad Jeziorem 4. nw 10 481

35—45 mórg

prywatne, ziemi buraczanej, z maszynami budynkami, blisko miasta, poszukuje w cenie do 35 tys. przy wpłacie 20 000. Spieszne zgłoszenia z dokładnym opisem przesiać Otreba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 46 071/2

Stara Wieś

Piękne parcele leśne są zaraz do nabycia pomiędzy Otwockiem a Celestynowem. Komunikacja dogodna. Stacja kolei na miejscu w lesie. Starodrzew do 100 lat. Działki wszystkie zalesione od 750 m. kw. do 3 000 m. kw. — Sprzedaż na raty. Zgłoszenia i informacje: Główny Zarząd Ordynacji Zamojskiej. Dział parcelacji: Warszawa, Zabia 4, tel. 2-89. Na żądanie szczegółowe prospektu. nw 9 831

Serwisy

obładowe na wyprawy wyprzedają po znacznie niższej cenie. Serwisy kawowe 7,95, serwisy obładowe 29,00. Najwięcej wybor w Poznaniu „Serwis“ W. Zietek, Poznań, ul. 27 Grudnia 2. Pw 11 013-17,39

Mam

do sprzedania prasę do drewna, tarcze rozmaitej wielkości, ślimaki 2 wentylatory do młynów, 1 kranjankę do buraków, ziemniaków i t. p. 2 strugarki do ziemniaków i marchwi, 2 magnety marki Deutscha, kolejkę poła 500 mm. i 2 łamaczki do kuku. Krotoszyn, skrzynka pocztowa 7. dw 4823

Dom

maszynowy, kryty dachówka, 4 pokoje, kuchnia, chlew, stodoła, 5 mórg ziemi, sad 50 drzew, 7 000 okolic, las, woda. Cena 7 000. Wpłaty 3 000 złotych. — sprzedaż Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 46 140

Przedsiębiorstwo handlowe

świetnie prosper. wraz z nieruchomością sprzedam lub zamienię na mały folwarczek. Wartość obiektu ca. 150 tys. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 45 778

Zakład

frzyjski na 5 obsłuz z mieszkaniem za 5 000 sprzedam. Bydgoszcz, Hetmańska 19. zdw 46 169

Skład

towarów krótkich przy ruchliwej ulicy Języc zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 46 103

Skład

urządzenie, piwnica, tania sprzedam. Długa 5, III. pr. 11-2, 4-6. zdw 46 311

Sypialnia

jasna, jesionowa zł 800, obrazy, oryginalne, lampy — okazynie. Siemiradzkiego 11, I. pr. prawo. zdw 46 312

Skład

śródmieście, ruchliwa ulica, nadająca na wszelką branżę sprzedam. Adres Kurjer zdw 46 245

Rower

sprzedam. Żydowska 26, III. pr. prawo. zdw 46 260

Gościniec

skład kolonialny, 2 morgi ogrodu, duża wieś blisko Poznania, objęcie 2 500 złotych. Centrala, Sw. Marcin 78. zdw 46 197

Szkła

do cukrów, klosze do sera, korzystnie! Szydłowski, Wroniecka 4. rw 9642

Zakład dentystyczny

sprzedam lub przyjmę współnika. Egzystencja pewna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 770

Stara Wieś

Piękne parcele leśne są zaraz do nabycia pomiędzy Otwockiem a Celestynowem. Komunikacja dogodna. Stacja kolei na miejscu w lesie. Starodrzew do 100 lat. Działki wszystkie zalesione od 750 m² do 3 000 m². Sprzedaż na raty. Zgłoszenia i informacje: Główny Zarząd Ordynacji Zamojskiej. Dział parcelacji: Warszawa, Zabia 4, tel. 2-89. Na żądanie szczegółowe prospektu. nw 9 831

Frakowe

ubranie, jaskółka, tania na wyższego. Gnoiński, pl. Św. Krzyżski nr. 1, III. zw 9637

Hotel - restauracja

dom piętrowy, wtem rzeźnictwo i skład frzyjski, duży spichrz zbożowy w ruchliwym mieście — sprzedam. Oferty do ekspedycji Kurjera zdw 45 605

Wóz

dobry, nośny ca. 30 ctr. na 6 resorach, nadaje się dla piekarza, ogrodnika, rzeźnika. Szajek, ul. Żydowska 23. zdw 46 318

Sportowy

wózek Brenabur na sprzedaż. — Półwiejska 34, podwórze, lewo. II. prawo. zdw 46 217

Brylant

przepiękny bez skazy spiesznie sprzedam. Kurjer zdw 46 216

Dom

Poznaniu, skład, mieszkanie wolne, 35 000, wpłaty 15 000, sprzedaż Malecki, Poznań, Rybaki 20-a zdw 46 226

Walizy, parasole, teki

W. Cysz, Poznań, ul. Szkolna 11 Własna pracownia. Pw 10 813-17,28

Po najniższych cenach gramofony

sprzedaje F. Baloń, Woźna 12. zdw 45 361

Skład

przy ulicy Wrocławskiej z towarem lub bez sprzedam za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 45 394

Kanarki

samičkę, cztery młode, klatkę sprzedam. Wierzbice 17, III. lewo. zdw 46 008

6 osobowy

samochód lanoleit „Chenard Walcker“ mało używany i motocykl „Puch“ do sprzedania Krotoszyn skrzynka pocztowa 7. dw 4822

Morge

gruntu pod budowlę z małym zagaleniem przy szosie Swarzędzkiej sprzedam. Oferty Kurjer zdw 46 003

Skład

galanterii w śródmieściu Gniezna sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Rymarski, Gniezno. Far-na 8. nw 10 498

Skład

z piwnicą i urządzeniem, 2 pokoje, kuchnia w śródmieściu Gniezna sprzedam za 2 200 zł. wolne zaraz. Zgłoszenia agencja Kuriera Poznańskiego, Gniezno 159. nw 10 495

Rzeźnictwo

w najlepszym punkcie Gniezna, narożnikowe, z powodu choroby do oddania, potrzeba 7 000 zł. Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4. nw 10 496

Skład

komisowy, dobrze zaprowadzony, bezkonkurencyjny, z towarem i mieszkaniem zaraz sprzedam. Leski, Gniezno, Tumaska 6. nw 10 497

Wagon

cebuli na sprzedaż. Gniezno, Klerka, Zaleski. nw 10 500

Sprzedam

dobrze prosperujące rzeźnictwo z urządzeniem elektrycznym w powiatowym mieście, gimnazjum na miejscu. Zgłoszenia proszę do agencji Kurjera Poznańskiego, Międzychód. nw 10 505

Motocykle

angielskie „Raleigh“ „Calthorpe“ dla znawców na dogodnych warunkach spłaty Firma Ursus, Poznań, Górna Wilda 30. nw 10 504

Gospodarstwo

prywatne 46 mórg korzystnie sprzedam. Gronówko 11, powiat Leszno. nw 10 510

Dobra egzystencja! Skład towarów kolonialnych

i wyrobów tytoniowych w Poznaniu, przy głównej i bardzo ożywionej ulicy od dawna dobrze zaprowadzony z kompletnym urządzeniem, z towarem lub bez towaru z przyległym małym polem oraz piwnicą korzystnie do nabycia Lokal w dobrej okolicy handlowej, nadaje się na każdą inną branżę. Kubacki, ul. Kł. Półwiejska 15. zdw 46 005

Zareczynowe

pierścionki, słubne obrączki, zegareczki ręczne, ceny 16 do 100 zł. Dla napraw własną pracownię polecam Chwiłkowski, Św. Marcin 40. zdw 46 244

Urządzenie

do fabrykacji wody sodowej i rozlewni piw na sprzedaż. Oferty do Kurjera zdw 46 241

Pianino

czarne krzyżowe nowe sprzedam. Aleje Marcinkowskiego 28. podwórze kino Casino, II. wejście prawo, Jarmuszkiewicz. zdw 46 306

Dom

dwa składy, 8 ubikacji, 9 mórg roli w miasteczku w rynku zaraz na sprzedaż wprost od gospodarza. Cena podług umowy. Oferty Kurjer nw 10 511

Pończochy

piękne, dobre, tanie — A. Szymański, Poznań sw. Marcin 1 specjalny skład pończoch. Pw 10 394/5-14.186

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klienci zamieszkujący odstawiamy własnym samochodem. Pw 9757

Skład

bielizny i towarów krótkich z mieszkaniem w pełnym biegu z kompletnym urządzeniem, przy najruchliwszej ulicy Poznania — sprzedam z powodu wyjazdu. Okazja dla każdego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 021

Gramofon wysoki okazynie tania

Półwiejska 31 I. lewo. zdw 46 233

Skład

przy Starym Rynku nadający się na każdą branżę oddam korzystnie. Oferty Kurjer — zdw 45 991

Radio

3 lampowe, głośnik sprzedam tania. Wielkie Garbary 29. Szymański, zdw 45 979

Sprzedamy
większą ilość gazet. Zgłoszenia
Kurjer zdw 45 767/68

Wózek
dziesięć sprzedam. Wodna 10, II
zdw 46 001

Posiadłość
z piekarnią od 70 lat w jednym
rękach zaraz sprzedam. Oferty
Kurjer zdw 45 972

Sprzedam korzystnie
radio, skrzypce 3/4 oraz maszynę
do palenia kawy. Kilińskiego 6,
I. prawo. zdw 45 971

Limuzynę
„Studebaker” mało używana ta-
nio sprzedam. Pocztowa 29
zdw 45 967

Skład
z urządzeniem tanio sprzedam.
Oferty Kurjer zdw 45 942

Gramofony na raty
St. Jarosz, ul. 27 Grudnia 3,
zdw 45 855

Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Dolna
Wilda 60, skład. zdw 46 012

Pianino
sagraniczne krzyżowe. Wodna 10
podwórze, prawo, III. zdw 46 068

Powózka
połowczyk w dobrym stanie ko-
rzystnie na sprzedaż. Adamski,
Piaszkowa 67. zdw 46 044

Meble — antyki
w brzozie w mahoniu korzystnie
na sprzedaż. Magazyn Mebli, ul.
Strzelecka 30, przez podwórze.
zdw 46 041

Sypialnia
mało używana, jasno debowa, to-
aletka, lustra kryształowe bardzo
korzystnie na sprzedaż. Magazyn
Mebli, ul. Strzelecka 30, przez
podwórze. zdw 46 040

Z powodu
wyjazdu sprzedam konia z wo-
zem i umeblowane mieszkanie za
1.300 zł. blisko Poznania. Zgło-
szenia „Okazja”. Dworzec Główny.
zdw 46 056

Skrzydło
sagraniczne krzyżowe, koncerto-
we okazynie. św. Marcin 43, —
skład fortepianów. zdw 46 050

Mak
biało — niebieski sprzedam. Cena
55 gr kilogram. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 46 085

Tanio
stół, parawan, umywalka i krze-
sła sprzedam. Adres Kurjer
zdw 46 084

Na sprzedaż
świeża pierzyna, 2 poduszki i spo-
dek, ul. Jeżycka 2, II. Krause,
zdw 46 078

Wózki
dziecięce, sprząty kuchenne, 16-
ka metalowa, meble ogrodowe
wyprowadza dla braku miejsca
niżej cen fabrycznych. Na pacy-
za bonem „Kredyt” lub „Szat-
niówka”. „Serwis”. W. Ziętek,
Poznań, ul. 27 Grudnia 2,
Pw 11 014-17,40

Fryzjerski
zakład z powodu choroby kor-
zystnie sprzedam. Oferty Kurjer
zdw 46 275

Skład
św. Marcin wskaże Informator.
Ratajczaka 15. zdw 46 286

Parcele
przy kościele lazarskim i drodze
Urbanowskiej po 6 zł kw. m. —
sprzedam Maciejewski, Dąbrow-
skiego 88. zdw 46 283

Dębowa
jadalnie, bogato rzeźbiona spre-
dam okazynie. św. Wojciech
80, III. piętro, prawo. zdw 46 290

Porcelana
hotelowa i ogrodowa z firmą lub
monogramem, kufle do piwa,
szklanki do wody, szklanki do
piwa, noże i widelce poleca po
cenach hurtowych „Serwis”. W.
Ziętek, Poznań, ul. 27 Grudnia 2,
Pw 11 014-17,38

Pianino
sagranicznedobre, krzyżowe, tyl-
ko 1350 zł. Półwiejska 22, pa-
ter, prawo. zdw 46 117

Parcele
różnych dzielnicach Poznania
dogodnych warunkach sprze-
damy. Zgłoszenia: Hodowianki,
„Biuro Pracy”, Plac Wolności
nr. 9, III., dom ogrodowy.
zdw 46 105

Parcele
budowlane ca. 1.000 kw. metr. w
Swarzędzu sprzedaje na dogo-
dnych warunkach w najlepszym
położeniu. Zgłoszenia Müller, Ży-
dowska 27. telefon 1302.
zdw 45 828

Pianino
doskonale, nowe, za gotówkę ta-
nio. Marez, Focha 53, III., pra-
wo. zdw 46 150

Ślub-
ne prezenty. — Nagrody towa-
rzystw — Różne fanty — bardzo
korzystnie kupuje się w Hurtow-
ni Porcelany, Wroniecka 24, w
podwórzu. zdw 46 155

Klubowy
garnitur, bufet, szafa, inne me-
ble spiesznie sprzedam z powodu
wyjazdu. Matejki 7, I. prawo.
zdw 46 160

Motor
elektr. 220 volt, prad stały, sprze-
da „Delta”, Dąbrowskiego 83/85,
jw 3752

Repozytorjum
(kolonjalne) tanio sprzedam. Mo-
stowa 34, parter, prawo.
zdw 46 180

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro itd. kupuje F. Tar-
kowska, Poznań, Plac Wolności
11. Pw 9656-10,111

Dom
dla 2-3 rodzin z ogrodem spiesz-
nie kupię na terytoryum Pozna-
nia. Oferty Kurjer zdw 45 392

Maszynę
do lodów kupię. Fr. Gawroński,
Łakowa 13. zdw 45 550

Kupię
winę restauracyjną, dużą lodow-
nię, biurko amerykańskie, aparat
do piwa z 4 kurkami, Knator-
wicz, Toruń, Szeroka 18, telefon 5
zdw 45 647

Majątku
poszukuje celem kupna od 600 do
1200 morg. wymagane ziemia, za-
budowania dobre, inwentarze
kompletne, dom mieszkalny od 10
pokoi, przy wpłacie od 60-100
tysięcy. Łaskawe zgłoszenia pp.
właścicieli z dokładnym opisem z
całym zaufaniem do Kurjera
zdw 45 928. Zgłoszenia wszelkich
pośredników stanowczo wykluc-
czam.

Kupię
fuzję bezkurkowa, cal. 16. Oferty
Kurjer zdw 45 925

Samochód
kryty w dobrym stanie kupię.
Spieszne oferty pod zdw 45 834

Willę
lub domek na dwie rodziny z o-
grodem kupię w Poznaniu. —
Oferty Kurjer zdw 45 392

Tokarnię
na drzewo dobrze utrzymaną kupię.
Oferty Kurjer zdw 45 965

Kupię
kajak na dwie osoby składany
lub inny. Oferty Kurjer
zdw 46 028

Kupię
taksówkę z koncesją. Zgłoszenia
Kurjer zdw 46 043

Poszukuje
składu zaraz. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 46 091

Kamienicę
w rynku, większym miasteczku.
wpłacie 30 000 zł kupię. Oferty
Kurjer zdw 46 083/9

Zgrubiarke
(Stauchmaschine) używana, do-
brym stanie kupię. Oferty cena
przyjmuje Kortylewski, Rawicz,
Lipowa 298. zdw 46 177

Dywany
orientalne, male, kupimy. Ofer-
ty z podaniem najniższej ceny
do Kurjera zdw 46 186

Kupię
koncesję drożki soamochodowej
Zgłoszenia, Masłankowski, Ry-
nek Łazarski 19, III. zdw 46 101

Kupię
rower chłopięcy (dwukółowy).
Oferty do Kurjera pod
zdw 46 308

Kupię
stare siewniki 1 1/2 lub 1 3/4 metr.
Fimmel, Nowy Tomysł (Wlkp.).
zdw 46 174

Do budowl
kupię za gotówkę ca. 120 000 ce-
gły, żwir, piasek, dźwigary, ce-
ment. Oferty do Kurjera
zdw 45 215

Kupię
dom lub wille w Poznaniu wprost
od właściciela za wpłatą 40 000.
Zgłoszenia Kurjer zdw 46 315

6 KAMIENICE

Kamienica
przy przynajmniej ulicy Pozna-
nia, skład 4 pokoje wolne, dochód
roczny 14,900 zł, cena 105 000 zł,
wpłaty 60 000 wskaże „Krakus”,
Pocztowa 30. zdw 45 837

Kamienica
komfortowa centrum Poznania,
dochód roczny 25 000 złotych cena
240 000, wpłaty 100 000 wskaże
„Krakus”, Pocztowa 30. zdw 45 836

Kupię
kamienicę wartości 100 000 zło-
tych wprost od właściciela. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 46 011

7 PIENIADZ

2 000 — 3 000 zł
wypożyczyć pod zastaw i procent
Oferty Kurjer zdw 45 973

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
frontowe, pokój i kuchnię z me-
blami sprzedam zaraz, ulica Mar-
szalka Focha. Wskaże Kurjer
zdw 45 577

Mieszkania
2, 3, 4, 6 pokojowe korzystnie od-
dam. Czarnecki, Ratajczaka 13.
zdw 45 896

Mieszkanie
eleganckie 5 pokojowe, łazienka,
elektryka itd. blisko Starego
Rynku, czynsz 3 lata zgóry 30 000
zł zaraz do objęcia. Kniat. Wod-
na 10. zdw 46 002

Mieszkanie
pokojowe z kuchnią wprost od
gospodarza. Marsz. Focha 225,
Stanisławski zdw 45 983

Pokój
kuchnia wprost od właściciela do
wynajęcia. Czynsz zgóry. Oferty
Kurjer zdw 45 963

Mieszkanie
trypokojowe z wszelkimi wygo-
dami do wynajęcia przy ul. Spo-
kojnej 18. Zgłoszenia Górna Wil-
da 75. Hoffmann. zdw 45 962

Mieszkanie
6 pokojowe z śpiączem do wy-
najęcia lub bez od 1. 5. Trze-
meszno, Rynek 4. zdw 45 954

3 pokoje
słoneczne z balkonem bez kuchni
przy tramwaju za dwuletnim
czynszem do wydzierżawienia.
Oferty z referencjami Kurjer
zdw 45 946

Ubikacje
frontowe, centrum, na wszelką
branżę 500 złotych. Wskaże „Frag-
ut”. Półwiejska 31, I. zdw 46 136

Pięciopokojowe
mieszkanie Aleje Marcinkow-
skiego wskaże Informator, Ra-
tajczaka 15. zdw 46 285

Pokój
próżny lub z meblami od gospo-
dara zaraz do wynajęcia. Adres
Kurjer zdw 46 152

Mieszkania
6-7 pokojowe, komfort, pobliżu
parku Wilsona, — tanio wskaże
Osadopol, Rzeczypospolitej 9.
zdw 46 179

Mieszkania — biura
Szczęciopokojowe biurowe, parteo-
re, centrum, centralne, elek-
tryczność, telefon, właściciela,
mieszczna dzierżawa. Trzy
pokojowe, komfortowe, willi dro-
żę Warszawskiej roczna dzier-
żawa. Pięciopokojowe, komfor-
towe, centrum. Osmiopokojowe,
okolica Matejki. Zgłoszenia
Hodowianki, „Biuro Pracy”,
Plac Wolności 9, dom ogrodowy,
III. piętro. zdw 46 106

Mieszkania
różnych wielkości poleca Misio-
ny, św. Marcin 15, I. zdw 46 252

Większy lokal
przy Starym Rynku, na wyso-
kim parterze na cele przemysło-
wo-handlowe do wynajęcia.
Zgłoszenia Kurjer Poznański, fi-
lia Stary Rynek rw 9648

Puszczycówko
pokój, kuchnia, na czas letni za-
raz do wynajęcia. — Zgłoszenia
Kurjer rw 9649

4
pokoje, kuchnia, z meblami, na
Wildzie, 2 500, zaraz. „Centrum”
Zdzisławski 5. zdw 9651

Mieszkanie
Puszczycówku 6 pokoi, kuchnia,
łazienka, 3 balkony oraz 3 po-
koje kuchnia zaraz do wynajęcia.
Zgłoszenia Kurjer z podaniem ce-
ny zdw 46 300

Dom
2 pokoje kuchnia, kilka móg
ziemi etc. 10 minut jazdy koleją
od Poznania wydzierżawie. Oferty
Kurjer zdw 46 295

Mieszkanie
3 pokojowe, kuchnia, centrum
3 200, wskaże Szczepański, Kan-
taka 5, I. zdw 46 292

Mieszkania
2 i 3 pokojowe, nowy dom. Ul.
Grodziska 22. zdw 46 110

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3-4 pokojowego wygodami nie
wyżej drugiego piętra poszukuje
zaraz ewentualnie pożyczka. —
Oferty Kurjer zdw 46 097

Starsza osoba
szuka od 1 lipca wprost od gospo-
dara 3 pokojowego słonecznego
mieszkania z przynależnościami
najchętniej w śródmieściu. Jeży-
cka, Łazarska, nie wyżej II. piętra.
Czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer
zdw 45 549

3 pokojowego
mieszkania poszukuje od 1 maja
wprost od gospodarza. Zapłacie
dzierżawy za 1-2 lata naprzód.
Spieszne zgłoszenia pod
zdw 45 819

Poszukuje
zaraz 4 próżnych komfortowych
większych pokoi nie wyżej II.
piętra w śródmieściu. Dzierżawę
placę zgóry Pośrednicy wykluc-
czeni. Spieszne zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 45 517

Mieszkania
pokojowego z kuchnią poszukuje.
Czynsz place zgóry. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer
zdw 45 992

1 pokój z kuchnią
poszukuje zaraz poważna insty-
tucja jako mieszkania dla inka-
senta. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 46 062

Mieszkania
5 do 6 pokojowego przy przyn-
cypalnej ulicy poszukuje zaraz lub
1 lipca. Zapłacie czynsz dwa lata
zgóry. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 46 075

Szukam mieszkania
pokój z kuchnią wprost od gos-
podarza, czynsz rok zgóry. Oferty
Kurjer jw 3751

Poszukuje
od 1. V. 1930, jedno lub dwa-
pokojowego mieszkania. Placę
dzierżawy zgóry. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer zdw 46 225

Przemysłowiec
poszukuje mieszkania 2-3 poko-
jowego, cena obojętna. Oferty
Kurjer zdw 46 291

10 ZAMIAŁA MIESZKANIA

Ładny
duży pokój z kuchnią na I. ptr.
w Dębce zamienie ewentl. na po-
kój w mieście. Oferty Kurjer
zdw 45 952

Pokój
z kuchnią z wszelkimi wygo-
dami, zamienie na jeden pokój z o-
sobą, która kupi odemnie sypialkę
Adres wskaże Kurjer zdw 46 061

Zamienie
7-pokojowe mieszkanie przy ul.
Wyspiańskiego na 4-pokojowe.
Oferty Kurjer Poznański pod
dw 4863

Mieszkanie
3 pokojowe z komfortem przy ul.
Marsz. Focha zamienie na takie
lub większe w Poznaniu, dzielnica
obojętna. Łaskawe zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
zdw 46 104

11 POKOJ. UMEBL.

Duży
słoneczny, frontowy pokój, dobrze
umeblowany od 1 maja do wy-
najęcia. Dąbrowskiego 49 b, II.
prawo. jw 3740

Pokój
dla 1-2 panów z elektrycznością
od 1. 5. Maleckiego 17, II. prawo
zdw 45 536

Pokój
czysty przy dworcu do wynajęcia.
M. Focha 15-a, I. p. lewo.
zdw 45 756

Pokój
frontowy, światło elektr., wynaj-
me panu. św. Wojciech 5, II.
prawo. zdw 45 764

Frontowy
dwóch spokojnych panów. Mosto-
wa 5, IV. lewo. zdw 46 010

Panią
najchętniej urzędniczkę na pokój
św. Marcin 16/17, Malinowska,
wejście B. zdw 46 009

Wejściem
z schodów pokój, telefon, solid-
nemu, inteligentnemu panu. —
Adres Kurjer zdw 45 890

Dla
inteligentnej osoby pokój balko-
nowy słoneczny od 1 maja. cena
60 zł. Mostowa 32, I. ptr. prawo.
Obejrzać od 6 wiecz. Własna po-
ściel pożądana. zdw 45 792

Apartament
dwa frontowe pokoje słoneczne,
sypialnia, gabinet, posadzka, elek-
tryczność, łazienka, wygodny,
komfort, dwa balkony, także po-
ściel osobny. Jackowskiego 31, I.
Hilczyński. zdw 45 894

Czysty
pokój dwóm, trzem panom, pa-
niom, małżeństwu wynajme.
Dąbrowskiego 82, II. prawo.
zdw 45 990

Pokój
słoneczny dla pana. Adres Kurjer
zdw 45 936

Pokój
umeblowany, dwuosobowy wynaj-
me. Śniadeckich 17, III., le-
wo. zdw 46 104

Pokój
wynajme. Długa 4, podwórze,
prawo, I. zdw 46 191

Panom
utrzymaniem, bez. Wiza, Wro-
clawska 13. zdw 46 194

Pokój
balconowy, światło elektryczne,
łazienka w nowym domu ewentl.
dla małżeństwa. Śniadeckich 32 a
III. prawo. wejście z Parkowej.
zdw 45 969

Dla
małżeństwa bezdzietnego jest
próżny słoneczny pokój do wynaj-
ęcia z wszelkimi wygodami od
1 maja. Obejrzać można od 4-5
godz. Willa Ekas, Dębica, ul. św.
Szczepana. zdw 45 956

Pokój
wspólny dla 2 pań w Górczynie
wynajme zaraz lub od 1. 5. Adres
Kurjer zdw 45 948

Niekrepujący
pokój umeblowany dla 1-2 pań
lub panów do wynajęcia. Chwa-
liszewo 73, I. prawo, front.
zdw 45 947

Pokój
wynajme panienkom ul. Wro-
clawska 19, I. lewo. zdw 45 933

Pokój
umeblowanego 1 lub 2 panom
wynajme. Kraszewskiego 4, II.
prawo. zdw 45 933

Pokój
elegancki wynajme. Kreta 7, II.
ptr. lewo. zdw 46 063

Pokój
umeblowany, bez pościeli, dwóm
osobom wynajme. Malinowska,
Sew. Mielżyńskiego 1, III.
zdw 46 065

Pokój
Szamarzewskiego 38, I. lewo.
jw 3750

Pokój
wolny. Czesława 16 a, II., lewo.
zdw 46 019

Dwuosobowy
pokój używany z kuchnią wolny
Trzebiatowski, Matejki 59.
zdw 46 027

Pokój
umeblowany z utrzymaniem lub
bez utrzymania z klatki schodo-
wej, II. ptr. lewo. Kanakowa 18.
zdw 46 025

Pokój
i pokój z elektrycznym światłem
Oglądać można od 5 do 6. Spo-
kojna 19, I. prawo. zdw 46 030

Pokój
wynajme. Matejki 65, ogród, II.
lewo. zdw 45 039

Pokój
umeblowany ewentl. z utrzyma-
niem wynajme. Poplińskiego 12 a,
II. prawo. zdw 46 036

Pokój
umeblowany wynajme. Szwarzar-
ska 19, wysoki parter, prawo.
zdw 46 058

Wspólny
pokój utrzymaniem spokojnemu
panu. Kanakowa 4, II. zdw 46 053

Pokój
dobrze umeblowany, elektrycz-
ność, łazienka wynajme. Aleje
Marcinkowskiego 17, I. prawo.
zdw 46 082

Pokój
dla 2 panów do wynajęcia. ulica
Jeżycka 2, II. Krause.
zdw 46 077

Pokój
1-2 panom od 1. 5. wynajme. po-
ściel pożądana. Rom. Szymań-
skiego 9, front, II. piętro, lewo.
zdw 46 094

Agenci i organizatorzy losowi

jakoteż ci, którzy nimi zostać pragną, otrzymają przy sprzedaży obligacji premijowych (losowych) najwyższą prowizję i najlepsze warunki już przy pierwszej racie. Ze względu na nowe grupy losowe — duży zbyt zapewniamy — Zdobnym dajemy wolny bilet kolejowy i wysokie pensje. Wszystkich pouczamy. Oferty: Ludowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Plac Akademicki 4. Pw 10810-72.64

Służąca
skromna i uczciwa szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer zdw 46 202

Sierota
uczciwa, spokojna, dobrą świadectwami szuka posady od 1 maja. Oferty Kurjer zdw 45 996

Biuralistka
polsko-niemiecka w bardzo krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek posady. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 989

Szofer
początkujący, dobrze polecany szuka posady — chętnie na reklamówkę lub ciężarówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 815

Pokojuja
poszukuje miejsca na wyjazd lub do dworu. Oferty Kurjer zdw 45 978

Cukiernik
laborant, młodszy pomocnik poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 974

Krawcowa
działa na garderobę damską, dziecięcą poszukuje pracy w Poznaniu, wyjeździe chętnie na wieś. Oferty Kurjer zdw 45 970

Posługaczka
z praniem poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 45 960

Służąca
z dobrą świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer zdw 45 957

Panienska
z lepszemu domu, kochająca dzieci, umiejąca szyć i haftować poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 45 939

Kucharka
samodzielna, znajująca wykwalifikowaną kuchnię poszukuje posady od 1 maja. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 936

Dziewczyna
młoda, uczciwa ze wsi poszukuje posady do wszelkich prac domowych z całonocnym gotowaniem lub bez od 1. Oferty Kurjer zdw 45 932

Szofer
z dobrą poleceniami poszukuje posady, trzeźwy, sumienny od 1. lub później. Oferty Kurjer zdw 46 069

Bona
inteligentna z średnim wykształceniem, znajująca szyć i robótki, przyjmie posadę do dzieci, pomoc w nauce. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 066

Szofer
z praktyką warsztatową, punktualny, trzeźwy, z dobrą poleceniami, poszukuje posady. Okolica obojetna. Oferty Kurjer zdw 46 016

Sierota
z lepszemu rodziny, licząca lat 21 poszukuje posady do dzieci zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 46 015

Szofer
inkasent, wolny lub magazynier kawaler z kaucją 15 000 zł poszukuje posady w poważnym przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer zdw 46 020

Początkująca
maszynistka ze znajomością stenografii poszukuje posady. Pierwszy miesiąc bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 46 038

Biegła
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 46 037

DZISIAJ W KINIE

Apollo: W sidłach kłamstwa.
Aurora: „Najnowsze dzieje Tarzana”.
Casino: „Miłość bez grosza”.
Colosseum: „W szponach żółtych diabłów”.
Edison: W porównie zmysłów.
Harfa (dawn. Bajka): „Skrzydłata flota”.
Metropolis: „Dusze w niewoli”.
Odeon: „Dzwonnik z Notre Dame”.
Renaissance: „Prawo krwi”.
Słońce: „Baśń miłości”.
Wilsona: „Człowiek śmiechu”.

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 45 985

Pokojuja

poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 45 984

Szukam

posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 45 812

Pielęgniarka

poszukuje posady do niemowlęcia lub do starszych dzieci, najchętniej na wieś od 1. 5. Wals Jagielly 2. Zagrocka. zdw 45 907

Freblanka

z dobrą świadectwami i szczerą poszukuje posady. Oferty IRO, Bydgoszcz. nw 10 477

Krawcowa

wykonuje suknie, płaszcze, kostiumy, dziecięcą garderobę, przyjmuje pracę w domu, poza dom. Wtorkowska, Ratajczaka 9. zdw 45 115

Elew

syn gosp., 25 lat, szkoła rolnicza, dobre świadectwo, poszukuje posady w majątku. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 111

Biurowy

z kilkuletnią praktyką oraz szkołą handlową szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 122

Krawcowa

działa szuka pracy w lepszych domach i na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 45 359

Dziewczyna

szuka posady z gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny od 1. V. Oferty Kurjer zdw 45 350

Posługaczka

z świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 843

Ogrodnik

znający się na zakładaniu ogrodu przy willach, przyjmie posadę samodzielną lub pomocnika. Oferty Kurjer zdw 45 407

Osoba

z lepszemu towarzystwa, mająca stałą emeryturę z znajomością gospodarstwa domowego, szyć i robótek, obejmie zarząd domu, również opiekę nad dziećmi. — Oferty Kurjer zdw 45 487

Kasjera

posady poszukuje z dobrą referencją, kaucją 5 000 zł. Łaskawe zgłoszenia proszę Kurjer zdw 45 452

Osoba starsza

uczciwa, pilna w pracy, znająca roboty ręczne całonocnie szyć, cerować, bielizny, przyjmie posadę jako początkująca hafciarzka lub do szyć bielizny od 1. 3. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 523

Pracznia

uczciwa, czysta szuka prania lub posługi. Oferty Kurjer zdw 45 500

Pierwszorządna

garderobę, męską spiesznie i tanio wykonuje mistrz krawiecki, ulica Mostowa 17. I zdw 45 651

Szofer

mechanik, trzeźwy, sumienny, obowiązkowy, kilkuletnia praktyka, dobrą świadectwami, obeznany różnymi typami maszyn poszukuje posady prywatnie lub dorocznie. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 491

Młody

dobry rzadca, kawaler, gimnazjum, szuka posady radcy, w biurze, lub innej od czerwca, ma ją lub lipca. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 010

Książkowa

z kilkuletnią praktyką, z znajomością stenografii polsko-niem., pisanie na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 639

Drukarz

zecer z długoletnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia K. Sikorski, Środa, Garnarska 2. zdw 45 516

28 WOLNE MIEJSCA

Kobieta przychodnia

do wszelkich prac domowych potrzebna. Najchętniej zamieszkuje na Wildzie. Zgłoszenia przyjmie Kilińskiego 6, front, III. piętro, lewo od godz. 5-7. zdw 46 261

Dziewczyna

z dobrą świadectwami przyjmie. Adres wskaże Kurjer zdw 46 230

Panowie i Panie

będą przyjęci w charakterze akwizytorów za dobrem wynagrodzeniem. Zgłoszenia ul. Seweryna Mielżyńskiego 25 a. p. Szczepańska, godz. 12-15. zdw 46 016

Służąca

czysta, sumienna, z dobrą poleceniami, do wszystkich prac potrzebna. Turkiewiczowa, ul. Kwiatowa 7. rw 9646

Przyjmę

zraz osobę starszą bezwzględnie uczciwą i chętną do dwójga dzieci (5 i rok) i pomocy w domu w Wrześni. Zgłoszenia Poznań, Piekary 5, parter, lewo, 5-7 wieczór. zdw 46 228

Pomocnik

biurowy z pisanie na maszynie potrzebny od 1. 5. 1930 r. w Szczegółowe zgłoszenia z życiorysem do Kurjera pod zdw 46 024

Uczeń

potrzebny do drogerii przy wolnym stole i stacji. L. Weichman. Oborniki, Rynek 1. zdw 46 035

Pomocnik

do restauracji z kaucją do 1.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 032

Krawców - krawczyń

samodzielne sily na kostiumy, płaszcze, przyjmie Willman, Matejki 51. zdw 46 033

Kierowniczką

do składu komisowego potrzebna z kaucją i gwarancją. — Zgłoszenia „Okazja”. Dworzec Główny. zdw 46 055

Potrzebna

dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego. 27 Grudnia 10, w podwórzu II. lewo. zdw 46 049

Młodszy człowiek

z gotówką 1000 zł do inkasowania i do dorywczych prac biurowych potrzebny zaraz. Oferty Kurjer zdw 46 242

Dziewczyna

do posługi potrzebna. Zgłoszenia wieczorem 7-8.30 K. Strzyżyński Dąbrowskiego 3. I. zdw 46 246

KINO „ODEON“

wyświetla tylko dziś i jutro, w piątek poraz ostatni wielkie arcydzieło

„Dzwonnik z Notre Dame“

Spieszcie zobaczyć! Filmy wyświetlane w kinie „Odeon“ nie zawiodą nigdy. zw 28119

Fryzjerka

może się zgłosić. Cielewicz, Strumykowa 39. zdw 46 195

Dziewczyna

do posyłek uczciwie potrzebne zaraz. Marian Bak, skład futer, Aleje Marcinkowskiego 18. zdw 46 302

Panienska

pracowita, sumienna, z praktyką do dzieci potrzebna. Zgłoszenia Szymański, Hurtownia Papieru, godz. 5.30 wieczorem. zdw 46 293

Fryzjerka

wolontariuszką potrzebna. Matejki 7. zdw 46 272

Parkietowki

młode, przystojne do Winiarni w Poznaniu. Adres wskaże Kurjer zdw 46 278

Chłopcy

synowie uczciwych rodziców mogą się zgłosić. Polonia, Plac Wolności 9. zdw 46 234

Koszularka

maszyna, zdolna potrzebna Grochowski, Wierzbiciele 24 a. zdw 46 309

Pomocnik

krawiecki na duże sztuki może się zgłosić zaraz. Krotoszyński, Rynek 31. zdw 45 779

Kucharka

służąca do wszystkiego, dobrem gotowaniem, własną pościelą, potrzebna do samotnego pana pod Poznaniem. Zgłoszenia pułkownikowa Kalawska, Jackowskiego nr 25. zdw 45 844

Kucharka

i pokojowa potrzebna. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 45 905

Pomocnik damski

i fryzjerka, dzielni, potrzebni zaraz, pensja podług umowy. Krotoszyński, ulica Zdunowska 16. Wł. czyński. zdw 45 913

Aptekarskiego

elewa (ke) maturzystę lub pomocnika skromnych wymagań przyjmie Apteka pod Lwem, Bydgoszcz-Okole. zdw 45 630

Starsza

kobieta do dzieci z dobrem poleceniem potrzebna. Graniczna 4, II. lewo. Zgłoszenia od 3. zdw 46 048

Wspólnika

do autodorożki poszukuje z gotówką. Adres Kurjer zdw 46 080

Szofer

z kaucją zaraz potrzebny. Adres Kurjer zdw 46 079

Fryzjerka

w domu od zaraz potrzebna z miesięcznym wynagrodzeniem. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 46 074

Chłopiec

do posyłek 14-16 lat może się zgłosić. Pieczyński, Pocztowa 11 zdw 45 993

Aptekarza

egz. lub pomocnika dobrze poleconego z znajomością języka niemieckiego poszukuje od 1 maja lub później O podanie referencji i warunków uprasza Apteka, Wolszyna. zdw 45 014

Trykotarka

potrzebna. Jasińska Chwaliszewo 72. zdw 46 004

Kwestarze

kwestarki do kwesty ulicznej poszukiwani. Zgłoszenia: Zielona 3, parter, lewo. zdw 45 988

Dziewczyna

do dwójga dzieci. Adres Kurjer zdw 45 950

Służąca

dobrze polecona może się zgłosić Walterowa ul. Szamarzewskiego 20.22. zdw 45 975

Kuchmistrzini

pierwszorządna siła znająca kuchnię jasińska potrzebna do większego pensjonatu do zdrowotnego na miejscu czwartek, lipiec, sierpień. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 45 964

Służąca

z dobrem gotowaniem, skromna, z dobrą świadectwami bez prania potrzebna od 1 maja. Zgłoszenia Dr. Arendowa Staszica 11/13 II. zdw 45 961

Służąca

do wszystkiego, uczciwa, czysta, grzeczna z dobrem gotowaniem, tylko z najlepszymi świadectwami potrzebna od 1 maja. Zgłoszenia 12-3 i 6-8 wieczorem. — Marszałka Focha 94, parter, lewo zdw 45 955

Żelazniak

rutynowany podróżujący dla sprzedaży narzędzi patentowych dla włóciar, ziemian, przemysłu potrzebny za pensją i prowizją. Uprasza się dokładny życiorys, odpis świadectw, referencje pod zdw 45 953 do Kurjera Poznańskiego.

Kucharka

gosposia z dobrą świadectwami potrzebna od 1. 5. Półwiejska 37, firma Wereszczako. zdw 45 951

Potrzebny

inwalida z pełną koncesją alkoholową za miesięcznym dobrem wynagrodzeniem na prowincję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 995

Agenci i organizatorzy losowi

jakoteż ci, którzy nimi zostać pragną, otrzymają przy sprzedaży obligacji premijowych (losowych) najwyższą prowizję i najlepsze warunki już przy pierwszej racie. Ze względu na nowe grupy losowe — duży zbyt zapewniamy — Zdobnym dajemy wolny bilet kolejowy i wysokie pensje. Wszystkich pouczamy. Oferty: Polski Bank Spółdzielczy, Lwów, ul. Zyblikiewicza 37. Pw 10811-72.63

Pomocnik

fryzjerski dzienny potrzebny. — Marszałka Focha 36. zdw 46 098

Pomocnik

fryzjerski potrzebny zaraz. Wielkie Garbary 5. zdw 46 090

Pomocnicę

do stroju i uczennice mogą się zgłosić natychmiast. Oferty Kurjer zdw 46 093

Potrzebna

kilku uczni słusarskich. Ul. Noskowskiego 3. Pw 11 006-47.30

20

i więcej złotych dziennie zarobić mogą starsze, inteligentne panie przy sprzedaży opatentowanych nowości dla pań. Zgłoszenia do firmy B. Prusiewicz, wytwórnia pasów brązowych „Przejajol”, biustonoszy etc. Poznań, Miłyńska 9. Pw 11 004 17.33

Potrzebna

służąca z gotowaniem zaraz. Stachowiakowa, Wolnica 6. rw 9644

Posługaczki

poszukuje 2 razy w tygodniu. — Trzecieńska, Karwowskiego 22. zdw 46 319

Krawcowa

samodzielna, dobra siła, potrzebna zaraz. Adres Kurjer zdw 46 218

Wolna posada

biurowa z wypoczynieniem 1000 do 2000 zł., wolne utrzymanie i gwarancja. Zgłoszenia Kurjer zdw 46 214

Inżynier - elektrotechnik

młody, energiczny, z przeszło 3-letnią praktyką w warsztatach elektr. akwizycji i budowie z politechniką Gdańską, pragnie zmienić posadę, najchętniej na posadę w „Ruchu” względnie biurze technicznym możliwie w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 114

Panie do tańca

poszukuje „Trocadero”, pl. No. wowiejski 10-a. zdw 46 165

Dam

posadę za wypoczynieniem 2-3 tys. złotych. Gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 46 178

Młodsza

panienkę jako początkującą do ekspedycji przyjmie. „Motor” Poznań, Dąbrowskiego 7, tel. 62-27. zdw 46 127

Podróżujący

na cukierki zaraz potrzebny. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 46 158

Każdy

chłopiec, posiadający zł 11.— może zarobić lekką pracę 8 zł dziennie. Zgłosz. „Delta”, Dąbrowskiego 83/85. jw 3754

Zdolna

potrzebna do krawiecczyn damskiej poszukuje zaraz. Zwierzyniecka 10-a. zdw 46 187

Krawcowa

na suknie, tylko samodzielnie najzdolniejszą sily potrzebne. — L. Sawicki, Piekary 1. zdw 46 185

Służąca

potrzebna. Jadłodajnia, Górna Wilda 15. zdw 46 184

Potrzebna